

ส่วแม่ฟ้าหลวง

ISSN 1905 - 6265

วารสารศิลปและวัฒนธรรม
THE LOWER MOON RIVER ART AND CULTURE JOURNAL
SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

เฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐
สำนักศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วารสาร

ศิลปและวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูล

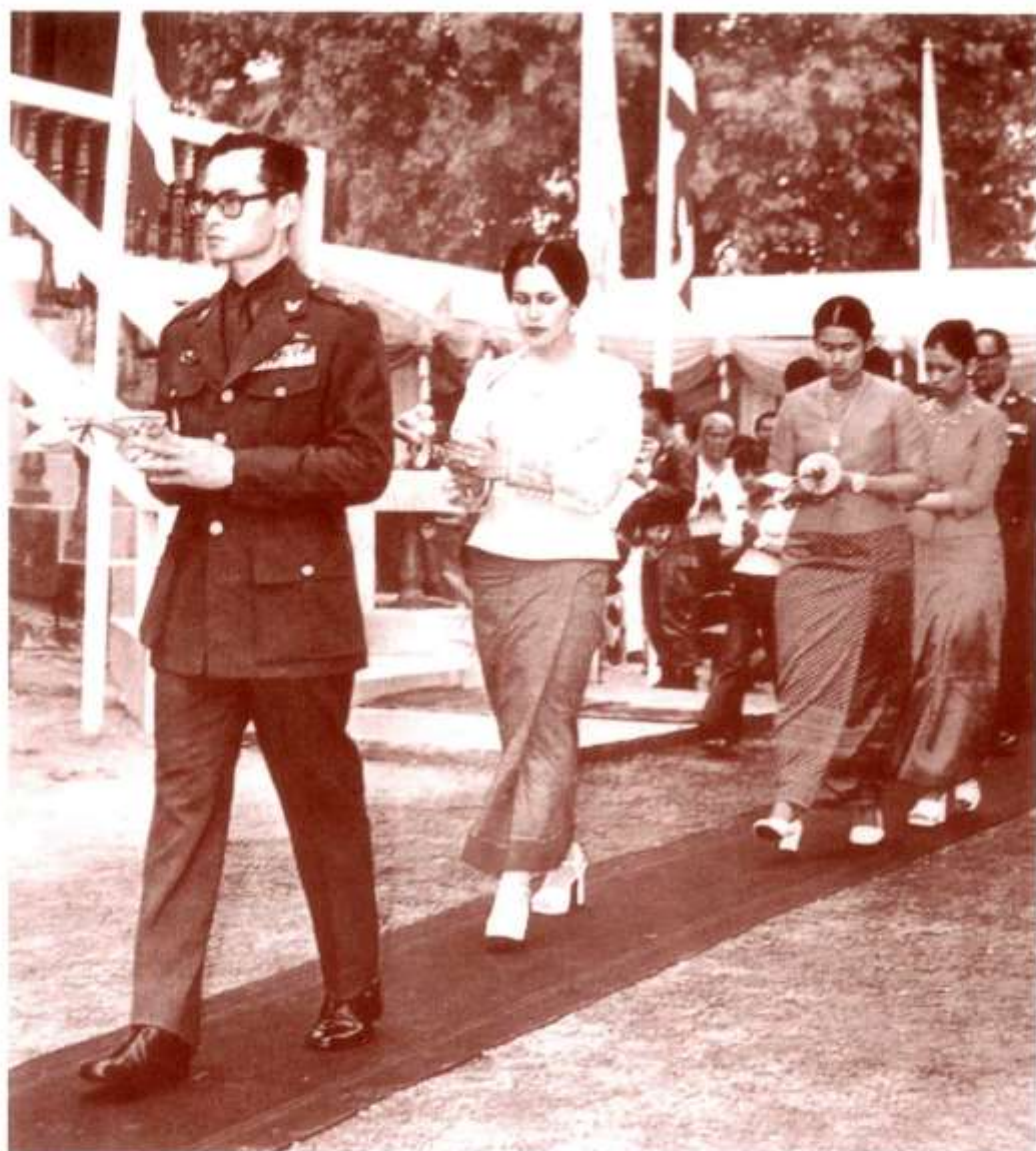
THE LOWER MOON RIVER ART AND CULTURE JOURNAL

SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

สำนักศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐

ISSN 1905 - 6265

เชื้อฮากปก :

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาบรรจพพระบรมสารีริกธาตุ และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา ณ วัดโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎร เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

วัดโพธิ์ศรีธาตุ เป็นวัดที่ตั้งอยู่บริเวณชุมชนโบราณ มีโบราณสถานศิลปะขอมที่สร้างด้วยศิลาแลงอายุมากกว่าพันปี โบราณสถานดังกล่าวทรุดโทรมมากจึงถูกรื้อ และสร้างพระธาตุมณฑปศิลปะพื้นบ้านร่วมสมัย เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ นับว่าเป็นวัดที่มีความสำคัญประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์อีกวัดหนึ่ง

นวมินทร์มหาราช

• อินทรวชิรพันธ์

แปดสิบพระชันษา
 ห้าศูนวิบูลย์ใน
 ทัมายุโกทบ
 เชื้อชาติพระบาทบงก
 จักรินบดินทร์เดช
 พอเพียงเผด็จงาน
 เขาะบ่มสิริมโหธิ
 คุณคำสิดาพร
 ขวัญเจิมเฉลิมรัฐ
 สุธสุตบใน
 บุปผาภาพร้อม
 รวมจิตสถิตจินต์
 ขอองค์พระทรงศักดิ์
 สุธสันต์นิรันดร์

นวมทากษัตริย์ไทย
 ภาวภูมิพลองค์
 มนบมโนทรง
 สุกมอกลากาล
 นรเชษฐวิเศษฐาน
 สทกวิบูลย์กร
 สุมโนสโมสร
 ทะบุเขตประเทศไทย
 อธิปัตย์ประชาไส
 นิรภัยททยริน
 ศิรน้อยนวมินทร์
 สทราชภรณ์ถวายพร
 สุกลักษณ์าวร
 พลมื่นเสราญ...1๓๐ญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
 ข้าพระพุทธเจ้า สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
 (พ.ศ. ประสิทธิ์ ทองอุ่น ประพันธ์)

พ่อนแห่งแผ่นดิน

คำร้อง

รวิ อินทรวจิตร - อาจันต์ ปิฎฐพรรค์ - สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์ - สุรพล โทณวนิก

ทำนอง

ศ.พิเศษ เวโรธากาตร์ แม่นรัตน ศรีกรานนท์ / วิรัช อยู่ถาวร / พิมพ์ปฏิภาณ พึ่งธรรมวิจิตร /
จิรวดี กาญจนะฉลิต

- (หญิง) อัครศิลปิน กรองศาสตร์ กรองศิลป์ การดนตรี ร้อยกรอง บทกวี ช่างมกล
ตราบปากฟ้า ครีမ်ฝน ต้นไม้ทุกต้น พลอยยินดี รู้รักสามัคคีเพื่อพ่อแห่งไทย
- (ชาย) เหล่าประชา คารวะ สดุดี แผ่นดินนี้ มีสุข ด้วยองค์ พระทรงชัย
บรรดาชาติชน ขึ้นชม สมใจ ถวายบังคม เทิดไท้ ภูมิพลมหาราช
- (หญิง) ถักดีถวาย ดวงใจ ของไทยทั้งชาติ มหาราช ปราบเปรื่อง เรื่องของกีฬา
- (ชาย) ล้าเลิศสื่อสาร พลังงานแทนแก้ปัญหา ฝนหลวง ฟ้าห่มชาวนา ชาติไทย นับว่าโชคดี
- (ชาย-หญิง) ทรงนำเศรษฐกิจพอเพียง หล่อเลี้ยงชีวา เป็นปรัชญา เกริกฟ้า ก้องปรูฬ
ไทยทั้งผอง ภูมิใจ ไทยเป็นไทย จนวันนี้ เพราะองค์ภูมิพลที่ คุ้มครองไทย

“

ศิลปะของไทยรุ่งเรืองมาแต่โบราณกาล
และสามารถแสดงลักษณะของชาติได้อย่างแท้จริง
ก็เพราะบรรพบุรุษของเรามุ่งทำขึ้น
เพื่อศิลปะด้วยความบริสุทธิ์ใจแท้
ขอให้ศิลปินทั้งหลายพยายามรักษาความบริสุทธิ์ใจ
ที่มีค่านไว้เพื่อยึดถือเป็นหัวใจ
ในการสร้างงานศิลปะของท่านตลอดไป

”

พระราชดำรัสแก่ศิลปิน
และผู้ร่วมในพิธีเปิดการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕
เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๗

วารสารศิลปะและวัฒนธรรม

เล่มแม่ข่ายมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐

ISSN 1905 - 6265

เจ้าของ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมด้านศิลปะและวัฒนธรรมกลุ่มแม่ข่ายมูล

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อัญญา ภาณุรัตน์ อธิการบดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน นิยมทอง รองอธิการบดีฝ่ายส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม
อาจารย์สุดใจ สะอาดยิ่ง ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

อาจารย์เกษราภรณ์ สุพรรณฝ้าย

กองบรรณาธิการ

อาจารย์จารุณี สิทธิศร
อาจารย์อัษฎาพร สุขทอง
อาจารย์พิศเพลิน พรหมเกษ
อาจารย์กฤษฏา พิณศรี
อาจารย์ฉลอง สุขทอง
อาจารย์สุดใจ สะอาดยิ่ง
รองศาสตราจารย์อารีย์ ทองแก้ว
ศาสตราจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ ดันไพจิตร
อาจารย์ทองเหลือง บุญพร้อม
นายสมชาย มิถุนดี
นายธานี นามวัฒนา
นางสาวนงนุช มะลิทอง
นายอิศกร ศิริรัตนกุล

ศิลปินและประชาสัมพันธ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ชั้น ๓ อาคาร ๓๑
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐ หรือ ๐ ๔๔๕๑ ๑๐๑๗ หรือ
เว็บไซต์ : http://www.srru.ac.th/org/art_culture/

CONTENTS

๓๙

สารบัญ

๔๕

๔๓

๖๖

๓๓

- ๒ เรื่องจากปก
- ๕ พิพิธภัณฑ์ผ้า สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
- ๑๒ การบริหารจัดการ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อความเป็นเลิศ
สุดใจ สะอาดยิ่ง
- ๒๑ องชัย สามสี ปรียญาศิลปศาสตร์บัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สาขาคณตรี
- ๒๕ วัด ศูนย์กลางการแก้ปัญหาของประชาชน : อดีต ปัจจุบัน อนาคต
สุดใจ สะอาดยิ่ง
- ๓๓ ความสำคัญของสถิติ และความรู้สึกดัว
นพ. คงศักดิ์ ต้นโพธิ์ตร
- ๓๕ จตุคามรามเทพ การถือกำเนิดของเทพเจ้าองค์ใหม่ในสังคมไทย
กฤษฎา พิณศรี
- ๔๕ ภาพยี่สิบแปดปีเมืองรัตนบุรี ท่านองกลอนล้ำ
พระรัตนโกสินทร์
- ๕๓ ตามหลานตามาเที่ยว "บ่อพันขัน"
ฉลอง สุขทอง
- ๕๕ คำทำนายโบราณจากคัมภีร์ฉบับวันศุกร์ ภาษาเขมร
ทองเหลือง บุญพร้อม
- ๖๖ การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์และการวิจัยนอกประเทศ
ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ เมืองบันตุง ประเทศอินโดนีเซีย
สุดใจ สะอาดยิ่ง
- ๗๑ นิทานพื้นบ้าน "กตัญญู กตัญญู"
อารีย์ ทองแก้ว
- ๗๓ กิจกรรมและโครงการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม ปี ๒๕๕๐
- ๘๐ ความหมายตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

วารสารศิลปะและวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำมูล ฉบับที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๐ ได้สำเร็จลุล่วงหลังจากที่กองบรรณาธิการได้จัดเตรียมต้นฉบับมานานพอสมควร เพื่อนำเสนอบทความวิจัย บทความทั่วไป หรือบทวิจารณ์และสอดคล้องกับหลักวิชาการ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมในอาณาเขตกลุ่มแม่น้ำมูล เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะชน ทั้งนี้กองบรรณาธิการมีความตั้งใจเต็มเปี่ยมที่จะทำใหวารสารฉบับนี้เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการทางศิลปะและวัฒนธรรม

สาระสำคัญของฉบับนี้ ตั้งแต่หน้าปกซึ่งเป็นภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ # การบริหารจัดการ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อความเป็นเลิศ # พิธีอัญเชิญผ้า # ภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาคันตริ ธงชัย สามสี # วัด ศูนย์กลางการแก้ไขปัญหของประชาชนในอดีต ปัจจุบันและอนาคต # ความสำคัญของสติและความรู้สึกตัว # จตุคามรามเทพ การถือกำเนิดของเทพเจ้าองค์ใหม่ในสังคมไทย # ประวัติเมืองรัตนบุรี # ตามหลานตามาเที่ยว...บ่อพันขัน # คำทำนายโบราณจากคัมภีร์ฉบับวันศุกร์ # การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์และการวิจัยนอกประเทศด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ เมืองบันตุง ประเทศอินโดนีเซีย # นิทานพื้นบ้าน : กเห็บโดง กเห็บขลา # กิจกรรมและโครงการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม ปี ๒๕๕๐ # ความหมายตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

วารสารยังมีเนื้อหาความรู้ที่วนเวียนอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ จึงขอเชิญชวนผู้ที่สนใจร่วมส่งบทความวิจัยและบทความด้านศิลปะและวัฒนธรรมในเขตกลุ่มแม่น้ำมูล เพื่อให้เกิดความหลากหลายและการลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

บรรณาธิการแถลง

โดยสามารถติดต่อได้ที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ชั้น ๓ อาคาร ๓๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐ หรือ ๐-๕๕๕๑-๑๐๑๗ หรือ เว็บไซต์ : http://www.srru.ac.th/org/art_culture/ นอกจากนี้ได้เปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกวารสารโดยทางกองบรรณาธิการจะจัดส่งให้หน่วยงานหรือผู้สนใจทั่วไป

ทัศนคติใดๆ ที่อยู่ในวารสารศิลปะและวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำมูล เป็นความคิดอิสระของผู้เขียนแต่ละท่าน มิใช่ทัศนคติของกองบรรณาธิการหรือสำนักศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

พิพิธภัณฑสถานผ้า

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเท่าคณะวิชาเรียกว่า “ศูนย์วัฒนธรรม” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็น “สำนักศิลปวัฒนธรรม” และ “สำนักศิลปะและวัฒนธรรม” ทำหน้าที่รับผิดชอบในการทำนุบำรุงศึกษา ค้นคว้า วิจัยทางด้านศิลป วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่ออนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริมสืบสาน เผยแพร่และปลูกฝังจิตสำนึกให้นักศึกษา คณาจารย์และชุมชนตระหนักและเล็งเห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและธรรมชาติของท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

๔๕
ที่จริง

หอวัฒนธรรมอาคาร ๑๓ จัดเป็น "พิพิธภัณฑ์ผ้า" และห้อง ๓๑๓๐๒ อาคาร ๓๑ เป็นที่ตั้งของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม การก่อตั้งครั้งแรกได้ใช้หอประชุมโรงเรียนสาธิตเป็นที่ทำงานมีอาจารย์สุเมธสุภาสัย เป็นหัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ เป็นต้นมา

ต่อมาวิทยาลัยครูสุรินทร์ ได้งบประมาณ
ก่อสร้างหอวัฒนธรรมจังหวัดและสร้างเสร็จเมื่อพ.ศ.
๒๕๒๖ โดยเชิญพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ดำรงตำแหน่ง
ผู้บัญชาการทหารบกในสมัยนั้นมาเป็นประธานในพิธี
เปิดหอวัฒนธรรม และมีนางสมจิตร์ พ่วงบุตร เป็น
ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูสุรินทร์
มีการดำเนินงานด้านการฟื้นฟูบำรุงศิลปวัฒนธรรมมา
เป็นลำดับ ต่อมาสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏสุรินทร์
ปัจจุบันคือ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่องการแบ่งส่วนราชการในสำนักงาน สถาบัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓

ปรัชญา

อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม นำเสนอภูมิปัญญา
มุ่งพัฒนาสืบสาน จากพื้นบ้านสู่สากล

วิสัยทัศน์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางการ
เรียนรู้และให้บริการด้านศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชน
ผลิต ส่งเสริม สนับสนุนงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม
และแก้ปัญหาท้องถิ่น พร้อมเผยแพร่สู่สากล

พันธกิจ

๑. บริการข้อมูลความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรม
ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากลแก่นักเรียน นัก
ศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนประชาชนทั่วไป

๒. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จัก และเข้าใจในระดับชาติและนานาชาติ

๓. ส่งเสริม สนับสนุน และผลิตงานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔. ประสานงานให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกัน สร้างจิตสำนึกรักและตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยให้แก่

- ผู้ที่ออกก็มีรายจ่ายต่างๆ

- น้ำท่อน้ำทิ้งรั่วไหลไฮดรอลิก

๕. สร้างเครือข่ายศิลปินและวัฒนธรรมในชุมชน และนานาชาติส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและสันติสุข

๑. ฝึกอบรม การสร้างความเข้าใจ การ
ประชาสัมพันธ์สาระแก่นสารที่สำคัญของ
วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของ
ชาติ เพื่อประโยชน์แก่นักศึกษา เยาวชนและ
ประชาชน

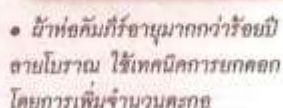
๓. ส่งเสริม คัดคว้า เชิดชูนักปราชญ์พื้นบ้านและบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางศิลปวัฒนธรรมตลอดจนให้มีการวิจัยวิเคราะห์วิจัยองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทยให้แพร่หลาย

๕. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นและการรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

ที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้า

อาคาร ๓๑ (ตึกช้าง) ชั้น ๓ ห้อง ๓๑๓๐๒
โทรศัพท์ ๐๔๔ - ๕๑๑๐๑๗ โทรสาร
๕ - ๕๑๑๓๘๗

E - mail : beel3 d@hotmail.com

การบริหารจัดการ
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เพื่อความเป็นเลิศ

อาจารย์สุดใจ สะอาดยิ่ง
ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นแหล่งเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปะวิทยาการ ให้ได้มาตรฐานสากล และเกิดความมั่นคงและยั่งยืนแก่ปวงชนมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์(ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๔๗)

๑. ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอนวิจัย

๒. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

๓. ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี

๔. ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

๕. ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีภาระหน้าที่

ดังนี้

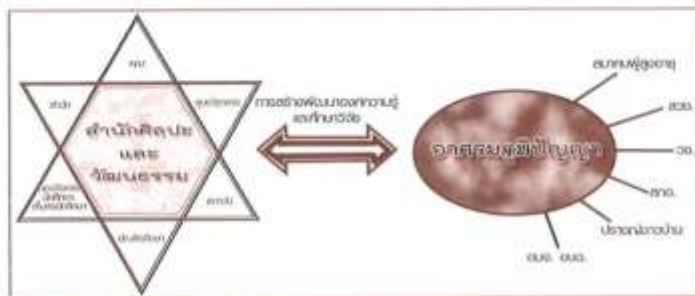
๑. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

๒. ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรมสำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ

๓. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๔. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

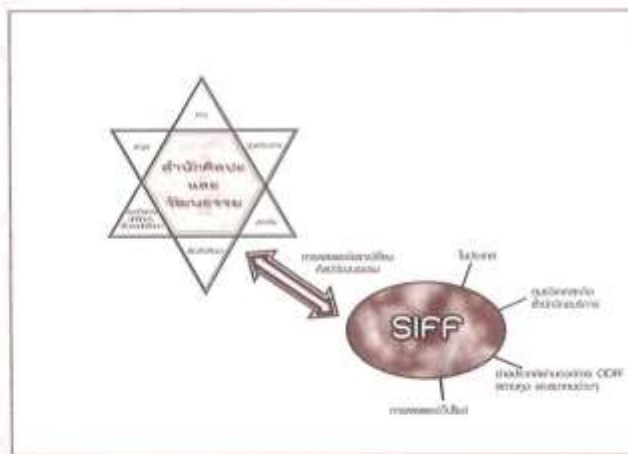
ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหายไปจากชุมชน และนอกจากนั้นสำนักศิลปะและวัฒนธรรมยังสนับสนุนร่วมมือกับอาคารภูมิปัญญา ในการรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอาศรมภูมิปัญญา มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเกี่ยวกับการนำเอาทรัพยากรบุคคลากร ผู้อาวุโส ผู้สูงอายุมาร่วมกันสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยใช้สติปัญญาและประสบการณ์ของผู้อาวุโส ผู้สูงอายุ ปรากฏผู้ชาวบ้าน ช่างราชกาที่เกษียณอายุตลอดจนประชาชนชาวไร่ชาวนาที่สูงอายุมาวมกลุ่มกัน ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ชุมชนอาศรมภูมิปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้จัดเสวนาทางวิชาการ รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาองค์ความรู้ จนได้เอกสารตำรา บทความทางวิชาการที่เกิดจากผู้สูงอายุ ผู้อาวุโสมากมาย นอกจากจะร่วมมือกับอาศรมภูมิปัญญาแล้ว สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ยังส่งเสริมให้บุคลากรในสำนักจัดทำโครงการศึกษาวิจัยขอทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานวิจัยแห่งชาติ หรือจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้เกิดนักวิจัยหน้าใหม่และนักศึกษาเป็นผู้ช่วยวิจัยขึ้นมาหลายโครงการ ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างนักวิจัยที่มีประสบการณ์ต่อไปในอนาคต และยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุ ผู้อาวุโสร่วมมือกันผลิตผลงานในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสรุปได้แผนภูมิดังต่อไปนี้

๔. การเผยแพร่แลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมจากการที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้รับการยอมรับในชื่อเสียงด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานได้มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้งานในด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นจุดเด่น จะเห็นได้จากการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ส่งคณะนักแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไปแลกเปลี่ยนในระดับนานาชาติติดต่อกันมาเป็นประจำทุกปี โดยผ่านการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติต้องคัดระหว่างประเทศที่เป็นองค์กรมหาชนในการดูแลขององค์การสหประชาชาติ ในนาม CIOFF สถาบันทูตไทยประจำประเทศต่าง ๆ และสมาคมชาวไทยในต่างประเทศ ได้รับการพิจารณาคัดเลือกและเชิญให้ไปแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยและพื้นบ้านนานาชาติได้แก่ ประเทศ สเปน ประเทศยูเครน ประเทศกัมพูชา ประเทศสหรัฐอเมริกา ครั้งที่ ๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา ครั้งที่ ๒ ประเทศสวีเดน ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอิตาลี ครั้งที่ ๑ ประเทศ อิตาลี ครั้งที่ ๒ ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศอิตาลี ครั้งที่ ๓ ประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้เป็นตัวแทนในการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยในระดับนานาชาติ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงในระดับนานาชาติแล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้กับคณาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่าได้เป็นอย่างดี

ในการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติจากการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ได้เครือข่ายที่มีแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ยังได้ดำเนินการจัดงานแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมนานาชาติขึ้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในงาน SURIN INTERNATIONAL FOLKLORE FESTIVAL (SIFF) เป็นประจำทุกปีในเดือนมกราคม โดยเริ่มครั้งแรกที่ ๑ ในปี ๒๕๔๘ และในปี

๒๕๔๕ จัดเป็นปีที่ ๒ ซึ่งเป็นการจัด ประสพการณ์ในการเรียนรู้ด้านศิลปะและ วัฒนธรรมนานาชาติที่มีผลกระทบอย่างกว้าง ขว้างต่อนักศึกษา คณาจารย์ เครือข่ายทาง ศิลปวัฒนธรรม ประชาชนจังหวัด สุรินทร์ และ จังหวัดใกล้เคียง ในการจัดงาน SIFF จะเป็น จุดขยายไปสู่งานทางด้านวิชาการนานาชาติ อื่น ๆ ได้แก่ การสัมมนาวิชาการนานาชาติ การจัดแสดงแลกเปลี่ยนผ้าไทยในระดับ นานาชาติ และการแลกเปลี่ยนการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ในการศึกษาเปรียบเทียบรายการนี้ ต่างๆได้อย่างกว้างขวาง และสร้างความเป็น เอกัตตักตะให้กับนักศึกษา คณาจารย์ได้อย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับความสนใจจากผู้เข้าเยี่ยม ชมในwebsite เกี่ยวกับงาน SIFF อย่างต่อ เนื่อง และกว้างขวาง จึงทำให้การเผยแพร่ ศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเป็นที่ ยอมรับจากชุมชน และเกิดประโยชน์น่านับการ สุนักศึกษา อาจารย์ และชุมชน สามารถสรุป เป็นแผนภูมิได้ดังนี้

๕. การสร้างมาตรฐานทางด้านศิลปะและ วัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้สร้างมาตรฐาน ทางด้านศิลปะการแสดงมาโดยตลอดจะเน้นจาก การผลิตผลงานด้านดนตรี นาฏศิลป์ มีการ ศึกษา ค้นคว้าองค์ความรู้ หรือศึกษาวิจัยเป็น พื้นฐานนำมาพัฒนาการจัดการแสดงได้แก่ อธิปไตยภาษาใหม่ จำกล่อม จำสฤติศรีคช ศาสตร์ การนำดนตรีโปงลางมาบรรเลง ประยุกต์ร่วมกับการแสดงกันตรึม ตลอดจนการ

จัดการแสดงละคร ประกอบแสง สี เสียง ใน งานสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และ จังหวัดสุรินทร์ เช่น ในพิธีเปิด - ปิด งาน แข่งขันกีฬาสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ การ แสดงละคร แสง สี เสียง ในงานช้าง และ ภาษาสุรินทร์ ทุกปี การแสดงต้อนรับ อาคันตุกะ ที่มาเยี่ยมจังหวัดสุรินทร์ จึง เป็นการสร้างมาตรฐานเป็นต้นแบบของการ แสดงให้กับโรงเรียน สถานศึกษา และชุมชน ในจังหวัดสุรินทร์ ได้นำการแสดงไปเป็นแบบ อย่างและนอกจากนี้ยังเป็นที่ปรึกษาในการ จัดการแสดงให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ต่างๆ ที่สนใจมาศึกษาหาความรู้ ในการจัดการ แสดงดังกล่าว ดังมีรายชื่อการจัดการแสดงละคร แสง สี เสียง ดังนี้

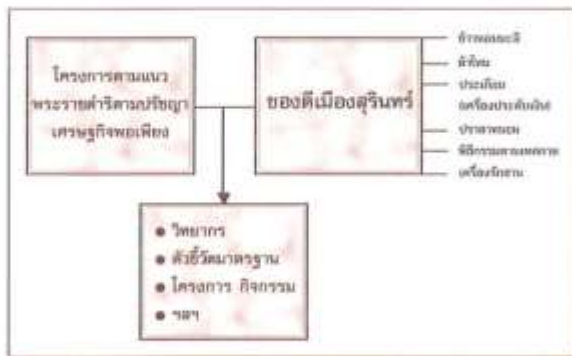
๑. ตำนานพระมอเฒ่า
๒. เนียงตนสตรา : คำเรียขอ
๓. ปฐพีนี้เราทวงตั้งดวงใจ
๔. กวียะเจียง : พิธีบวงชานช้าง บ้านตากกลาง

๕. เชียงปุม
๖. คชศาสตร์เชียงปุม
๗. มหาเทพแห่งอารยธรรม เจนละ
๘. ครุบาใหญ่
๙. ตำนานปราสาทภูมิโปน : เนียงคือฮอม (ปรับปรุงจากบทเดิม)
๑๐. การแสดงช้างในงานช้าง สุรินทร์ (ปรับปรุงจากบทเดิม)
๑๑. มหาเทพแห่งอารยธรรม อีสาน
๑๒. ตำนานผ้าไหม ... สายใย วัฒนธรรมสุรินทร์
๑๓. ศิวราตรีศรีอัสพร

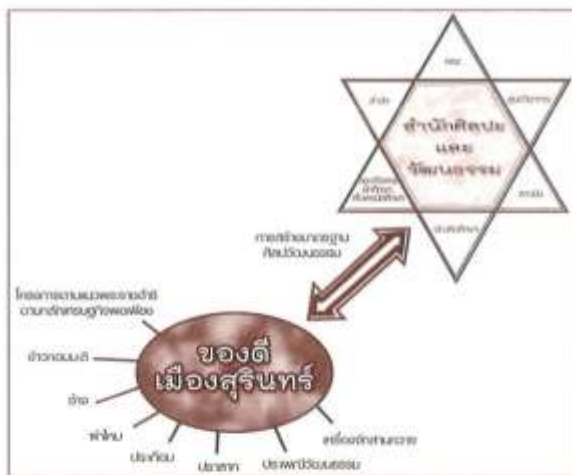
๑๔. สารท : พิธีกรรมบูชาบรรพบุรุษ ตำบลกระเทียม

การสร้างมาตรฐานทางศิลปะและ วัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม นอกจากบทบาท จุดเด่นของสำนักฯทางด้าน การแสดงพื้นบ้านแล้วสำนักฯยังได้วางเป้าหมาย ในการพัฒนาสร้างมาตรฐานให้มีผลกระทบต่อ ชุมชนเป็นวงกว้าง โดยสร้างกรอบในการพัฒนา ด้านการสร้างมาตรฐานทางศิลปวัฒนธรรมให้

กว้างขวางยิ่งขึ้น สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มากมายในจังหวัดสุรินทร์ ตามแผนภูมิดังนี้

สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

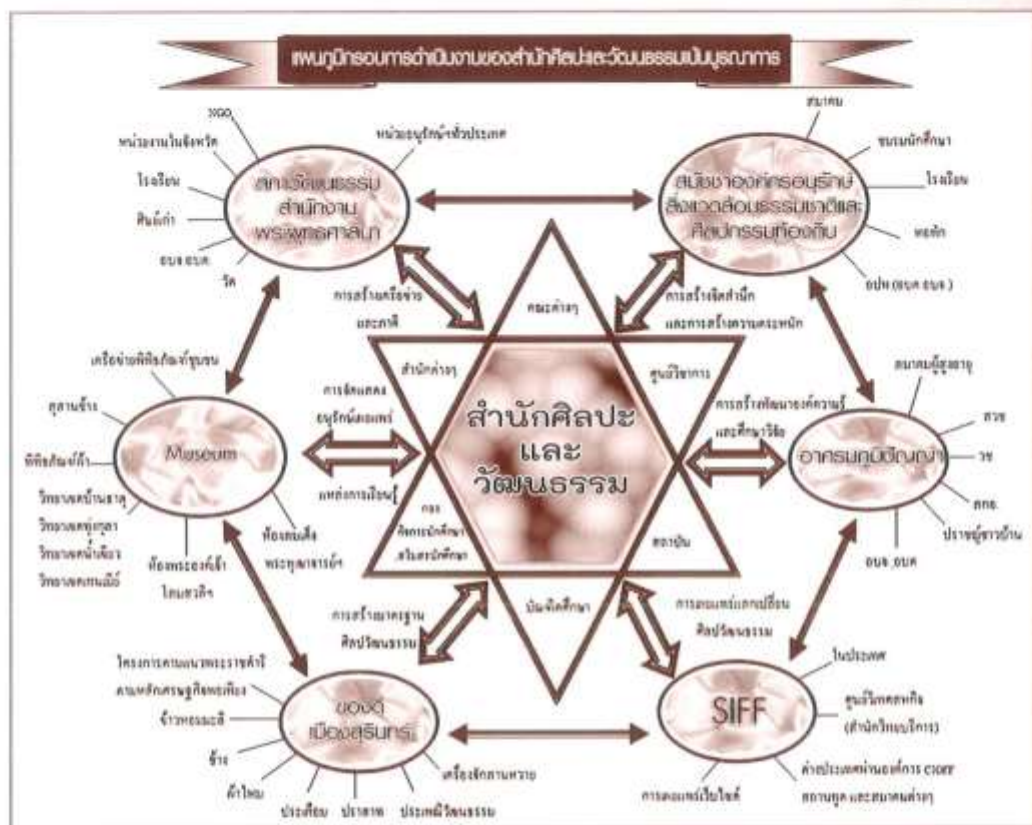

๖. การจัดการบริหารพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่ง จัดการแสดงอนุรักษ์ เผยแพร่ภูมิปัญญา และแหล่งการเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรม โดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้รับผิดชอบดูแลหอวัฒนธรรม อาคาร ๑๓ ซึ่งเป็นอาคารจัดแสดงโบราณวัตถุ อุปกรณ์เครื่องใช้ และเรื่องราววิถีชีวิตชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผ้าไหมโบราณอายุมากกว่า ๑๐๐ ปี จัดแสดงในหอวัฒนธรรม จึงได้ปรับปรุงให้เป็นพิพิธภัณฑ์ผ้าเพื่อเป็นแหล่ง ภูมิปัญญาผ้าไหมสุรินทร์ และผ้าของชนเผ่าในเขตภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ นอกจากการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ผ้าแล้ว การจัด

แสดงอนุรักษ์เผยแพร่ภูมิปัญญา โดยการจัดการบริหารตามหลักพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ และส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ การฝึกวิทยากรประจำหอพิพิธภัณฑ์การให้บริการนักเรียน นักศึกษาโดยจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ให้สอดคล้องกับเทศกาลวันสำคัญ และหลักสูตรท้องถิ่นของเรตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ และนอกจากนั้นสำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือแหล่งการเรียนรู้ กับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุรินทร์ สุสานช้างบ้านตากลาง ต.กระโพ อ.ท่าตูม ศูนย์สุรินทร์ ศูนย์อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอาคารจอมสุรินทร์ วิทยาเขตต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้แก่ วิทยาเขตบ้านธาตุ ต.ธาตุ อ.รัตนบุรี วิทยาเขตน้ำเขียว บ้านน้ำเขียว อ.รัตนบุรี วิทยาเขตทุ่งกุลารั อ.ท่าตูม วิทยาเขตเทนมีย์ อ.เมือง ห้องพระองค์เจ้าโสมสวลี อาคาร ๓๐ ห้องสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว) อาคารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การจัดการบริหารจัดการเครือข่ายให้เกิดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ร่วมมือกันจัดสรรทรัพยากรให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาและชุมชนได้อย่างกว้างขวาง

๗. การสร้างเครือข่ายและภาคี เพื่อส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในด้านบุคลากร และกิจกรรมโครงการ โดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในการบริหารงานศิลปวัฒนธรรมกับสภาวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมและสำนักพระพุทธศาสนา โดยจัดเป็นองค์กรหลักในระดับจังหวัดที่จะสร้างผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนและประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ การใช้เวทีของสภาวัฒนธรรมและสำนักงานพระพุทธศาสนา ในการร่วมมือทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนาให้แผ่ขยายเป็นวงกว้าง สร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยได้อย่างดี ได้แก่ องค์กรเอกชน (NGO) โรงเรียนต่าง ๆ วัด

การดำเนินงานตามกรอบ ๗ ข้อดังกล่าว สามารถสรุปเป็นแผนภูมิการดำเนินงานของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม เน้นการบูรณาการเพื่อสร้างความเป็นเลิศ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

กองนโยบายและแผน ฝ่ายวางแผนและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. คำรับรองการปฏิบัติราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. ๒๕๕๐.

ส่วนมาตรฐานการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา. คู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (ฉบับปรับปรุง ปี ๒๕๔๙) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (๒๕๕๐). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

นายธงชัย สามสี

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ โปรแกรมวิชาดนตรี

บรรณาธิการ

นายธงชัย สามสี เป็นบุคคลที่สนใจดนตรี การแสดงและการละเล่นพื้นบ้านมาตั้งแต่ช่วงที่ยังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา อันเป็นผลสืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมและจากกระบวนการทางการศึกษา ด้วยเหตุที่เรียนในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียน บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีศิลปินพื้นบ้านอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก บิดาก็เป็นศิลปินพื้นบ้านด้านการแสดงกันตรึม ประกอบกับหมู่บ้านดังกล่าวถูกจัดให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์ โดยโรงเรียนบ้านดงมันมี การจัดการเรียนการสอนการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านแบบเข้มข้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมไปยังเยาวชนรุ่นหลัง

นายธงชัย สามสี เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๒ ปัจจุบันอายุ ๓๔ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๖๒๔/๒๖ หมู่ที่ ๗ บ้านเจ็มนียง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ประกอบอาชีพครูในสถานศึกษาเอกชน โรงเรียนสุรินทร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นบุตรของนายหัน สามสี และนางตน สามสี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาจำนวน ๘ คน นายธงชัย สามสี เป็นบุตรคนที่ ๔ ได้สมรสกับนางกานดา สามสี (สกุลเดิม กนกแก้ว) อาชีพรับราชการครู มีบุตรบุญธรรม ๒ คน คือ นายอรรถพล ทองนวล และ นางสาวธิดา ทองนวล

การศึกษา นายธงชัย สามสี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ จากโรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ จากโรงเรียนสุรินทร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา แผนกไฟฟ้ากำลัง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ จากโรงเรียนเทคนิคพาณิชยการสุรินทร์ศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาศิลปศาสตร (อ.ศศ.) วิชาเอกดนตรีสากล เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ จากสถาบันราชภัฏสุรินทร์ และได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาดนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙

การทำงานและประสบการณ์ นายธงชัย สามสี มีงานอดิเรกคือ นักดนตรีพื้นบ้านรับผลิตอุปกรณ์ดนตรีพื้นบ้านและรับจัดแสดงกันตรึมพื้นบ้าน นายธงชัย สามสี เป็นบุคคลที่สนใจดนตรี การแสดงและการละเล่นพื้นบ้านมาตั้งแต่ช่วงที่ยังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา อันเป็นผลสืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมและจากกระบวนการทางศึกษา ด้วยเหตุที่เรียนในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนบ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีศิลปินพื้นบ้านอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก บิดาก็เป็นศิลปินพื้นบ้านด้านการแสดงกันตรึม ประกอบ

กับหมู่บ้านดังกล่าวถูกจัดให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์ โดยโรงเรียนบ้านดงมันมีการจัดการเรียนการสอนการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านแบบเข้มข้น เพื่อวัตถุประสงค์ถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมไปยังเยาวชนรุ่นหลัง

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ นายธงชัย สามสี เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้รับการถ่ายทอดดนตรีกันตรึมจากครูพูน สามสี ซึ่งมีศักดิ์เป็นอาและ ครูปิ่น ดีสม ผู้มีผลงานดีเด่นระดับชาติ สาขากการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน จากสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ในปีดังกล่าววิทยาลัยสุรินทร์ ได้จัดสัมมนาชมการแสดงและการละเล่น พื้นบ้าน ซึ่งมีนักวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มาร่วมสัมมนา นายธงชัย สามสี ได้มีโอกาสติดตามคณะครูปิ่น ดีสมและครูพูน สามสี มาร่วมแสดงสาธิตในงานดังกล่าว กลายเป็นแรงบันดาลใจอย่างมาก ก่อให้เกิดเจตคติที่ฝังใจในคุณค่าของการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านสุรินทร์จากบัดนั้นเป็นต้นมา

ภายหลังสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ นายธงชัย สามสี ไม่ได้รับการส่งเสริมให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วยเหตุที่สภาพทางครอบครัวยากจน จึงตั้งใจที่ขอศึกษาด้านดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านเพิ่มเติมจากครู แต่ได้รับการทัดทานจากมารดาด้วยมีทัศนคติที่ว่า นักดนตรี กันตรึม มักจะดื่มสุรา ท่องเที่ยวตามงานกุศล ไม่ได้สร้างฐานะให้ครอบครัวและมารดาจึงส่งไปทำงานกับพี่สาวในโรงงานทอผ้าที่ ถนนสาธุประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร ด้วยเงินเดือนเพียง ๕๐๐ บาทเท่านั้น ด้วยสภาพที่ยัง

เด็ก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงลาออกและกลับมาอยู่ที่บ้าน ตั้งใจและมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะศึกษาด้านดนตรีเพิ่ม โดยให้ลัตย์ปัญญาณกับมารดาว่า จะไม่แต่งงานต้องช้องแวกกับอบายมุขทั้งมวลหากได้เป็นนักดนตรีกันตรึม มารดาจึงได้อนุญาต ได้ทำพิธีครอบครุกับครูพูน สามสี ทำการศึกษาเพิ่มเติมและตระเวนเล่นดนตรีไปกับคณะของครูพูน ด้วยความมั่งคั่งส่อค้อม และสามารถเก็บเงินได้จำนวนหนึ่ง ต่อมาครูพูนจึงส่งเสริมให้เรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยนำไปฝากเรียนกับอาจารย์สุพจน์ โสภาค เจ้าของและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุรินทร์ศึกษา ประจวบเหมาะกับการที่มีปณิธานที่จะส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของสุรินทร์อยู่แล้ว ท่านจึงมอบหมายให้จัดตั้งชมรมสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์ โดยให้นายธงชัย สามสี เรียนไปด้วย และช่วยถ่ายทอดดนตรีกันตรึมให้กับสมาชิกชมรมที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกครั้งแรกจำนวน ๒๘ คน

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ขณะที่มีอายุ ๑๔ ปี และกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นายธงชัย สามสี ได้ขออนุญาตนายคทาศักดิ์ โสภาค อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุรินทร์ศึกษา จัดตั้งวงดนตรีกันตรึมพื้นบ้านโดยการรวบรวมสมาชิกจากชมรมสืบสานศิลปและวัฒนธรรมพื้นบ้านรับแสดงในงานทั่วไปเรียกชื่อว่า สศ. ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนให้มีรายได้เสริมและสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ตลอดจนให้เกิดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมต่อเนื่องที่เป็นรูปธรรมขึ้น วงดนตรี กันตรึมดังกล่าว ได้สืบทอดกันรุ่นต่อรุ่นจนถึงปัจจุบัน

นายธงชัย สามสี นับเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านและการแสดงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ซึ่งสรุปกิจกรรมการเรียนและการอบรมด้านดนตรีพื้นบ้านดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๕ เรียนรู้การทำซอกันตรึม จากครูพูน สามสี ซึ่งมีศักดิ์เป็นอา ณ บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จนสามารถผลิตซอ กรับ กลองกันตรึมและป้อ้อได้

พ.ศ. ๒๕๒๖ เริ่มเรียนการสีซอและการบรรเลงเพลงกันตรึม จากครูพูน สามสี ณ บ้านดงมัน ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จนสามารถบรรเลงเพลงครู ได้ทุกเพลง

พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๐ เดินทางไปขอเรียนรู้การบรรเลงเพลงมโหรีพื้นบ้านสุรินทร์ จากนายเผย ศรีสวาท ณ บ้านระไซร์ ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จนสามารถบรรเลงเพลงขอประกอบในการบรรเลงเพลงมโหรีพื้นบ้านสุรินทร์ได้

พ.ศ. ๒๕๒๙ เข้ารับการอบรมปฏิบัติการแสดงพื้นบ้านสุรินทร์ ณ ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยสุรินทร์ จากวิทยากรปฏิบัติการอาจารย์วิทยา สิงห์คง จนสามารถแสดงและถ่ายทอดการแสดงระบำคู่ รำกะลาและระบำร่มได้

เข้าร่วมการอบรมสัมมนาปฏิบัติการแสดงกันตรึม ณ ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จนสามารถแสดงและถ่ายทอดการแสดงระบำ ทอเสื่อ ระบำจะกรับ และระบำแห่ไข่มดแดงได้

พ.ศ. ๒๕๓๐ เข้าร่วมการอบรมปฏิบัติการศิลปะดนตรีประกอบการแสดงเรียมอันเร ณ ศูนย์อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมบ้านดงมัน ตำบลดงมัน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยครูปิ่น ดีสม, สุริยา ดีสมและครูพูน สามสี จนสามารถบรรเลงเพลง ตัดต่อเพลงและเรียบเรียงเพลงประกอบการแสดงเรียมอันเรได้

พ.ศ. ๒๕๓๑ เข้ารับการอบรมปฏิบัติการแสดงกลองยาว จัดโดยภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จนสามารถแสดงกลองยาวภาคกลางและยังสามารถนำมาประยุกต์ร่วมบรรเลงตามแบบกลองยาวภาคอีสานได้

พ.ศ. ๒๕๓๒ ไปขอศึกษาการแสดงตุ่มโหมงจากคณะตุ่มโหมงบ้านนาสาม ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จนสามารถบรรเลงขอประกอบการแสดงตุ่มโหมงได้

พ.ศ. ๒๕๔๐ เข้าศึกษาในโครงการจัดการศึกษาเพื่อบุคลากรประจำการ ในหลักสูตรอนุปริญญาศิลปศาสตร สาขาดนตรี ณ โปรแกรมดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ จนสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๒

ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ณ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ได้มีโอกาสร่วมปฏิบัติการด้านเทคนิคบันทึกเสียงและการเรียบเรียง

เพลงประกอบการแสดงละครประกอบแสงเสียง เรื่อง "พระมอเฒ่า" ซึ่งจัดโดยสถาบันราชภัฏ สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์และเทศบาลเมืองสุรินทร์ โดยขอศึกษาเทคนิคและกระบวนการจาก อาจารย์เรืองฤทธิ์ จันทคล้าย ซึ่งทำหน้าที่กำกับ เทคนิค แสงและเสียง ได้รับการถ่ายทอดจน สามารถควบคุมการบันทึกเสียง การตัดต่อผสม เสียงและการสร้างเทคนิคเสียงพิเศษประกอบการแสดงได้

เกียรติคุณที่ได้รับ จากการทุ่มเทให้กับ ปณิธานการอนุรักษ์และการส่งเสริมวัฒนธรรม พื้นบ้านประกอบกับการเป็นผู้ศึกษาจนรอบรู้ อย่างลึกซึ้งในองค์ความรู้ด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านทำให้นายธงชัย สามสี ได้รับ รางวัลตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคล องค์กรและสังคมมากมาย เช่น เมื่อวันที่ ๑๐ ก.พ. ๒๕๔๔ ได้รับการคัดเลือกเป็นครูผู้มี วัฒนธรรมดีเด่น เนื่องในวันการศึกษาเอกชน จากชมรมการศึกษาเอกชน และสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๒ เม.ย. ๒๕๔๕ ได้รับคัดเลือกเป็นศิลปินดีเด่น จังหวัด สุรินทร์ สาขาศิลปะการแสดง จากสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับโล่ เชิดชูเกียรติ ศิลปินดีเด่นจังหวัดสุรินทร์ สาขาศิลปะการแสดงจากสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ ธ.ค. ๒๕๔๐ ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนประเทศไทย เข้าร่วม การแสดง ปฏิบัติการและสาธิตดนตรีพื้นบ้าน ในโครงการผู้ประพันธ์เพลง อาเซียน จากศูนย์ วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๙- ๒๕ มี.ย. ๒๕๔๓ ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทน ประเทศไทย นำวงดนตรีไปร่วมแสดงเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ณ ประเทศเยอรมัน จากการ กีฬาแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนงบประมาณและประสานงาน

จากการเป็นผู้ดำรงมั่น มีปณิธานที่ใฝ่สัจย์ ปฏิญาณต่อมารดาตั้งแต่เยาว์ที่จะเป็นผู้ไม่ข้อง แวะ ต่ออบายมุขทั้งมวล ทำให้นายธงชัย สามสี ยึดถือหลักแห่งการครองตนและปฏิบัติตนตาม ครรลอง คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมอัน ดีงามมาโดยตลอด จนเป็นผู้มีวิธีที่เป็นแบบอย่าง แก่บุคคลทั่วไป เป็นการครองตนที่ดี เป็นที่รัก ของผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับ

บัญชา และสมาชิกวงดนตรีกันตริ้มที่เป็นลูกศิษย์ ต่างให้ความเคารพรักและเชื่อมั่นในคุณความดี อีกทั้งยังครองงานจนเป็นผู้ประสบผลสำเร็จใน ภารกิจต่างๆ ให้ปรากฏเป็นลำดับแล้วนั้น จึงได้ รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่าง ที่ดีของสังคมมา โดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการเป็นผู้ได้รับการ คัดเลือกให้เป็นครูผู้มีวัฒนธรรม ดีเด่น ของ ชมรมโรงเรียนเอกชนสุรินทร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นศิลปินดีเด่นระดับ จังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๕ จากสำนักงานคณะ กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

นอกจากนี้ นายธงชัย สามสี ยังเป็นผู้อุทิศ ตนในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลทั่วไป หน่วยงานองค์กร อาทิ การจัดกิจกรรมเสริมการ เรียนให้กับโรงเรียนต่างๆ ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา การเป็นวิทยากรให้กับชุมชนทั้ง ในเขตเทศบาลและชุมชนขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ตลอดจนการรับเป็นวิทยากรการ อบรมว่าด้วยการจัดการแสดงเพื่อการตั้งวง ดนตรีพื้นบ้าน นายธงชัย สามสี เป็นผู้ริเริ่มทำ โครงการค่ายอบรมวัฒนธรรมพื้นบ้านให้กับ เยาวชน อีกทั้งยังช่วยเหลือสังคมในกิจกรรม ต่างๆ ด้านการอนุเคราะห์การจัดการชุดการแสดงจากวงดนตรีกันตริ้มสุรินทร์ศึกษา ให้กับ หน่วยงานที่ขอความอนุเคราะห์ ดังตัวอย่าง กิจกรรมต่างๆดังนี้

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นวิทยากรอบรมการแสดง ดนตรีพื้นบ้านสุรินทร์ ในชุดการแสดง เรือมอันเรมมงคลของโค, ศรีไพทลมันต์และ เรือมตรูจ ให้กับกลุ่มเยาวชนบ้านกระหม ดนาบัว อ.เมือง จ.สุรินทร์

เป็นวิทยากรอบรมการแสดงดนตรีพื้นบ้าน สุรินทร์ ในชุดการแสดงระบำสุเมทนีปติงคอง, เรือมอันเร,ระบำร่ม, ต้าเรียวขอและแฮฮอม ให้ กับคณะครู - นักเรียนโรงเรียน อบรมจินท ราวารี อ.ปราสาท จ.สุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน เป็นวิทยากรอบรม การแสดงดนตรีพื้นบ้านสุรินทร์ ในการจัดชุด การแสดงระบำสุเมทนีปติงคอง, เรือมอันเร, ระบำร่ม, ต้าเรียวขอและแฮฮอม ให้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านเขวา(เทพอนุสรณ์) อ.เมือง จ.สุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๒ - จนถึงปัจจุบัน เป็นวิทยากร อบรมการแสดงดนตรีพื้นบ้านสุรินทร์ ให้กับ

นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อ.เมือง จ.สุรินทร์

นายธงชัย สามสี เป็นผู้จัดทำโครงการค่ายเยาวชนวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ครั้งที่ ๑/๒๕๔๒ ให้เยาวชนและนักเรียน ณ โรงเรียนบ้านจตุรพักตร อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ และ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๒ ให้ครูและนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ณ โรงเรียนเนเชียมสุรินทร์ภักดี อ.เมือง จ.สุรินทร์

ครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ ให้เยาวชนและนักเรียน ณ โรงเรียนบ้านกันทราราม อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ และครั้งที่ ๒/๒๕๔๓ ให้เยาวชนและนักเรียน โรงเรียนสิรินธร อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ และโรงเรียนเทศบาล ๓ อ.เมือง จ.สุรินทร์

ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ ให้เยาวชนและนักเรียน ณ บ้านโคกบุ อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ ให้เยาวชนและนักเรียน ณ โรงเรียนบ้านกันทราราม อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ให้เยาวชนและนักเรียน ณ และโรงเรียนสิรินธร ณ อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ และครั้งที่ ๔/๒๕๔๔ ให้คณะครูและนักเรียน ณ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อ.เมือง จ.สุรินทร์

ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ ให้คณะครูและนักเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง ณ โรงเรียนเนเชียมสุรินทร์ภักดี อ.เมือง จ.สุรินทร์ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ ให้กับเยาวชนเขต อบต.นาบัว ณ หอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว อ.เมือง จ.สุรินทร์

นอกจากนี้ นายธงชัย สามสี นับเป็นผู้ที่ยึดมั่นในอุดมการณ์การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านโดยแท้จริง ประสบการณ์ที่ได้จากประสบการณ์การเรียนรู้ถูกนำมาถ่ายทอดสู่บรรดาลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง รุ่นแล้วรุ่นเล่าจวบจนปัจจุบัน ด้วยเหตุผลความจำเป็นที่ต้องถ่ายทอดให้กับบุคคลที่มีทักษะพื้นฐานทางดนตรีอยู่ก่อนแล้ว เพื่อจะได้สร้างบุคลากรช่วยส่งเสริมอัตราการเร่งในการเป็นเครือข่ายเพื่อการสืบสานดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนนำเสนอเสริมสุนทรียภาพทางสังคมว่าด้วยดนตรีพื้นบ้านดังกิจกรรมที่ให้การอนุเคราะห์ต่อบุคคลดังนี้

พ.ศ.๒๕๓๕ ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับนายบัว ยอดงาม

ครูโรงเรียนเมืองสุรินทร์ อ.เมือง จ.สุรินทร์ ปัจจุบันเป็นผู้สอนและควบคุมวงดนตรีกันตรึมโรงเรียนเมืองสุรินทร์

พ.ศ.๒๕๓๖ ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับ นายประมวล ท่อทรัพย์ อาจารย์มหาวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด และนายจักรี เพ็งจันทร์ อดีตนักศึกษาด้านราชภัฏสุรินทร์ สาขาเอกดนตรี จนสามารถสอนและจัดชุดแสดงกันตรึมอีสานได้

พ.ศ. ๒๕๓๗ ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับ นายประเสริฐ เมินดี นายลิเกคณะกำไรเพชร จนปัจจุบันสามารถนำไปจัดชุดการแสดงสลับกับการแสดงลิเกได้ และนายพนจร เสาะสิทธิ์ นักจัดรายการวิทยุ สังกัดสถานีวิทยุการกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อ.เมือง จ.สุรินทร์ เพื่อให้เข้าถึงองค์ความรู้ว่าด้วยดนตรีพื้นบ้าน จนสามารถนำไปประยุกต์สื่อสารสาระ ยกระดับสุนทรียภาพว่าด้วยดนตรีพื้นบ้านให้สังคม

พ.ศ. ๒๕๓๘ ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับ นายวารี วาสุลี อาจารย์ระดับ ๗ โรงเรียนอมรพราวารี อ.ปราสาท จ.สุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๓๙ ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับ นายประหยัด ผ่องใส นักดนตรีกันตรึมอาชีพ อ.เมือง จ.สุรินทร์ จนสามารถสอนและจัดชุดการแสดงกันตรึม

พ.ศ. ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้กับ นายอดิสร ถนอมเมือง หัวหน้าวงกันตรึม อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ และนำฝั่ง เมืองสุรินทร์ หัวหน้าวงดนตรีกันตรึมนำฝั่งเมืองสุรินทร์ อีกทั้งยังเรียบเรียงเสียงประสานกันตรึมประยุกต์สำหรับการบันทึกเสียงให้กับนำฝั่งเมืองสุรินทร์อีกด้วย

นายธงชัย สามสี เป็นผู้ให้ทุนให้กับการศึกษาประสบการณ์ด้านดนตรีพื้นบ้านและดนตรีสากล จนสามารถนำความรู้ว่าด้วยหลักองค์ประกอบของดนตรีสากลและดนตรีไทย ไปใช้ในการเรียนการสอนและสามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยเอกสารคู่มือการปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เรียบเรียงเปรียบเทียบโน้ตดนตรี

๖. ทำนองเพลงอาลัยลำแบ คู่ ๕ ซอกกลาง(นายธงชัย สามสี ศิลปินโรงเรียนเทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา)

...โจะ	-โจะ-ต๋ม	...โจะ	-โจะ-ต๋ม	...โจะ	-โจะ-ต๋ม	...โจะ	-โจะ-ต๋ม
---	---	-ด-ช	-ด-ด	-ช-ม	-ช-ด	-ด-ม	-ช-ช
—ข	—ข	-ด-ช	-ด-ด	-ช-ม	-ช-ด	-ด-ม	-ช-ช
—ข	-ด-ม	-ช-ม	-ช-ด	—ด	-ช-ด	-ช-ด	-ช-ช
-ม-ข	-ด-ข	-ช-ท	-ด-ช	—ช	-ช-ด	-ช-ด	-ช-ช
-ม-ข	-ด-ข	-ช-ท	-ด-ช				

นายธงชัย สามสี ยังมีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ จนได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรระดับชาติ อาทิ การเป็นวิทยากรการปฏิบัติการ การประพันธ์เพลงอาเชียน จัดโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับทอวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.๒๕๔๐ ทั้งนี้ยังได้เรียบเรียงดนตรีเพื่อใช้ในกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเชียนในครั้งนั้นด้วย การนำทำนองดนตรีกันตรึม เข้าไปร่วมกับการบรรเลงแบบสากล ทำให้ทำนองเพลงพื้นบ้านกันตรึมได้รับการเผยแพร่ไปในระดับสากล รวมถึงการเป็นตัวแทนประเทศไทยไปแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ณ ประเทศเยอรมนี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้น

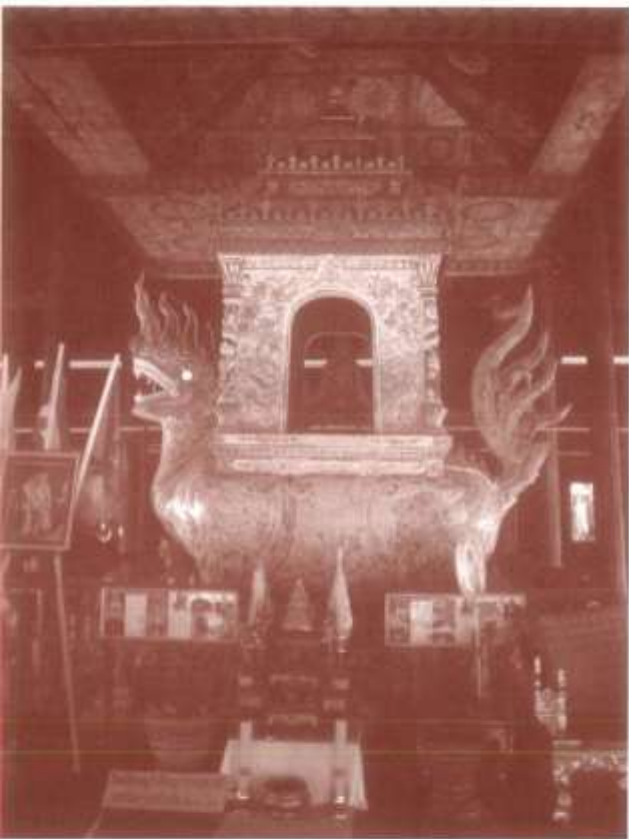
วัด ศูนย์กลางการแก้ไขปัญห ของประชาชน : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

อาจารย์สุใจ สะอาดยิ่ง
ผู้อำนวยการสำนักศึกษาและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์

โครงสร้างของสังคมไทยในอดีต มีวัดเป็นศูนย์กลางวิทยาการ ภูมิปัญญาเทคโนโลยีประจำท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็น ศูนย์รวมจิตใจ ความศรัทธา และความหวังจากการทำความดี ทำนุ บำรุงพระพุทธศาสนา เพื่อผลกรรมที่ดี นำส่งความเจริญก้าวหน้า จึงกล่าวได้ว่าวัดเป็นศูนย์กลางของประชาชนทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น การจัดการศึกษา ถ่ายทอดความรู้ อ่านออกเขียนได้ คุณธรรม จริยธรรม จนกระทั่งปลูกฝังสมาธิศีลสมาธิจิต สัจจิต วัดจึงเป็น ศูนย์กลางการแก้ปัญหาในการดำเนินวิถีชีวิตของชุมชน

จาก ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ พัฒนาประเทศตามโลกตะวันตก มีผลกระทบต่อบทบาทของวัดที่มีต่อชุมชน เกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาจิตวิญญาณ ความเป็นมนุษย์ วัดได้ลดบทบาทเป็นเพียงสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามวัดยังคงความยิ่งใหญ่เป็นแหล่งทุนที่สามารถช่วยหรือ แก้ไขวิกฤติทางปัญญาได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยมีวัดกระจายครอบคลุมในชุมชนต่างๆ มากกว่า ๓๐,๐๐๐ วัด มีพระภิกษุมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ รูป สามเณรมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ รูป และพุทธศาสนิกชนประมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของประชากรในประเทศ แต่ทำไมเราจึงพบว่าสถิติของปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ บาง ครั้งรุนแรงถึงเป็นวิกฤติของประเทศชาติด้วยซ้ำ ทั้งๆ ที่ศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้คนเป็นคนดี เมื่อกลับมามองพระพุทธศาสนาในประเทศ

ไทย ทำให้อดสงสัยไม่ได้ว่า พระพุทธศาสนาในสังคมไทยไม่สามารถประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดปัญหาสังคมเพิ่มขึ้น เช่น อาชญากร การกดขี่ทางเพศ ยาเสพติด ความสามัคคีของชุมชน การคอร์รัปชัน จี้อาษฎรบังหลวง และปัญหาอื่นๆ อัน นานัปการ เมื่อไฟกัสมาที่พระพุทธศาสนาอีกครั้ง เพื่อให้เกิดปัญญา ศาสนามีวิวัฒนาการมาจากปัจจัย ๒ ประการ คือ มีปัญหาเกิดขึ้น และ มีความคิดความต้องการที่จะแก้ปัญหา จึงทำให้เกิดแนวคิด แนวปฏิบัติที่จะทำให้สามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและสังคมที่สงบสุข การนำแนวทางของศาสนามาใช้ในสังคม บางครั้งก็ไม่ถูกต้อง เนื่องจากการนำมาเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ทำให้สังคม สับสนวุ่นวาย ในสังคมปัจจุบันพระพุทธศาสนา ในประเทศไทยมีจุดเด่นที่จะต้องช่วยกันดูแล

รักษาและส่งเสริมให้เกิดประโยชน์กับประเทศ จากแนวคิดของอาจารย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวว่า เป็นแหล่งทุนทางสังคมอันยิ่งใหญ่ เพราะมีองค์ประกอบครบทั้ง ๓ ประการ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤติทางปัญญาเป็นการแก้ไขโรคให้หายขาดอย่างแท้จริง มิใช่เพียงแก้ไขวิกฤติทางเศรษฐกิจเท่านั้น ประกอบด้วยแหล่งทุนอันยิ่งใหญ่ทางสังคมได้ ๗ ประการคือ

๑. ทุนทางปัญญา เป็น “มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้จากพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสุดยอดปัญญาจากมหาบุรุษ” เพียงแต่เราจะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด

๒. ทุนทางศรัทธา “ศรัทธาทางพระพุทธศาสนาเป็นศรัทธาที่ยังคงอยู่กับคนไทยมาตลอด”ไม่ว่าจะมีวิกฤติความเสื่อมศรัทธาด้านอื่นๆ เช่น ชำราชการ นักการเมือง บุคคล ล้วนแล้วแต่จะมีการเสื่อมไปตามกระแสและสถานการณ์ แต่ศรัทธาทางพุทธศาสนาไม่เคยลดน้อยถอยลงไปเลย

๓. ทุนทางวัตถุ ในปัจจุบันเรามีวัดไม่น้อย

กว่า ๓๐,๐๐๐ วัด หากคิดเป็นพื้นที่ อาคารก็มีมูลค่าสูง แต่คงไม่นับออกมาในรูปของคุณค่าทางวัตถุเป็นหลัก

๔. ทุนทางบุคลากร ถ้านับเฉพาะ พระเถระ โดยไม่นับรวมพุทธบริษัท ๔ ทั้งหมด ก็มีถึงกว่า ๓๐๐,๐๐๐ รูป ซึ่งเป็นบุคลากรที่ยิ่งใหญ่และมีคุณภาพ

๕. ทุนที่เป็นเงินทอง เป็นการเคลื่อนย้ายเงินทองจากคนที่มียศที่จะสามารถทำบุญได้ ไปสู่วัด และทางวัดกลับไปสู่สังคม ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎกใช้คำว่า “ เป็นการเกลี้ยสังคม” จากอดีตในอุดมคติที่เรายึดปฏิบัติมา วัดเป็นที่เกลี้ยทรัพยากรให้กับสังคม ดังนั้นเงินทุนนี้จึงเป็นเงินที่ดีเพราะเป็นระบบทุนที่ช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

๖. ทุนทางจิตวิญญาณ ซึ่งมีมนุษย์ขาดไม่ได้ เพราะมนุษย์มีจิตวิญญาณ มีคุณค่า มีความดีต่างๆ ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ก็ไม่สามารถเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ วัดมีมิติที่ระบบทุนนิยมไม่มี คือ มีมิติจิตวิญญาณ ซึ่งจะหาได้จากคำสอน และจากการปฏิบัติต่างๆ ทางพุทธศาสนา

๗. ทุนทางวัฒนธรรม เป็นเรื่องสำคัญ เพราะวัดเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดในวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และการเรียนรู้ทั้งหมด ซึ่งเป็นทรัพยากรอันยิ่งใหญ่อย่างหนึ่งของสังคมไทยที่ได้

อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ได้ให้ข้อคิดแก่พุทธบริษัทควรมิมบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑) ผดุงไว้ซึ่งสังคมอันดีงามมีระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อความเที่ยงธรรม เพื่อความบริสุทธิ์ยุติธรรม และเพื่อความเป็นไทยของปัจเจกบุคคล

๒) ถ้าสังคมเหลวและเฟะฟอน ปราศจากศีลธรรมจรรยา อันจะเอื้ออาทรให้ปฏิบัติ ศาสนธรรม อย่างจริงจัง ผู้นำทางศาสนาจะต้องเรียกร้อง และแสวงหาสังคมที่ดีกว่า เพื่อเป็นมนุษย์ที่ดีกว่า สถาบันทางศาสนาจะต้องถามตัวเองว่าในสถานการณ์จริงๆ นั้น การพัฒนาจะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างไร จากอดีตเข้าสู่ปัจจุบันได้อย่างไร จากความสับสนไขว่เขวในปัจจุบันจะเข้าสู่อนาคตอันสดใสขึ้นได้อย่างไร สถาบันทางศาสนาจะทำได้เช่นนั้นได้ ก็ต่อเมื่อมีการคิดกันถึงขั้นมูลฐาน มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างถอนรากถอนโคน

“

บทบาทของบุคลากรของสถาบัน
ในสถานการศึกษาสงฆ์ต่อการ
ถ่ายทอดวัฒนธรรมมีบทบาทในระดับ
มาก คือ บทบาทต่อการดำเนินชีวิต
บทบาทต่อสังคม และบทบาทต่อ
พระพุทธศาสนา
แต่ที่มีบทบาทในระดับน้อย คือ
บทบาทต่อการเมือง การปกครอง
และบทบาทต่อเศรษฐกิจ

”

พระต้องเลิกทำตนเป็นนายทุนน้อยๆ ที่คอยจะ
ขายศาสนาหรือคำสั่งสอนของท่าน ด้วยการเพิ่ม
คุณค่าทางวัตถุ โดยอาศัยพิธีกรรมอันล้ำสมัย
เป็นเครื่องมือ ให้เกิดโภคทรัพย์ ชนิดที่เอา
เปรียบชุมชนที่โง่กว่า วัดต้องกลับมามีสภาพเป็น
ศูนย์กลางทางปัญญา ทางความร่มรื่น และใน
ทางความเรียบร้อยงดงาม ศาสนาจะเป็นพลัง
แรงที่สำคัญที่สุดในอันที่จะกระตุ้นให้เกิดการ
เปลี่ยนที่ล้วนแต่เป็นนัยบวกทางสังคม ที่จะเอื้อ
อาทรต่อความเป็นมนุษย์ ที่แสวงหาความ
สะอาดบริสุทธิ์ ความยุติธรรม ความเมตตา
ปรานี และความเป็นอิสระเสรีในทุกวิถีทาง

บทบาทของบุคลากรของสถาบันในสถาน
การศึกษาสงฆ์ต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมมีบท
บาทในระดับมาก คือ บทบาทต่อการดำเนิน
ชีวิต บทบาทต่อสังคม และบทบาทต่อพระพุทธ
ศาสนา แต่ที่มีบทบาทในระดับน้อย คือ
บทบาทต่อการเมือง การปกครอง และบทบาท
ต่อเศรษฐกิจ (เรณู คุปต์หิรัญ, ๒๕๔๑)
สถานการณ์การเมืองในปัจจุบันเกิดวิกฤติทุก
ด้าน ประชาชนทุกคนตั้งหน้ารอกให้มีผู้เข้ามา
แก้ไขปัญหา และทุกคนชี้เป้าหมายของปัญหาที่
เกิดขึ้น มาจากปัญหาการเมืองการปกครอง
และปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งๆ ที่เรามี “วัด” ที่มี
คุณค่ามหาศาลเป็นแหล่งทุนอันยิ่งใหญ่ทาง
สังคม และสามารถต่อสู้กับกระแสทุนนิยมและ
สามารถแก้ไขปัญหได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน
เพียงแต่เราจะเข้าไปรื้อฟื้นและส่งเสริมให้วัดกลับ
มามีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการแก้ไข
ปัญหาของประชาชน โดยใช้แนวทางการแก้ไข
ปัญหาทางพระพุทธศาสนาได้อย่างไร

ในปัจจุบัน ประชาชนยังคงมีความต้องการ
ให้วัดเป็นศูนย์กลาง ในการแก้ไขปัญหของ
ประชาชน ซึ่งบางวัดมีความพร้อมด้านสภาพ
แวดล้อม อาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ตลอดจนการคมนาคมที่สะดวกในการใช้
พาหนะรถยนต์ตามกระแสการพัฒนาวัตถุนิยม
ของรัฐบาล

แต่สิ่งที่ขาดแคลนที่น่าเป็นห่วง คือ ความรู้
ความเข้าใจในบทบาทและกลวิธีของพระภิกษุที่
จะช่วยแก้ปัญหของประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้
พระภิกษุกับประชาชนห่างเหินกันอย่างชัดเจน
พระภิกษุ ก็ไม่เข้าใจทางโลก ชาวบ้านก็ไม่เข้าใจ
ทางธรรม ทำให้เกิดช่องว่างในการแก้ไขปัญห

ความสำคัญของสติ และความรู้สึกตัว

ศาสตราจารย์ นายแพทย์คงศักดิ์ ดับไพบ็ตร
Professor of Clinical Medicine, Washington University in St. Louis
ประธานสภาพุทธสถานอเมริกาเหนือ (Buddhist Council of Greater St. Louis)
แผนกการวัดพระศรีรัตนาราม เมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา
ประธานมูลนิธิแพทย์ไทย-อเมริกัน (Thai-American Physicians Foundation)

สติ-ความรู้สึกตัว เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์หากขาดสติแล้ว การทำงานหรือการดำรงชีวิตย่อมผิดพลาดได้ง่าย เพราะตั้งอยู่ในความประมาท ดังที่พระศาสดาได้ทรงตรัสไว้ว่า **“คนที่ประมาท แม้มีชีวิตอยู่ ก็เหมือนคนที่ตายแล้ว”** เพราะภยันตรายต่างๆสามารถจะคุกคามมาถึงตนได้โดยไม่รู้ตัว บางครั้งอาจถึงตาย ดังที่ทรงตรัสต่อไปว่า **“ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย”** (ธรรมบท ข้อที่ ๒๑)

มนุษย์เป็นสัตว์ที่ประเสริฐ เพราะสามารถเห็นจิตใจ เห็นความคิดของตนเองได้ กระนั้นก็ดี คนส่วนมากมักมองไม่เห็นจิตใจของตนเอง เพราะ มัวหมกมุ่นอยู่กับความคิดของตนเอง เข้าไปอยู่ในความคิด โดยไม่เห็นความคิดของตนเอง ปลดปล่อยให้จิตตกเป็นทาสของความคิด แปรเปลี่ยนไปตามอำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง ทำให้เกิดความเร่าร้อนและความเครียดขึ้นภายในจิตใจของตนเอง จนปราศจากความสุข และเต็มไปด้วยความทุกข์ ความไม่พอใจ มีหน้าซ้ำ คนเรามักกลับชอบเที่ยวไปมองเห็นความคิดของคนอื่น แทนที่จะคอยสอดส่องดูความคิดของตนเอง ชอบไปสอดรู้สอดเห็นว่าคนอื่นคนนั้นกำลังทำอะไร คิดอย่างไร กำลังทำอะไร ทำอะไร คิดอย่างไร อยากรู้ว่าเราหรือคนอื่น ๆ อยู่ ยิ่งทำให้

ตนเองเศร้าหมองกังวลใจเร่าร้อนเป็นทุกข์มากขึ้น ทั้งหมดนี้เรียกได้ว่า บุคคลนั้นกำลังถูกความคิดของตนเองหลอกเอา ครอบงำเอา เพราะความยึดมั่นถือมั่น หลงติดในอุปาทานแห่งภาพพจน์ของความเป็นอัตตาตัวตน (Hologram of Self-image หรืออุปาทานชั้นอ) ของตนเอง จิตเลยไม่ได้ทำหน้าที่ของมันเอง ไม่มีโอกาสแสดงตัวถึงคุณสมบัติที่แท้จริงของมันว่า โปร่งเบา ผ่องใส เป็นประภัสสร แต่กลับถูกถ่วงครอบงำไว้ด้วยพลังอำนาจเกื้อหนุนของความคิด

ปัจจุบันนี้มีความตื่นตัวกันอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้สนใจในการปฏิบัติกรรมฐานอบรมจิตเพิ่มจำนวนขึ้นมาก ดังจะเห็นได้ว่านิตยสารใหม่ Time Magazine ได้

ตีพิมพ์เรื่องนี้ เป็นเรื่องเอกของฉบับถึง ๒ ครั้ง ในรอบปีพ.ศ. ๒๕๔๖ โดยที่ฉบับแรกเป็นฉบับพิเศษเดือนมกราคม ๒๕๔๖ (Special Issue - How Your Mind can heal your Body, January 20, 2003) และฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๔๖ (The Science of Meditation, August 4, 2003), และเมื่อเร็วๆ นี้ ฉบับเดือนมกราคม ๒๕๕๐ (The Mystery of Consciousness: The Brain, January 29, 2007)

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทั้งๆที่ซีกโลกตะวันตกได้เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก รุ่งเรืองในด้านวัตถุ อุปกรณ์เครื่องมือทันสมัยต่างๆ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกความสบายอย่างล้นหลาม ชนิดที่เรียกว่าตามกันแทบไม่ทัน แต่ปรากฏว่าสิ่งเหล่านี้หาได้เสริมสร้างให้จิตใจดีขึ้นหรือสูงขึ้นแต่อย่างใด ตรงกันข้ามสังคมซึ่งเต็มไปด้วยวัตถุนิยม (Materialism) กลับทำให้จิตใจของคนเราหม่นหมองตกต่ำลงด้วยซ้ำไป ทั้งนี้เพราะต่างยึดติดให้คุณค่าแก่วัตถุสิ่งของต่างๆ เหล่านั้น เกิดเป็นค่านิยมที่ทุกคนต้องขวนขวายหามาไว้ครอบครองให้มากที่สุด ด้วยรุ่นรำที่สดดีทีสุด แฟงทีสุด กลายเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงความสำเร็จในชีวิต ในขณะที่จิตใจกลับตกต่ำลงด้วยตกเป็นทาสของวัตถุนิยมต่างๆ เหล่านั้น เกิดการอวดอ้างวัดกันให้เห็นถึง "ความสำเร็จ" ความร่ำรวย เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน ประกวดประชันกันว่าสามารถมีเงินซื้อหามาไว้ในครอบครอง ซึ่งบ้านหลังใหญ่ๆ หุรรหาว รดราคารแพงๆ ทานอาหารเลิศรส คอมพิวเตอร์ เซลล์โฟน (cellular phone) รุ่นล่าสุด มีอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ครบครัน เป็นต้น หลงติดยึดมั่นในวัตถุที่เกินความจำเป็นในการดำรงชีวิตหรือปัจจัย ๔ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

ความยึดมั่นในสิ่งเหล่านี้ รวมเลยไปถึงคำสรรเสริญเยินยอ ลากยศ ชื่อเสียง จนเกินขอบเขต ซึ่งล้วนเป็นสมมติบัญญัติ (Conventional Truth) ก่อให้เกิด "ค่านิยม" นำให้เกิดความกระเสือกกระสนวุ่นวายทั่วไปในสังคมมนุษย์ รวมเรียกว่า โลกธรรม ๔ ประการ (ได้แก่ ได้ลาภ-เสื่อมลาภ ได้ยศ-เสื่อมยศ สรรเสริญ-นิพทา สุข-ทุกข์) ซึ่งก่อให้เกิดความโลภ อยากได้มาครอบครองมากขึ้น ความโกรธ ความแค้นเมื่อมีอุปสรรคขัดขวาง เมื่อไม่

ได้ในสิ่งที่เรียกกันว่า เป็นเครื่องวัดความสำเร็จเหล่านั้น มีแต่ความหลงใหลมกมายในวัตถุนิยมเหล่านั้น

ทั้งนี้ เป็นเพราะต้องการสุขในสิ่งที่เรียกว่า อามิสสุข (สุขที่ต้องอิงอาศัยสรรพาสักภายนอกมาประกอบให้เกิดสุข ตรงกันข้ามกับ นิรามิสสุข ซึ่งเป็นสุขที่เกิดขึ้นเองจากภายในจิต โดยไม่ต้องอิงอาศัยวัตถุหรือสิ่งภายนอกให้เกิดสุข) ผลปรากฏว่า แม้จะได้มาซึ่งความสะดวกสบาย ความมีหน้ามีตาได้รับการยกย่องสรรเสริญ แต่จิตใจกลับตกต่ำลง มีแต่ความเครียด ความทุกข์ ที่จะต้องคอยขวนขวายหาวัตถุสิ่งของและโลกธรรมเหล่านั้นมาเพิ่มเติม ประนเปรอดอบสนองความต้องการของตน ไม่มีที่สิ้นสุด ครั้นเมื่อหามาไม่ได้ดังใจ ก็เกิดโรคทางจิตวิญญาณขึ้น จิตใจซึมเศร้าหดหู่ เป็นทุกข์

แม้จะได้มาแล้วก็ต้องคอยทำนุถนอมรักษาไม่ให้สูญหายหรือชำรุด ยิ่งมีมากยิ่งทุกข์มาก แม้แต่สิ่งของไม่มีชีวิต ก็ต้องเอาใจของเราไปครองไว้ (ประดุจดังเป็นสิ่งที่มีชีวิต) เพราะต้องขยายขอบเขตของความเหินห่างควบคุมรักษาไว้ให้คงสถานภาพเดิมไว้ ไม่ให้เปลี่ยนแปลง

ดังนั้น จึงมีพุทธภาษิตที่กล่าวไว้ว่า "ปุถุชน ผากสุขทุกข์ ไว้กับ ตัณหา (Craving) และ ทิฏฐิ (Opinion, concept)" โดยปรมาตมสังจะ (Ultimate Truth) แล้ว สิ่งเหล่านี้ไม่อาจถูกควบคุมไว้ได้อำนาจของตนให้คงทนถาวรอยู่ได้ตลอดกาล ล้วนเปลี่ยนแปลงไปตามกฎพระไตรลักษณ์ แห่งอนิจจัง ทุกขัง และ อนัตตา

ตามหลักธรรมชาติแล้ว ภายของเรานั้นได้ยอมรับความจริงของความเป็นจริงเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ตั้งแต่เริ่มมีสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นแต่แรก นับเป็นพันๆ ล้านปีมาแล้ว ด้วยรู้ตัวดีว่า ตนไม่อาจทรงตัวอยู่ได้ทุกกาลสมัย จึงเกิดการสืบพันธุ์ขยายพืชพันธุ์เพื่อให้พันธุ์กรรม (Gene) ของตนได้ถ่ายทอดไปปรากฏต่อไปอย่างสืบเนื่องในอนาคต เป็นเหมือนตัวแทนของตนเองสืบไปในภายภาคหน้า ตลอดถึงได้สอดแทรกถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้หรือการต่อสู้กับธรรมชาติที่ตนเคยผ่านมาไว้ในพันธุกรรมนั้นๆ เกิดลูกหลานที่แข็งแกร่ง สมัยกว่ารุ่นก่อนๆ ซึ่งเรียกกันว่า วิวัฒนาการตามธรรมชาติ (National Evolution เช่นที่เป็นไปตามกฎแมนเดล Mandelbian Law) แต่ก็เป็น การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตามธรรมชาติที่ค่อย

เป็นต่อไปได้ทีละน้อยและใช้เวลานานแสนนาน นับแสนนับล้านปี (ยกเว้นแต่ว่า มนุษย์ในปัจจุบันสามารถเข้าไปมีส่วนเร่งด้วยการ ตัดต่อ สอดใส่ยีนเฉพาะที่ต้องการแทนด้วยวิธี Gene splicing เป็นต้น) เกิดเป็นสัตว์พันธุ์ใหม่หรือ mutant ขึ้น หากแข็งแรงกว่าพันธุ์เดิม ก็จะเป็นพันธุ์ที่จะสามารถต่อต้านพิษภัยและโรคต่างๆ ในธรรมชาติได้ดี ทนทานและเจริญรุ่งเรืองสืบ ลูกสืบหลานได้สำเร็จต่อไปในอนาคต หากกลับ ทำให้เป็นพันธุ์ใหม่ที่อ่อนแอลง ก็จะสูญพันธุ์ไป โดยปริยายในเวลาไม่ช้านาน ตามหลักของใคร่ดี ใคร่อด (Natural Selection)

ในขณะที่กาย รูปพรรณหรือ “รูปร่าง” เปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่น้อยนัก และต้องใช้ช่วง เวลานานแสนนานนั้น โดยเฉพาะในเรื่องอายุขัย ของชีวิตหนึ่งๆ ดังจะเห็นได้ว่า ชีวิตคนเรามักไม่ ยืนยาวเกิน ๘๐ ปี (ในปีค.ศ. ๒๐๐๔ อายุของ คนในสหรัฐโดยเฉลี่ยทั้งสองเพศ ๗๗.๕ ปี สตรี อยู่ได้ประมาณ ๘๐.๕ ปี บุรุษประมาณ ๗๕.๒ ปี สูงขึ้นจากสถิติเดิมเมื่อปี ๑๙๕๑ หรือ ๑๐ ปี ก่อนหน้านั้นคือ ๗๕.๕, ๗๔.๕ และ ๗๐.๐ ปี ตามลำดับ เพียงเล็กน้อย นั่นคือ อายุเพิ่มขึ้นมา ได้ไม่น้อยมากโดยเฉพาะในสตรี เพราะร่างกายของ มนุษย์ได้พัฒนาจนใกล้จุดอิ่มตัวแล้ว)

นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์ได้พิสูจน์แล้วว่า มนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ไม่ว่าจะอยู่ห่างกันไกลที่สุด คนละมุมของโลก หากนำมาตรวจสอบทาง กรรมพันธุ์แล้ว จะพบว่า ๙๙.๙% ของ

Genomes จะเหมือนกันหมด ไม่ว่าจะเป็นผิว ขาว ผิวเหลือง ผิวดำ หรือ ผิวแดง คือ แทบจะ ไม่ต่างกันเลย (ถ้าเหมือนกัน ๑๐๐% แสดงว่า เป็นฝาแฝด-Identical twin) แม้แต่คนเรานี้เมื่อ เทียบกับลิงชิมแปนซี (Chimpanzee) แล้ว จะ พบว่า Genomes หรือหน่วยพันธุกรรมของคน เราต่างจากลิงไม่ถึง ๒% เท่านั้น แต่มองดู รอบๆเราซิ ขณะที่ลิงอาจจะสามารถรู้จักเอากิ่ง ไม้มาขบนำลายเป็นเครื่องมือ หยั่งลงในรูปลวก ให้ติดปลวกมากินได้ แต่อีก < ๒% ของ genomes ที่มนุษย์ต่างไปจากลิงนั้น ทำให้คน เราฉลาดกว่าลิงมากมายอย่างเหลือเชื่อ สามารถสร้างเครื่องมืออุปกรณ์ทุ่นแรงได้มาก หลากหลาย แต่ขณะเดียวกันก็ประดิษฐ์อาวุธร้าย แรงมาเช่นฆ่ากันตายนับไม่ถ้วน ทั้งยังแพร่ขยาย พันธุ์มนุษย์ชาติไปทั่วโลกกว่า ๖,๐๐๐ ล้านคน พุดง่ายๆคือครองโลกสำเร็จแล้ว ข้ายังทำลายป่า และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ยังผลให้พืชและสัตว์ พันธุ์ต่างๆ ล้มตายหายสูญพันธุ์ไปมากนับไม่ถ้วน และมนุษย์กำลังและแทบจะทำลายล้างโลกที่ตน อาศัยอยู่นี้แล้วในยุคปัจจุบัน

คุณสมบัติที่น่าทึ่งของมนุษย์ซึ่งต่างจากสัตว์ คือ คนเราสามารถรู้จักว่า เงานั้นกระเจกเป็นเงา ของตนเอง ไม่คิดว่าเป็นเงาของคนอื่น แต่ก็ต้อง อายุเกิน ๒ ขวบขึ้นไป สมองจึงจะพัฒนาถึงจุด ที่จะจำแนกแยกแยะได้ ถ้าเป็นเด็กอายุน้อยกว่า นั้นจะยังบอก ไม่ได้ ยังหลงเล่นกับเงาของ ตนเอง เช่นเดียวกับสัตว์ต่างๆ ยกเว้น ลิง ชิมแปนซี ช้าง และปลาโลมา (แม้แต่ หมาและ แมว แม้จะรู้จักเงาของเจ้าของ แต่ก็ไม่รู้จักรเงา ของตน อันเป็นต้นเค้าของนิทานอีสปเรื่อง หมาป่าคายกระดูกที่คาบไว้เพื่อที่จะทำไล่เงา ของตนเองในน้ำ คิดว่าเป็นหมาตัวอื่นที่จะมา แย่งกระดูกในปากของตน) ยิ่งไปกว่านั้น มนุษย์ ยังสามารถเห็นลึกลงไปถึงจิตใจของตน ตลอด ถึงเห็นความคิดของตนเองได้อีกด้วย จนถึงขั้น สูงสุดว่า แม้จิตใจนี้ไม่ใช่ตนหรือของของตน เป็นเพียงมายาภาพหรือ Hologram ที่ ธรรมชาติสร้างขึ้นมาสอดส่องต่อการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

คนเราประกอบด้วยกายและจิต หรือ รูป ธรรมและนามธรรม ส่วนที่เป็นจิตวิญญาณหรือ “นามธรรม” ในคนเรานั้น สามารถที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้อย่างมากมาย แม้กระทั่ง

สามารถที่จะฝึกฝนปรับปรุงให้ถึงจุดสูงสุดคือ สมบูรณ์ที่สุดในช่วงชีวิตนี้ได้ ทั้งๆที่โดยปกติแล้ว จิตกลับเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยยอมรับความจริงตามที่เป็นจริงมากกว่าเพื่อน (ผิดกับกายที่ยอมรับนานหลายล้านปีแล้วว่า ไม่อาจฝืนธรรมชาติแห่งพระไตรลักษณ์) ซึ่งส่งผลให้เป็นทุกข์ เพราะความยึดมั่นถือมั่นในอัตตาตัวตน

ในยุคปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบถึงคุณสมบัติของจิตวิญญาณหลายๆ อย่าง เช่น ๑.จิตสามารถจำแนก แยกแยะ และตอบโต้ต่อแรงกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม ๒.จิตเป็นระบบที่มีสมรรถภาพที่จะติดต่อเข้าถึงสภาพภายในของตนเองได้ ๓.จิตสามารถจงใจควบคุมความประพฤติของตนเองได้ ๔.จิตรู้ความแตกต่างระหว่างภาวะตื่นและหลับ ๕.จิตเป็นจุดรวมของความตั้งใจ ๖.จิตเป็นที่ประสานข้อมูลที่ได้รับจากระบบประสาทรับรู้สัมผัส ๗.จิตสามารถรายงานสภาวะของจิตเองได้

ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ของจิตนั้น พระพุทธองค์ได้ทรงค้นพบมานานแล้วเกือบ ๒,๖๐๐ ปี ทรงทราบถึงและแยกแยะธรรมชาติของจิตไว้ด้วยรายละเอียดมากมายกว่านี้หลายเท่านัก ดังที่ได้ทรงสอนและปรากฏอยู่ในปฏิจกสัมปทา ๑๒ ชั้น ๕ आयตนะ ๖ อริยสัจ ๔ เป็นต้น จนทำให้นักวิทยาศาสตร์ถึงกับตะลึงในพระปัญญาธิคุณและพระปรีชาสามารถ ทั้งๆ ที่พระองค์มิได้ทรงมีเครื่องมือทดลองที่วิจิตรพิสดารอย่างสมัยที่ตนมีในสมัยปัจจุบันใดๆ ทั้งสิ้น นอกจากที่ทรงอาศัยกายและจิตนี้เองเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ด้วยกรรมวิธีที่ทรงบัญญัติเรียกว่า สติปัฏฐาน ๔ ซึ่งเป็นคู่มือสำเร็จรูปสำหรับใช้ในการปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานให้ตามคู่มือพร้อมทั้งใน กาย เวทนา จิต และธรรม สามารถนำให้เห็นกลไกการทำงานของกายและจิต หรือรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งพระศาสดาได้ทรงสรุปไว้ว่า กลไกความเป็นไปในชีวิตของบุคคลหนึ่งๆ นั้น ประกอบด้วย ชั้น ๕ คือ รูป (กาย Physical Form or Body) เวทนา (ความรู้สึก Feeling) สัญญา (ความหมายรู้จำได้ Perception) สังขาร (ความคิดปรุงแต่ง Thought Formation/Mental Impulse) และวิญญาณ (จิตหรือธาตุรู้ Consciousness) ซึ่งโดยธรรมชาติที่แท้จริงล้วนๆ นั้น ชั้นแต่ละชั้นต่างก็ทำงานของแต่ละ

หน่วยไปตามหน้าที่ของมันตามปกติ แต่ทันทีที่เกิดการรับรู้ในสิ่งที่พบเห็นด้วยความยึดมั่นถือมั่นเพื่อบ่มหวังผลประโยชน์แก่ตนเอง (สัญญาเจตนา-Biased Perception) จะเป็นทุกข์ขึ้นมาทันที เพราะชั้นอื่นๆ ทุกชั้นจะไม่ทำงานตามปกติไปตามธรรมชาติเยี่ยงเดิมอีกต่อไป แต่จะกลับทำงานอยู่ภายใต้อำนาจของความคิดที่บ่มหวังผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ตนเองมากที่สุดขึ้นมาทันที เกิดความทุกข์ขึ้นด้วยไม่สามารถควบคุมสภาวะธรรม (สิ่งที่เป็นเองตามเหตุปัจจัย) ต่างๆ ซึ่งกำลังรับรู้อยู่ด้วยประสาทสัมผัส ทั้งหก คือ สิ่งที่รับรู้ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ (นั่นคือ आयตนะ ๖) ให้เป็นไปตามหวังได้ตลอดเวลา เนื่องด้วยต่างก็เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ด้วยกฎพระไตรลักษณ์แห่ง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พระพุทธองค์จึงได้ทรงสรุปโดยย่อไว้ในอริยสัจข้อแรกในเรื่องทุกข์ว่า ชั้น ๕ อันเป็นที่ตั้งหรือเป็นไปด้วยความยึดมั่นถือมั่นเป็นทุกข์ (ปัญจุปาทา นักชั้นธาทุกขา)

พระศาสดาได้ทรงค้นพบความจริงที่สูงส่งอย่างยิ่ง หรือความลับสุดยอดของธรรมชาติจากการตรัสรู้ และทรงประกาศว่า จิตสามารถที่จะพัฒนาให้ถึงที่สุดได้ และบุคคลสามารถจะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยปัญญา สามารถกระทำให้จิตเห็นจิตหรือตัวมันเองอย่างแจ่มแจ้งได้ด้วยสติและความรู้สึกตัว สามารถรู้เท่าทันความคิดและความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นไปภายในจิตได้ ด้วยการปฏิบัติตามแนวของสติปัฏฐาน ๔ นี้เองยังผลให้เกิดปัญญา (วิชชา) และหลุดพ้นจากทุกข์ (วิมุตติ) ทำให้จิตบริสุทธิ์มีชีวิตอยู่อย่างสันติสุข ตลอดไป

ปัจจุบันนี้ ชาวโลกตะวันตกได้เริ่มหันเข้าหาวิธีปรับจิตให้หายจากโรคทางจิตวิญญาณ ด้วยการภาวนาปฏิบัติกรรมฐานอบรมจิตด้วยวิธีต่างๆ โดยเฉพาะด้วยสมถกรรมฐาน(Tranquility Meditation) อาทิ TM (Transcendental Meditation) ซึ่งสามารถทำให้จิตสงบจากความโลภ โกรธ หลง อย่างน้อยก็ชั่วขณะที่ภาวนาอยู่นั้น ให้จิตใจคืนสู่ความปกติของจิต ให้จิตใจหายป่วยจากอาการของโรคทางจิตวิญญาณได้ชั่วขณะ

สมเด็จพระศาสดาได้ทรงเห็นว่า ความสงบในสมถกรรมฐานนั้นแม้ดีอยู่ แต่หาได้กำจัดความทุกข์ให้หมดไปไม่ ด้วยจิตยังมีอัตตาตัวตน

“
พุทธศาสนา
เป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญ
ทั้งแก่กายและจิต ทั้งรูปธรรมและ
นามธรรม มิใช่ตกอยู่ใน
ฝ่ายวัตถุนิยม (Materialism)
หรือจิตนิยม (Idealism)
มิได้ห้ามว่า ไม่ให้มี ไม่ให้เป็น

ซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่ ยังเป็นบ่อเกิดให้เกิดความ
โลก โกรธ หลง ได้อยู่ต่อไป ไม่สิ้นสุด ประดุจ
หินทับหญ้า แม้หญ้าจะไม่ได้โต แต่ไม่ได้ตาย
และอาจกลับมากล้ากว่าเดิม พระพุทธองค์ได้
ทรงค้นพบว่า การรู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็น
จริงด้วยวิปัสสนากรรมฐาน (ซึ่งเป็นเอกลักษณ์
ของพุทธศาสนา) ให้เห็นว่าโดยความจริงแล้ว
ทุกสิ่งหรือธรรมทั้งปวงล้วนแล้วแต่เป็นอนัตตา
ปราศจากซึ่งอัตตาตัวตนที่แท้จริง จะสามารถ
ทำให้หลุดพ้นออกจากทุกข์ได้ ประดุจอณรราก
โคนต้นหญ้าไม่ให้กลับมาอีก ดังนั้น พุทธศาสนา
นอกจากจะทำให้จิตหายจากโรคทางจิตวิญญาณ
ให้คืนสู่สภาพปกติของจิตได้เท่านั้น ยังสามารถ
ทำให้คนเราพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ที่สุดได้ด้วย จากการสร้างสติ-ความรู้สึกตัว ให้
รู้ทันความคิด และการเคลื่อนไหวของจิต ให้
รู้สึกตัว-ตื่นตัว ให้รู้สึกใจ-ตื่นใจ ดำรงจิตให้อยู่ใน
สันติสุขได้ตลอดเวลา มีชีวิตที่สมบูรณ์ ไม่ต้อง
ทุกข์ แม้จะอยู่ในท่ามกลางของสังคมที่ขุลมุน
โกลาหลวุ่นวาย

พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญทั้ง
แก่กายและจิต ทั้งรูปธรรมและนามธรรม มิใช่
ตกอยู่ในฝ่ายวัตถุนิยม (Materialism) หรือ
จิตนิยม (Idealism) มิได้ห้ามว่า ไม่ให้มี ไม่ให้
เป็น (อาทิเช่น นางวิสาขา และอนาถบิณฑิก
เศรษฐี เป็นฆราวาสซึ่งบรรลุนิพพานเป็นพระโสดา
บันบุคคลที่ร่ำรวยมากในเมืองสาวัตถี ท่านทั้งสอง
ทำบุญทำทานมากมายมหาศาล เพราะไม่
ยึดติดในทรัพย์สมบัติ แต่สำหรับสงฆ์นั้นมีพระ
วินัยห้ามอยู่ หรือผู้ที่จะมีงมงายให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์
พึงให้วางในสิ่งเหล่านี้) พระศาสดาทรงสอนให้
รู้จักคุณและโทษของมัน และไม่ให้เกิดในโลก
ธรรม ๘ ประการนั้น นั่นคือให้รู้จักว่า จะมีก็ได้
ไม่มีก็ได้ ถ้ามีแล้วก็อย่าไปยึดติดกับมัน (หรือมี
แล้ว ก็ไม่มีไม่เป็น) ดังที่มีคำกล่าวที่ว่า ทรัพย์
สมบัติไม่ได้เป็นตัวห้ามไม่ให้รู้แจ้งเห็นจริง หาก
แต่เนื่องมาจากความยึดมั่นถือมั่นในทรัพย์สิน
เงินทองนั้นแหละที่เป็นตัวปิดกั้นประตูล้างธรรม
ไม่ให้รู้แจ้งเห็นจริงในธรรม

สภาพ “ปกติ” ของจิตใจที่แท้จริงไม่ได้
ประกอบด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง
หากเพียงแต่มี “สติ-ความรู้สึกตัว” สิ่งเหล่านี้จะ
ขาดหายไปโดยทันที เพราะจิตรู้เท่าทันฉลาด
เหนือกว่าความคิดโง่ๆที่คอยบงการไปตามความ

โลก ความโกรธ ความหลงอยู่ตลอดมานั้นได้
เสียแล้ว ชีวิตนี้จะตื่นจากการที่ถูกย่ำไว้ด้วยความ
คิดเดื่อนๆ จะกลับคืนกลับสู่สภาพ “ปกติ” ที่แท้
จริงของจิต ซึ่งบริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ เป็น
สันติสุข จะเหลือเพียงอาการดู รู้เห็นเท่าทันจิต
โดยปราศจากผู้รู้ ผู้ดู ผู้เป็น เห็นเป็นเพียง
อาการของความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเล่นแสดง
อยู่ในฉากละครแห่งชีวิต ไม่ต้องมี ไม่ต้องเป็น
ไม่ต้องเดินไปกับมัน

คนไทยนับว่าโชคดีอย่างมากที่เติบโตมากับ
คำว่า ‘สติ’ คู่เคียงกับคำว่าสติมาตั้งแต่เกิดจน
กระทั่งตาย ก็ว่าได้ เช่น คำว่า ชาดสติ เสียสติ
ตั้งสติ หมดสติ เป็นต้น แต่เราไม่ควรประมาท
ควรจะทำความเข้าใจในความหมายที่แท้จริง
ตลอดถึงคุณค่าของสติให้ลึกซึ้ง และพึงเจริญสติ
สร้างความรู้สึกรู้ตัวให้เกิดความตื่นตัว สร้าง
ความรู้สึกรู้ใจให้เกิดความตื่นใจ เพื่อให้ได้
ประโยชน์ และผลพลอยได้อย่างสูงสุดจากสติ-
ความรู้สึกรู้ตัว

สติ-ความรู้สึกรู้ตัว จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดใน
ชีวิต เป็นคุณสมบัติที่ทุกคนทุกท่านพึงสร้างสม
ให้เกิดขึ้นได้โดยไม่ยากเลย จะมีผลคือเป็นกำไร
ของชีวิตแก่ผู้มีสติ-ความรู้สึกรู้ตัว ด้วยมีคุณ
มหาศาลอย่างประมาณค่ามิได้ เพียงมีสติ-ความ
รู้สึกรู้ตัวที่สมบูรณ์ตัวเดียวเท่านั้น จะสามารถล่วง
รู้เท่าทันความเป็นจริงทั้งปวงของชีวิตได้หมด
สามารถที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในจิตได้
ดังคำกล่าวที่ว่า “สติเปรียบเสมือนรอยเท้าช้าง
สามารถรวม รอยเท้าสัตว์ทุกชนิดคือ
ธรรม(ความจริง)ทั้งปวงอื่นๆ ไว้ได้หมด”

พระพุทธองค์ ได้ทรงประทานเตือนเหล่า
สาวกทั้งปวงด้วยพระเมตตาอย่างสูงสุด แม้ใน
วาระสุดท้ายของพระองค์ ให้เห็นว่า สติ-ความ
รู้สึกรู้ตัว เป็นเรื่องสำคัญที่สุด ไว้ด้วยพระปัจฉิม
โอวาท ซึ่งก็คือ คำสั่งเสียว่า

“สังขารทั้งปวงมีความเสื่อมสลายเป็น
ธรรมดา ท่านทั้งหลายพึงยังความไม่ประมาท
(นั่นคือความมีสติ-ความรู้สึกรู้ตัว) ให้ถึงพร้อมเกิด”

ขลุ่ยตามรามเชลย

การถือกำเนิดของ เทพเจ้าองค์ใหม่

ในสังคมไทย*

อาจารย์กฤษณา พิณศรี
คณบดีคณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ใน วันนี้เชื่อว่าคนไทยส่วนใหญ่คงรู้จักหรืออย่างน้อยก็ต้องเคยได้ยินคำว่า **“จตุคามรามเทพ”** ชื่อของเทพเจ้าที่กำลังอยู่ในกระแสความสนใจของสังคมในวงกว้าง เรื่องราวของจตุคามรามเทพได้ถูกนำมาถว้ถว้ถึงโดยสื่อหลายแขนง ในหลากหลายแง่มุม ทั้งยังมีหนังสือที่อ้างถึงที่มาและอธิบายความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า **“จตุคามรามเทพ”** จัดพิมพ์เผยแพร่ออกมาหลายเล่ม บางเล่มติดอันดับหนังสือขายดีและได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง แสดงให้เห็นถึงความกระหายใคร่รู้และอาจรวมถึงความเชื่อถือศรัทธาของบรรดาผู้คนที่ม่ค่อเทพเจ้าองค์นี้

ตามความรับรู้ของผู้คนทั่วไป
เกิดเป็นเทพเจ้าองค์ใหม่ที
รู้จักกันในนาม “จตุคามราม
เทพ”

พระเจ้าจันทรภาณุเป็น
บุคคลที่มีตัวตนอยู่จริงใน
ประวัติศาสตร์ หนังสือที่ดี
พิมพ์เผยแพร่เรื่องราวของ
จตุคามรามเทพส่วนใหญ่มัก
มีการกล่าวอ้างถึงพระองค์
ในฐานะกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่

นอกจากนั้น วัดดุมงคลจตุคามรามเทพยังดู
เหมือนว่าจะเป็นรู้จักและนิยมเสาะแสวงหากัน
อย่างแพร่หลายมากกว่าวัดดุมงคลอื่นๆ ที่ได้เคย
มีการจัดสร้างขึ้นมามากในอดีต กระแสความนิยมใน
“จตุคามรามเทพ” ได้ก่อให้เกิดธุรกิจที่สืบเนื่อง
และเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก จนอาจนับได้ว่าเป็น
ปรากฏการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจอย่างหนึ่งของ
ยุคสมัย แม้ว่าประวัติความเป็นมาของเทพ
เจ้าองค์นี้จะยังคงมีความสับสนคลุมเครืออยู่มาก

สันนิษฐานว่า “จตุคามรามเทพ” น่าจะเป็น
คำที่กลายมาจากชื่อของรูปปั้นเทวดาสององค์ที่
ตั้งอยู่บริเวณสองข้างบันไดทางขึ้นพระบรมธาตุ
เจดีย์นครศรีธรรมราช ที่ได้รับการนับถือกันใน
ฐานะ พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง องค์หนึ่งชื่อ
ว่า “เท้าชัตตุคาม” ส่วนอีกองค์หนึ่งมีชื่อว่า
“เท้ารามเทพ” ซึ่งต่อมาได้ถูกรวมเป็นชื่อเรียก
เทพเจ้าในภาพวาดที่ได้จากการเข้าทรงเพื่อค้นหา
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองนครศรีธรรมราชของ
คณะนายตำรวจและคนทรงกลุ่มหนึ่ง (ด้วยเชื่อว่าเป็น
ภาพของเทพเจ้าองค์เดียวกันนี้)

แรกเริ่มเดิมทีนั้น “จตุคามรามเทพ” เป็นที่
รู้จักกันในฐานะเทพผู้คุ้มครองรักษาเมืองและ
อดีตกษัตริย์ของนครศรีธรรมราชที่มีชื่อว่า
“จันทรภาณุ” ต่อมาจึงได้มีผู้เสนอความคิดเห็น
เพิ่มเติมว่าอาจเป็นกษัตริย์สองพี่น้องโอรสของ
พระเจ้าจันทรภาณุ ชื่อ ขุนอินทรไศเรนทรและ
ขุนอินทรเชาเขียว ทั้งนี้คงเพื่อให้เรื่องราวของ
เทพเจ้าองค์นี้มีความสอดคล้องต้องกันกับรูปปั้น
เทวดาทั้งสององค์ดังกล่าวข้างต้น โดยเชื่อกันว่า
ขุนอินทรไศเรนทรคือเท้าชัตตุคาม (จตุคาม)
ส่วนขุนอินทรเชาเขียวก็คือเท้ารามเทพ แต่
อย่างไรก็ตาม ในที่สุดเท้าชัตตุคามหรือจตุคาม
และเท้ารามเทพก็ได้ถูกรวมเข้าด้วยกันอย่างถาวร

พระองค์หนึ่งของอาณาจักรศรีวิชัย แต่หลักฐาน
จากจารึกและตำนานต่างๆ เช่น ศิลาจารึกหลักที่
๒๔ (สธ.๕) วัดหัวเวียง เมืองไชยา อำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี และตำนานพระบรมธาตุ
เมืองนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นว่าทรงมี
สถานะเป็นเพียงกษัตริย์แห่งอาณาจักรตาม
พรลิงค์เท่านั้นหาได้มีหลักฐานว่าทรงได้ครอบ
ครองราชบัลลังก์แห่งอาณาจักรศรีวิชัยแต่อย่าง
ใดไม่

ในหนังสือมทาวงศ์ จุลวงศ์ พงศาวดาร
ลังกา และศิลาจารึกของปิ่นทวะในอินเดียได้
ยังได้กล่าวถึงพระเจ้าจันทรภาณุเคยยกกองทัพไป
ตีลังกาในรัชกาลพระเจ้าปราชรามพาว์ที่ ๒ ถึง
สองครั้ง ครั้งแรกราว พ.ศ. ๑๗๙๐ และครั้งที่
สองราว พ.ศ. ๑๘๑๓ แต่ต้องพ่ายแพ้กลับมาทั้ง
สองครั้ง โดยในครั้งหลังนั้นกองทัพของพระเจ้า
จันทรภาณุถูกโจมตีอย่างยับเยินที่ยาปปุระ จน
พระเจ้าจันทรภาณุทรงสิ้นพระชนม์ในการ
สงคราม และเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความล่มสลาย
ของอาณาจักรตามพรลิงค์ในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ดี อาจเพื่อเป็นการเพิ่มอภินิหาร
ความศักดิ์สิทธิ์ของจตุคามรามเทพให้มากยิ่งขึ้น
จึงได้มีการเสริมแต่งประวัติความเป็นมารวมทั้ง
เรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหารต่างๆ ด้วยการ
โยงใยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอดีตกษัตริย์
พระองค์นี้กับเทพเจ้าในศาสนาฮินดู คือ พระ
พรหม พระนารายณ์ รวมทั้งพระอวโลกิเตศวร
พระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนาหายานในฐานะของ
องค์อวตาร จนจตุคามรามเทพเปลี่ยนสถานะ
จากอดีตกษัตริย์ หรือเทวดารักษาทางขึ้น
พระบรมธาตุ หรือพระเสื้อเมืองพระทรงเมือง
กลายเป็นเทพชั้นสูงที่เป็นองค์รวมของทั้งกษัตริย์
เทพเจ้าและพระโพธิสัตว์ โดยได้รับการนับถือกัน

เป็น “เทวราชโพธิสัตว์” พร้อมกับได้มีการนำเอา ลักษณะทางประติมานวิทยา (Iconography) ของประติมากรรมรูปเทพเจ้าและพระโพธิสัตว์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา เครื่องแต่งกาย บัลลังก์ที่ประทับ ลักษณะท่าทาง การแสดงมุทรา รวมทั้งอาวุธต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ มาสร้างเป็นรูปแทนองค์จุลคามรามเทพ

ด้วยเหตุนี้ รูปเคารพหรือวัตถุมงคลจุลคามรามเทพที่พบเห็นกันทั่วไปจึงมีลักษณะทางประติมานวิทยาที่ผสมปนเปกัน ทั้งที่รับมาจากรูปเคารพในศาสนาฮินดูและพระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน เช่น รูปเคารพจุลคามรามเทพที่มีหลายเศียรหรือหลายกรนั้น คงได้นำแบบอย่างมาจากภาพจำหลักรูปเทพเจ้าในศาสนาฮินดูบนบานประตูภายในวิหารทรงม้า ซึ่งเป็นทางเข้าไปยังลานประทักษิณขององค์พระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช

บานประตูดังกล่าวด้านหนึ่งจำหลักรูปบุคคล ๔ เศียร ๔ กร พระหัตถ์ขวาบนถือสังข์ พระหัตถ์ขวาล่างถือคทา พระหัตถ์ซ้ายบนถือปัทมะ (ดอกบัว) พระหัตถ์ซ้ายล่างถือบังนเทาะว (กลองสองหน้า) พระวรกายท่อนบนทรงเครื่องกษัตริย์ สวมพาดูรัดและทองพระกรที่พระพาหาทั้งสอง พระวรกายท่อนล่างทรงภูษาขาว ปล่อยชายหางปลา สวมกำไลข้อพระบาททั้งสองข้าง จากลักษณะทางประติมานวิทยาสันนิษฐานได้ว่าเป็นพระพรหม ส่วนบานประตูอีกด้านหนึ่งจำหลักรูปบุคคล ๒ เศียร ๔ กร พระหัตถ์บนถือจักร พระหัตถ์ล่างถือคันศร พระหัตถ์ซ้ายบนถือตรีศูล พระหัตถ์ขวาล่างถืออักษมาลา (ลูกประคำ) พระวรกายท่อนบนทรงเครื่องกษัตริย์ คล้องสายลูกประคำพาดควายลงไปถึงพระขาน สวมพาดูรัดและทองพระกรที่พระพาหาทั้งสอง พระวรกายท่อนล่างทรงภูษาขาว ปล่อยชายหางปลา สวมกำไลข้อพระบาททั้งสองข้าง จากลักษณะทางประติมานวิทยาสันนิษฐานว่าเป็นพระนารายณ์หรือพระหริหระ (องค์รวมของพระศิวะและพระนารายณ์)

เทพเจ้าทั้งสองเป็นเทพชั้นสูงของศาสนาฮินดูที่ถูกนำมาใช้ให้ทำหน้าที่ผู้รักษาประตู (ทวารบาล) โดยผู้ที่นับถือพุทธศาสนา เพื่อแสดงความสำคัญและสถานะของศาสนาพุทธที่เหนือกว่าศาสนาฮินดู (ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆ เลยกับทั้งทำชาตุดคามหรือจุลคามและเทาราม

เทพอย่างที่มีมักมีการอ้างถึง)

ทำนองที่เป็นที่นิยมนอกเหนือจากทำชาตุดคามธิปคติ โดยวางขาซ้ายราบบนบัลลังก์ที่ประทับ ชันขาขวาขึ้นแบบที่เรียกว่า “มหาราชลีลา” และทำนั่งชันเข่าขวา ขาซ้ายวางห้อยลงเบื้องล่างบนดอกบัว ที่เรียกว่า “ลลิตาสนะ” เป็นทำนองที่พบเห็นได้ทั่วไปในประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์เทพเจ้า หรือบุคคลสำคัญทั้งในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู ทั้งนี้ รวมถึงการแสดงมุทราของรูปเคารพที่มีก้อยู่ในลักษณะประธานพรด้วย

รูปพระพุทธรูปปางสมาธิที่ประดิษฐานอยู่บนมวยผมของรูปเคารพจุลคามรามเทพบางองค์นั้น มีความหมายถึงพระญาณิพุทธเจ้าซึ่งประจำอยู่ด้านทิศตะวันตกตามความเชื่อของพุทธศาสนาฝ่ายมหายานที่มีชื่อว่า พระอมิตากะ และเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร มิได้เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพศรัทธาของจุลคามรามเทพที่มีต่อพระพุทธรูปตามที่เข้าใจกัน

เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับส่วนใหญ่คงหยิบยืมมาจากเครื่องทรงของพระโพธิสัตว์ในศิลปะชาวหรือศิลปะศรีวิชัย รูปเคารพจุลคามรามเทพบางองค์ยังพบว่ามีการครองผ้าหนังกวางโดยมีสัญลักษณ์รูปหัวกวางปรากฏอยู่เช่น

เดียวกับผ้าครองของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรที่พบทางภาคใต้ หากแต่บางองค์ก็ทรงเครื่องแบบศิลปะอยุธยาที่คงได้รับแบบอย่างมาจากเครื่องทรงของรูปพระพรหมและพระนารายณ์ (หรือพระหริหระ) ผู้รักษาประตูทางขึ้นพระบรมธาตุ รวมถึงทั้งอาวุธที่ถือในมือ คือ จักรและตรี ซึ่งก็คงมีที่มาเริ่มแรกจากภาพจำหลักบนบานประตูเช่นกัน

สำหรับบัลลังก์ที่นิยมทำเป็นรูปนาค ซึ่งชวนให้นึกถึงพระนารายณ์ที่ประทับอยู่เหนืออนันตนาคราชอย่างมากมาย คงนำแบบอย่างมาจากพระพุทธรูปนาคปรก (ซึ่งแม้จะมีการอ้างว่าพระโพธิสัตว์ก็ประทับเหนือบัลลังก์นาค แต่รูปบุคคลที่มีเศียรนาคแผ่พังพานอยู่เบื้องหลังที่นำมาเป็นหลักฐานประกอบในหนังสือบางเล่มนั้นก็ เป็นเพียงมนุษย์นาค เทวดาชั้นรองที่ถูกนำมาทำหน้าที่คุ้มครองพุทธศาสนา หาใช้รูปของพระโพธิสัตว์ตามที่กล่าวอ้างไม่)

ส่วนรูปราหู ๘ ตน ที่มีปรากฏอยู่ร่วมกับองค์จุลศุภคามรามเทพนั้น เดิมเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้พิมพ์ลงในผ้ายันต์ของพระเกจิอาจารย์รูปหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งต่อมาได้ถูกนำมาดัดแปลงออกแบบสร้างและกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของรูปเคารพ หรือวัตถุมงคลจุลศุภคาม รามเทพไปในที่สุด

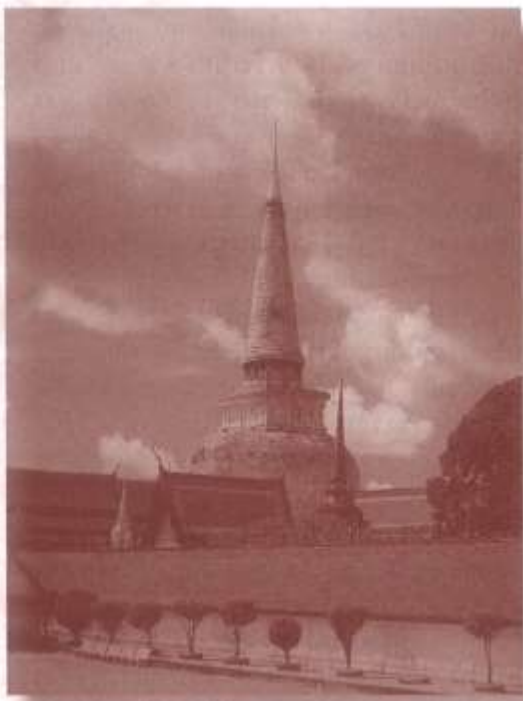
นอกจากนี้ ยังมีความนิยมในการนำเอาดวงตราของหัวเมืองสิบสองนักษัตรซึ่งเป็นหัวเมืองขึ้นในอดีตของนครศรีธรรมราชได้แก่ เมืองสายบุรี เมืองปัตตานี เมืองกะลันตัน เมืองปาหัง เมืองไทรบุรี เมืองพัทลุง เมืองตรัง เมืองชุมพร

เมืองบันทายสมอ เมืองสะอูเลา เมืองตะกั่วป่า และเมืองกระบุรี (ซึ่งถือตราอักษรตั้งแต่ปีขวดถึงปีกุนตามลำดับ) มาใช้เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในวัตถุมงคลด้วย ทั้งนี้คงเนื่องในฐานที่จุลศุภคามรามเทพได้รับการนับถือเป็นอติศักดิ์สิทธิ์ของนครศรีธรรมราชอีกสถานหนึ่ง

อย่างไรก็ดี เป็นที่สังเกตว่ารูปจุลศุภคามรามเทพองค์ดั้งเดิมและมีลักษณะเป็นตัวของตัวเองคือ รูปปั้นเทวดาที่ตั้งอยู่สองข้างบันไดทางขึ้นพระบรมธาตุ กลับไม่ค่อยนิยมนำมาทำเป็นรูปเคารพหรือวัตถุมงคลมากนัก ทั้งนี้คงเนื่องมาจากรูปเทวดาตั้งกล่าวมีลักษณะที่ธรรมดาเกินไป ไม่ชวนให้ศรัทธา และมีลักษณะทางประติมานวิทยาที่ไม่สอดคล้องกับความสำคัญที่เพิ่มขึ้นขององค์จุลศุภคามรามเทพ ในฐานที่ได้กลายมาเป็น “เทวราชโพธิสัตว์” นั่นเอง

ด้วยเรื่องราวความเป็นมาอันได้รับการปรุงแต่งจนพิสดาร การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มักกล่าวอ้างถึงประสบการณ์เกี่ยวกับภินิหารความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ของวัตถุมงคลจุลศุภคามรามเทพ เช่น มีผู้นำไปแขวนบูชาแล้วถูกยิงด้วยอาวุธสงครามไม่เข้า รถประสบอุบัติเหตุคว่ำแล้วไม่ได้รับอันตราย หรือเมื่อนำไปบูชาแล้วประสบโชคลาภความร่ำรวย กิจการงานราบรื่น ฯลฯ รวมทั้งการนำเสนอของ สื่อต่างๆ โดยเฉพาะจากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์รายวันที่มีการเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการสร้างวัตถุมงคลและกระแสความคลั่งไคล้ของผู้คนที่มาต่อจุลศุภคามรามเทพอย่างต่อเนื่อง ได้กลายเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วัตถุมงคลจุลศุภคามรามเทพ ได้รับความสนใจและเกิดการเสาะหาบูชากันอย่างแพร่หลาย บนพื้นฐานของความเชื่อถือศรัทธาและความคาดหวังว่าจุลศุภคามรามเทพจะสามารถคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอันตรายและบันดาลให้ได้ ความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ โดยเฉพาะในด้านที่จะอำนวยโชคลาภความร่ำรวยและความสำเร็จในกิจการงานต่างๆ ให้แก่ผู้สักการบูชา

ข้อความ “มีมิกูไว้ไม่จน” ที่ปรากฏอยู่บนปกหนังสือบางเล่ม จะเป็นหลักฐานเด่นชัดถึงความเชื่อในคุณสมบัติของวัตถุมงคลจุลศุภคามรามเทพทางด้านนี้ แต่ข้อความดังกล่าวที่เชื่อกันว่าเป็นวาจาที่องค์จุลศุภคามรามเทพพูดผ่านร่างทรงนั้น ก็ดูจะคล้ายคลึงเป็นอย่างมากกับข้อความที่เชื่อกันว่าเป็นคำจารึกในแผ่นลานเงินพบที่จังหวัด

กำแพงเพชร ที่กล่าวถึงการสร้างและคุณสมบัติของพระพิมพ์ และถูกนำมาใช้เป็นจุดขายอย่างหนึ่งของพระพิมพ์เมืองกำแพงเพชรมาจนกระทั่งเป็นเวลานานแล้ว

นอกเหนือจากความเชื่อถือศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์และอิทธิปาฏิหาริย์ของจุดตามรามเทพเสาคือสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้มีผู้นิยมและแสวงหาวัตถุมงคลจุดตามรามเทพมาบูชาหรือเก็บสะสมไว้ น่าจะได้แก่ความคาดหวังในเรื่องมูลค่าทางการตลาดที่เชื่อว่าจะเพิ่มมากขึ้น เรื่องหนึ่งที่ถูกนำมาพูดถึงกันมากก็คือ มูลค่าการซื้อขายวัตถุมงคลจุดตามรามเทพรุ่นแรก (สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐) ที่มีราคาแรกเริ่มจากราคาเพียงไม่กี่สิบบาท แล้วราคากลับพุ่งสูงขึ้นถึงหลักหลายๆ แสนอย่างน่าอัศจรรย์ภายในระยะเวลาสั้นๆ เพียง ๒๐ ปี ซึ่งไม่มีวัตถุมงคลใดที่มีมูลค่าการตลาดที่เพิ่มขึ้นในอัตราสูงมากเท่านี้มาก่อน ได้กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการสะสมวัตถุมงคลจุดตามรามเทพที่สร้างตามมาในช่วงหลังๆ อีกหลายรุ่น โดยหวังว่าวัตถุมงคลดังกล่าวนั้นจะมีมูลค่าที่สูงขึ้นบ้างในอนาคต

การที่มีผู้เชื่อถือศรัทธาจำนวนมากและต่างพากันแสวงหาวัตถุมงคลจุดตามรามเทพมาบูชาหรือเก็บสะสมไว้ในครอบครอง ทำให้มีการแข่ง

ขันสร้างวัตถุมงคลจุดตามรามเทพออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างมากมาย ก่อให้เกิดมูลค่าทางการตลาดเป็นจำนวนเงินมหาศาล เป็นเหตุให้มีบุคคลหลายกลุ่มพยายามเข้าไปเกี่ยวข้องและแสวงหาผลประโยชน์ จนนำมาซึ่งความขัดแย้ง การฟ้องร้อง และการอ้างกรรมสิทธิ์ในการสร้างรูปเคารพหรือวัตถุมงคลจุดตามรามเทพ อีกทั้งยังปรากฏมีลักษณะของการผูกขาดหลายๆ โดยบุคคลบางกลุ่ม (รวมถึงทั้งพระภิกษุบางรูป) ด้วยการอ้างความสามารถพิเศษเฉพาะตัวในการที่จะติดต่อกับจุดตามรามเทพ มีการแบ่งแยกว่าวัตถุมงคลรุ่นนี้เป็นของดีมีราคาเนื่องจากมวลสารดีผ่านพิธีปลุกเสกโดยเจ้าพิธีที่มี ชื่อเสียง ส่วนรุ่นนั้นไม่ดีไม่ควรเล่นหาเนื่องจากไม่ผ่านการเข้าพิธีหรือมีพิธีกรรมไม่ถูกต้อง ฯลฯ ซึ่งทำให้วัตถุมงคลจุดตามรามเทพเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

กระแสความนิยมในจุดตามรามเทพที่แพร่หลายไปทั่วประเทศ ยังได้ทำให้วัดต่างๆ ทั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดอื่นๆ พยายามเข้ามาเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากความเชื่อถือศรัทธาอันนี้ด้วย เห็นได้จากที่หลายวัดมีการจัดสร้างรูปเคารพจุดตามรามเทพขึ้นเพื่อดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาสักการบูชา พร้อมกับทั้งจัดสร้างวัตถุมงคลจุดตามรามเทพขึ้นเพื่อการหาทุนทรัพย์ปัจจัย นอกจากนี้ยังได้มีบางวัดทางภาคเหนืออ้างว่ามีรูปเคารพของจุดตามรามเทพประดิษฐานอยู่ (ซึ่งแท้จริงก็คือเทวตารักษาทางขึ้นพระธาตุ) จนทำให้มีผู้คนจำนวนมากหลั่งไหลไปยังวัดดังกล่าว และได้ทราบว่ขณะนี้ทางวัดก็ได้จัดสร้างวัตถุมงคลจุดตามรามเทพขึ้นแล้วเช่นกัน

แม้คำสอนในพุทธศาสนาจะเป็นเรื่องของความเป็นเหตุเป็นผล (เหตุและผลของการกระทำ) ความหลุดพ้นไม่ยึดติดกับวัตถุหรืออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดๆ แต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ก็เหมือนกระแงที่สะท้อนความเป็นไปบางอย่างที่ผิดปกติของสังคมปัจจุบัน อาจเป็นไปได้ว่าในท่ามกลางความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่เต็มไปด้วยการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรกันอย่างไม่คำนึงถึงศีลธรรมในทุกวันนี้ มีผู้คนกลุ่มหนึ่งที่ขาดความมั่นใจในความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากความไร้

สมรรถภาพของกลไกทางสังคม หรืออาจไม่
มั่นใจในศักยภาพของตนที่จะแข่งขันกับผู้อื่นใน
การสร้างฐานะ ความสำเร็จในหน้าที่การงาน
ทำให้คนกลุ่มนี้หันมาพึ่งพาอำนาจเหนือ
ธรรมชาติหรืออำนาจความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ
มงคลที่เชื่อว่าจะสามารถให้ความปกป้องคุ้มครอง
และสร้างความมั่งคั่งร่ำรวยให้กับตนเองได้

ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าแม้สภาพเศรษฐกิจและ
สังคมของประเทศไทยในปัจจุบันจะได้รับการ
พัฒนาให้เจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่
จนเข้าใกล้สังคมอุตสาหกรรมไปทุกทีแล้วก็ตาม
แต่ความเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระเครื่องราง
ของขลัง วัตถุมงคลต่างๆ ก็ยังคงเป็นที่พึ่งทางใจ
ของคนไทยตลอดเวลา หรืออาจกล่าวได้ว่า ยิ่ง
บ้านเมืองมีการพัฒนาให้ก้าวหน้าทางด้านวัตถุ
มากเท่าใด ความนิยมในวัตถุและการแก่งแย่ง
แข่งขันก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ขณะที่ความมั่นใจ
ในการดำรงชีวิตก็ยิ่งลดน้อยลงทุกที วัตถุมงคล
จึงเป็นเสมือนสิ่งที่เข้ามาเติมเต็ม เพิ่มความมั่นใจ
ทั้งในการประกอบอาชีพการงานรวมทั้งในด้าน
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนบาง
ส่วนในสังคม

และเมื่อหันไปมองวัดซึ่งเป็นสถาบันทาง
ศาสนาที่ใกล้ชิดกับผู้คนในสังคมมากที่สุด ก็
จะพบว่าบทบาทที่แสดงออกในปัจจุบัน แทนที่จะ
ชี้นำสังคมให้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง วัด
บางวัดและ พระสงฆ์บางรูปกลับเห็นผิดเป็นชอบ
กระทำไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ กลับ
ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้ความเชื่อถือศรัทธาใน
อภินิหารสิ่งศักดิ์สิทธิ์แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ด้วย
การจกจ่ายโอกาสแข่งขันกันสร้างวัตถุมงคลรูป
เทพเจ้าเพื่อแลกกับปัจจัยจากพุทธศาสนิกชน
อย่างปราศจากความสำนึกในสมณะสาธูป

ยิ่งไปกว่านั้น พระเจ้าพิธิบางรูปยังปฏิบัติตน
หมิ่นเหม่ต่อการที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ว่าดุดริมนุส
ธรรมและประพฤติผิดพระธรรมวินัย จากการ
อ้างความสามารถพิเศษในการติดต่อกับเทพเจ้า
หรืออ้างว่ามีเทพเจ้าประทับทรง พร้อมกับแสดง
กิริยาท่าทางพิสดารต่างๆ ขณะทำพิธีปลุกเสก
วัตถุมงคลบางรูป ใช้สรพนามเรียกแทนเทพเจ้า
ว่า “พ่อหรือองค์พ่อ” อันเป็นการไม่สมควรแก่
พระสงฆ์สาวกผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “คากยบุตร”
หรือบางรูปมีการนำวัสดุ (มวลสาร) ที่ไม่เหมาะ
สมอย่างยิ่ง เช่น แก้วอัฐิของทารก มาสร้างเป็น
วัตถุมงคลราวกับพวกที่นิยมในเตรัจฉานวิชา
เป็นที่น่าสนใจและใจแก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป

จึงอาจกล่าวได้ว่า “จิตคามรามเทพ” เทพ
เจ้าองค์ใหม่ในสังคมไทยนั้น แท้ที่จริงแล้วก็คือ
บุคลาธิษฐาน อีกรูปแบบหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นจาก
ความเชื่อ ความศรัทธา ความต้องการที่พึ่งพิง
หรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนที่ยังคงยึดถือใน
สิ่งศักดิ์สิทธิ์และคาดหวังในอิทธิปาฏิหาริย์หรือ
อำนาจเหนือธรรมชาติ ในอันที่จะช่วยคลี่คลาย
ให้ได้มาซึ่งความแคล้วคลาดปลอดภัย ลาก
สักการะ หรือความสำเร็จในสิ่งที่ตนปรารถนา
ทั้งนี้ โดยมีผลประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่ม
เปรียบเสมือนเงาที่คอยแอบแฝงติดตามอยู่เบื้อง
หลังของความเชื่อถือศรัทธานั้น ซึ่งปรากฏการณ์
ลักษณะเช่นนี้จะยังคงดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยไป
อีกนาน ตราบเท่าที่คนในสังคมยังไม่รู้จักใช้ความ
คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล และสถาบันทางศาสนา
ยังไม่อาจทวนกระแสความต้องการของผู้คนที่
ต้องการพึ่งพิงวัตถุมงคลมากกว่าธรรมมงคล
และไม่อาจหรือไม่พยายามชี้นำสังคมให้ก้าวเดิน
ไปตามแนวทางของพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง
แท้จริง

*บทความนี้ปรับปรุงจาก “จิตคามรามเทพ : บทวิพากษ์เชิงวิเคราะห์”, วารสารเมืองโบราณ
ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๐).

ทัพไทยอีสาน ประวัติ เมืองรัตนบุรี

• อนุสาวรีย์พระศรีนครบาลเจ้าพ่อศรีนครบาล
 หรือที่ชาวบ้านเรียก “เจ้าพ่อศรีนครบาล”
 นามเดิม “เชียงสี” เจ้าเมืองคนแรก
 ที่ก่อตั้งและปกครองเมืองรัตนบุรี

พระรัตนโกสินทร์ (วัดกลางรัตนบุรี)
 กำนองกลอนลำลาว

งามพุดโฮ นะโมเป็นคำ
 ครองบุรีเมืองคนแรก
 จอมบุรีประทานแต่งตั้ง
 ตามทำนองเขตแขวงต่างต่าง
 มีความดีสงสารเกณฑ์ส่วย
 มีเชียงสีเชียงปุมเชียงปัด
 อยู่ภายในเชียงขันธันท์ชัย
 เชียงสงค์คุมเมืองสิงคนน้อย
 พากันคุมช้างพลายนำส่ง
 ได้ความดีเป็นหลวงทุกผู้
 เชียงศรีเป็นพระศรีนัคเรศ
 ชื่อตอนปลายเท้าเธอต่อไว้
 มีป่าหวานแต่นาป่าไผ่
 ห้วยจึงมีชื่อว่าห้วยแก้ว
 มีป่าเลาบุหลวงหลายหลาก
 มีนาดีเชิงงามเต็มดั่ง
 เขียวเต็มดินฟ้าพันธุ์ต่างต่าง
 เคลือก่ายานหอมดีมีกลิ่น

ข้าจักเล่าเรื่องเม่าตาสี
 บานแพนกกกรุงเก่าธานี
 พระองค์แบ่งให้อยู่ปกครอง
 ในระหว่างปิ่นปลายกรุงศรี
 นำไปช่วยกรุงเทพธานี
 ตัวดำมืดเชียงชะเชียงชัย
 เป็นพี่อ้ายเจ้าใหญ่เชียงปุม
 คนเรียบร้อยพี่ใหญ่ตาปุม
 หย่างข้ามดั่งกรุงเก่าธานี
 ให้พักอยู่ติดเขตเขมร
 อยู่ครองเขตเมืองเก่ากุดหวาย
 บ้านอยู่ใกล้ติดห้วยแก้วลาย
 ผ่านแก้วใหญ่สองฝั่งน้ำ
 เขาบอกแล้วเจ้าจ้อจำเอา
 มีน้ำหมากไหลอยู่ชั่วปี
 มีโพนโป่งหมู่นี้ออลงกิน
 มีหลายอย่างเคลือชูดเคลือจาน
 มีหมู่หลั่นก็กำงูยงแวว

มีนกแขวกกระหาซุ่มอีด
มีนกแกงนกเขาแกงเต้า
ป่าไม้เบียดตอกงามยามแล้ง
ปลาช่างลายปลากตปลาปาก
ผักพิพวยกระจับแหงจอก
มีป่าเกาะป่าผิอผักบุง
ฝูงมัจฉาบาทละกะด้า
หลาแลในทอเองปั่นด้าย
ไผ่มือไวได้ขายได้จ่าย
เลี้ยงจัวควายหมูหมาเปิดไก่อ
บ่ต้องขายเดิมตาแต่เก่า
ไผมีเชื้อแลกเอาปลาแดก
แลกสุ่อ้นของกินของใช้
แลกเงินตราแก้วแหวนแสนสิ่ง
ภายหลังเปลี่ยนเมืองชื่อใหม่
รัตนบุรีเมืองมีไม้แก้ว
ไผไปถามหาแก้วหาขวด
เผ่าตาผู้ดีคนแรก
ได้อาศัยกรุงศรีขึ้นส่วย
การไปมาเงินค่านำไหว
กรุณาให้เป็นพระเจ้า
นำไมตรีตาพระเนตร
ทั้งริปูย่านขามขยายด
ตามกระแสเจ้าจอมชืชาติ
อยู่แผ่ผายเชียงปุมเชียงชะ
ได้อยู่คนอำนาจเด็ชชาติ
เผ่าเชียงปุมสร้างเมืองขึ้นใหม่
คนละอันเมืองที่บ้านเก่า
หรือเชียงแบนเชียงเกดก็ว่า
เป็นบุรีตั้งเมืองแต่แรก
ตั้งตามแผนเมืองเดิมขอมแต่ง
ไกลอีกโขเขตขอมเขาอยู่
พวกไทยเขาเอ็นเขมรต่ำ
คำเพิ่มเติมพวกเดียวกันแท้
เขาเกิดทันถามคนแต่เก่า
ภาษาขอมเรียกกอมอยู่ต่ำ
ในเขตซันท์เมื่อมาตั้งใหม่
ไผได้ยินเรื่องเมืองมีชื่อ
คนนับถือพวกแขกฝรั่ง
เป็นอาจีนช้างหลายเหลือมาก
เขาได้ยินท่าตุมช้างอยู่
พวกขุนนางกรุงศรีทูลบาท
ให้ควบคุมส่วยเสียลาวได้
ตามตำนานพระยาสุรินทร์

นกกดปิดฮ้องส่งยามแลง
หมูนกเค้าลี้พุ่มนอนเฟือย
น้ำบ่อแห้งมีหมูปลากาย
ปลาจลาทปลาช่อนปลาชวย
อยู่สองซอกผังกุดเคลื่องอ
มีหมูกึ่งลอยล่องคงคา
กล้วยน้ำหว้าร้อยละสองไพร
ใช้เส้นฝ้ายบอบ้านแพรไหม
หาได้ง่ายของป่ามีหลาย
เป็นสินไถ่เมืองเต้ามีหลาย
ไผมีเข้าไปแลกเอาเกลือ
แลกของแปลกผ้าผ่อนแพรพรรณ
ไผมีไม้แลกให้แลกนา
แลกม้าหมิงช้างถั่วจัวควาย
เอาชื่อใส่ภาษาบาลี
ใส่ชื่อแล้วเมืองแก้วชื่องาม
บ่ออย่าอวดชื่อแก้วของดี
บานแผนกยศใหญ่สื่อไกล
การใช้ป่วยพิทักษ์รักษา
พระยอดให้ทรงพระเมตตา
ให้อยู่เฝ้าเมืองเต้าบุรี
ปกครองเขตรักษาศัตรู
ด้วยอำนาจเผ่าสีดูล
ทั้งพวงญาติหมู่เชียงทั้งหลาย
มีมานะขยันอดทน
เป็นข้าบาทเจ้าใหญ่กรุงศรี
เอาชื่อใส่ปะทายสมันต์
ให้น้องเจ้าเชียงปิดอยู่แทน
ให้อยู่ดำบ้านเก่าเมืองที่
บานแผนกแบ่งเขตปันแดน
ตามตำแหน่งเมืองเอกเมืองโท
บ้านเผ่าอยู่ใกล้เขตภูเขา
พวกบางล่าเอ็นว่าขอมเดิม
ล้วนตั้งแต่เขมรคือกัน
พวกบางเหล้าอยู่ต่ำเรียกกอม
ให้คิดทำเป็นพวกเดียวกัน
ใส่ชื่อไว้ว่าเมืองสุรินทร์
เท่าสู่มือชาวโลกเขาสื่อ
คนคับคั่งช้างเต็มแผ่นดิน
คนออกปากชมช้างสุรินทร์
เป็นหมู่มุทะโพตากาง
อนุญาตยกเผ่าเชียงปุม
เผ่าจึงได้พระราชทาน
มีชื่อไว้พระยาสุรินทร์

เก็บทรัพย์สินกันเมืองสงส่วย
เกณฑ์ทหารลบเลวเด็กสู่
แต่เดิมมีชาวลาวเจ้าส่วย
พากันถอนจากลาวทางใต้
พวกนับถือท่านาพันไท
พากันฮือฝั่งโขงข้ามฟาก
เขาเล่าลือฝั่งโขงกำพี้
ลำแม่น้ำมูลมีน้ำหลายหลาก
มีหนองสระบึงบางข้างป่า
พากันเดินทางตั้งเมืองใหม่
ตั้งเคหาเรือนชานบ้านช่อง
เชียงชัยเดินตั้งजारพัด
ในบ้นปลายขึ้นดอยรุงเก่า
ตามจำนงเจ้านายตกแต่ง
ในทะบวงหัวเมืองขึ้นนอก
เป็นตำนานเขียนตามคำบอก
เป็นคำกลอนไว้ให้หลานอ่าน
ย้ายจากศูนย์แหล่งเดิมตั้งใหม่
ตั้งเมืองไวอนันตราช
เผ่าเลยหันสร้างเมืองขึ้นใหม่
ตั้งตามปู่โหราข้าบาท
ศิขราแห่งหินตั้งชื่อ
อนิจจังยอดหักตกหล่น
อยู่เนินดินนานมาเก่าแก่
ภาษาแขวงเขมรเขาวัว
แกงใส่ปลาส้มดีพอใช้
พวกลาวซิงเอ็นว่าตื่นตัว
ไทยตาแดงเอ็นตามพวกหมู่
เมื่อเหิงนานระแงงหายชื่อ
ค้ำมันพอยาวเกินตัดออก
จำไว้ในหัวใจอย่าปอย
ตากะจะดาบะแกกล้า
ตั้งเป็นจวนชุมชนเมืองด่าน
จนทุ่งเอื้องเจริญขึ้นใหญ่
สร้างเมืองดีล้ำดวนถ้วนทั่ว
ยกเป็นคู่กำแพงแต่งป้อม
สุขเกษมทั้งป่าวแลไพร
คนนับถือเกรงขามอำนาจ
ได้อยู่นานเป็นเมืองเก่าแก่
บ่อขุดเคื่องน้องชายมีต่อ
ชื่อเชียงชั้นเป็นอุปฮาด
ได้ดำรงสกุลหนุนต่อ
จนทุกวันนี้เป็นเมืองท่านสร้าง
บ่อเพิ่มเติมลตมาเป็นน้อย

เอาใจช่วยทางราชการ
ช่วยบอกผู้เจ้าใหญ่กรุงศรี
ภาษากวี่ยคล้ายกับหมุ่มมอญ
เขาบอกไว้อยู่ดตะบือ
หาบ่อนใหม่ตามคำเล่าลือ
เลยหนีจากเมืองอิตตะบือ
แต่ก่อนก็อุดมสมบูรณ์
มีปลามากสัตว์สิ่งนานา
ฟังเสียงสาว่าที่เจริญ
พาบ่าวไพร่สืบหาทำเล
บ่อนได้ต้องเป็นที่เจริญ
ในสังกัดขึ้นเมืองพินาย
มีชื่อเจ้าขุนไชยสุริยวงค์
ได้ส่วนแบ่งนำช้างส่งหลวง
เขากล่าวบอกพงศาวดาร
ทางบางกอกกรุงศรีนคร
บ้านเมืองผ่านเปลี่ยนใหม่กายลุน
ไปอยู่ใกล้บ่อนกุดปะไท
บ่อนคูชาดบ้านยางอนันท์
เอาชื่อใส่ศิขรภูมิ
มีปราสาทสร้างด้วยศิลา
หอมเขาก่อปราสาทสามหลัง
เกลือบชิชนั้งพาบนาบดิน
พ่อแลแม่เอ็นว่า “ระแงง”
บ้านอยู่ป่าต้นตั่วดงหนา
เป็นป่าไม้หอมว่าระแงง
ส่วยคอกัวเอ็นแยะระแงง
เพราะไม่อยู่ในถิ่นอีสาน
เท่าสู้มือเอ็นเมืองศิขอ
เฮาซิบอกให้ลูกหลานไทย
ให้เจ้าค้อยจำจื่อไว้สา
ไปครองว่าโคกใหญ่ล้ำดวน
จึงได้ผ่านเป็นพระยาเมือง
ได้ชื่อใหม่พระยาไกรศรี
ปราบความชั่วคำศึกศัตรู
มีอยู่พร้อมเขตขอบของเดิม
เป็นเจ้าใหม่ยศใหญ่คนลือ
มีพวกญาติสืบต่อวงศ์วาน
ลูกหลานแผ่เต็มบ้านเต็มเมือง
เกิดกับพ่อเป็นแม่เดียวกัน
เป็นท้าวญาติสืบราชวงศ์
ได้ไปก่อสร้างเมืองชุมชน
บได้ช้างยังอยู่เหมือนเดิม
ลตให้ย่อยเป็นเขตอำเภอ

• วัดเหนือ โบสถ์เก่าเมืองรัตนบุรี

เขาเสนอตั้งเมืองขึ้นใหม่
บ่อผุดเคื่องน้ำไหลใกล้ป่า
มีอาหารปลูกากบเขียด
จระนัยเชียงพระวิเศษ
ตามกฎเกณฑ์เขตแขวงแบ่งไว้
ภาษาทางพวกภูยกถ่าวบอก
ให้รำพึงยคนามตามแต่ง
โดยอักษรพระสังฆะเขต
มีชื่อถึงธานีเป็นเจ้า
เป็นเมืองวางชื่อสังฆะเขต
ให้พลันปราบปรามตามสั่ง
ด้วยความดีเมืองหลวงยอหยื่น
ตามฐานาความดีความชอบ
พึงให้หนิคำกาพย์เอาแต่ง
ตามหลักฐานฉบับที่สี่
เป็นจุดจุดเขาเขียนเปลี่ยนไว้
ไว้ดำสอนลูกหลานภายหลัง
เกิดบ่อทันฟังกลอนเอาแต่ง
เป็นตาซึ่งแต่คนสืบชาติ
แยกเผ่าพันธุ์คือกับนกเจ้า
ตะโตตั้งจาไปบทใหม่
เป็นเผ่าพงศ์พวกเชียงต่างต่าง
ได้พักพิงสร้างเมืองเอื้องเพื่อ
หลายเวลาขอตั้งเมืองใหม่
บอประจักษ์เป็นขุนหลวงราช
ประวัติแควแกลงเขินชาติ

เอาชื่อใส่ศรีสะเกษหัวเมือง
มีชื่อว่าลำห้วยสำราญ
ภัยบ่อเบียดสุขหยิ่งจริงใจ
อยู่ในเขตติดต่อเขมร
บ้านอยู่ใกล้โคกใหญ่ดงยาง
ชื่อกล่าวออกอั้งจะปะนึ่ง
ในตำแหน่งเจ้าครองนคร
บุรีเรศอั้งจะปะนึ่ง
ยกบ้านเก่าคือโคกป่าอย่าง
หากมีเหตุเรื่องราวสำคัญ
ให้เจ้านั่งกินเมืองบุรี
เป็นนายหมื่นหลวงพระบรรดา
โดยระบอบทางราชไมตรี
ตามตำแหน่งพงศาวดาน
ทั้งภาคสี่หอพระสมุด
เขาจึงได้เขียนกาพย์คำกลอน
เด็กหนุ่มน้อยชมชาติเดียวกัน
เจ้าอย่าแข่งลิ้มชาติภายหลัง
ลิ้มพวกญาติพวกหมู่เดียวกัน
บินข้ามเหล่าลิ้มฝูงลิ้มอั้ง
เขามักใคร่กล่าวเรื่องเชียงสงค์
อยู่สืบสร้างบ้านเก่าเมืองสิง
สร้างหลายเถือสืบต่อกันมา
เลยบ่อได้ตั้งบรรดาศักดิ์
กับทั้งชาติเชื้อหน่อแทนแนว
บ่อมีญาติสืบชั่วชีวา

จึงค้นหาหลักฐานบ่อได้
จึงขาดแคลนตระกูลขุนชาติ
กับยังมีเชียงพันอันท้าย
หลักฐานยังวัดวาก่อสร้าง
วัดยังมีอุปพระเจ้าใหญ่
อยู่ในแขวงสะตึกเมืองใหม่
ให้เจ้าจำคำเฮากล่าวอ้าง
สามร้อยปีกับเศษมีสี่
พระนามมีชื่อเอกทัศน์
ช้างเผือกงามตกมันแตกคอก
ช้างเลยไปอีสานผ่านเขต
พี่น้องชายนำพลายเหนื่อยมาก
กับมีนามเชียงสีเมืองเต่า
ใกล้เมืองขอมเชียงปุมเชียงมะ
ฮอดเมืองเทิงเมืองที่พี่น้อง
เชียงชั้นธเป็นหัวหน้าเดินดิน
เชียงมะฟังวาจากล่าวอ้าง
ทั้งสองงามมีแหวนสุบสอด
ลงกินเกียงริมหนองบัวโชค
เอาดินดานดินเหนียวมาพอก
ตอนกลางเว็นช้างป่าไปเป็นหมู่
มีช้างนางช้างเด็กแวดล้อม
มีช้างพังช้างพลายหลายคู่
เผ่าเชียงปุมพาเกลอขึ้นจอบ
หลบช้างคูพวกเชียงทั้งห้า
พากันมองเห็นพญาช้าง
มาคณิงหาคนจับช้าง
ไผ่มีของอาคมแก่กล้า
เชียงสี่ยื่นอาคมก้มกราบ
เอาใบยมใบยอกอไผ่
มาบวงรวงผีเขาเจ้าป่า
เผ่าสี่ถือคาถาปลุกเป่า
เกิดวิญญูณน้ำตาไหลหลัง
เลยหนีวางจากโขงปะบอย
ช้างปามีตกใจแตกตื่น
ช่วยกันสนลางองค์สรองอาบ
ตัวสมควรเป็นพญาช้าง
ดาวันแดงคำลางเลยมีด
สองเจ้าของเอาช้างผูกไว้
ยามตีสองออกเดินลัดป่า
เชียงทั้งหลายตามไปส่งช้าง
ได้ประมาณผูกกันเป็นเสี้ยว
ทางกรุงเขาเห็นดีเห็นชอบ
ให้สู่อันของดีมีค่า

เขาบอกไว้บ่อมีตัวแทน
ทั้งพวกญาติพลัดพรากกันหนี
พาพวกย้ายไปอยู่ถ้ำวัง
อยู่ขอบช้างแม่น้ำลำชี
พาบ่าวไพร่ก่อร่างสร้างแปลง
อยู่ใกล้ใกล้เขตบุรีรัมย์
ในระหว่างพอสองพัน
แต่ก่อนก็พระเจ้ากรุงศรี
เป็นกษัตริย์ที่สามสิบสาม
ช้างแตกพลอกเข้าป่าหนีไกล
ใบบอกเหตุเจ้าเมืองพิมาย
ไปออกปากถามดากระฮาม
เผ่าเลยเหล้าเห็นช้างแปลกปลอม
มีมานะผูกเถี่ยวเดินดึง
เชียงชัยฟ่องเคยอุ้เคยเห็น
ไปขอบชั้นอ้อจะปะนึ่ง
ยังมีช้างเชือกหนึ่งผิดตา
แต่บ่อปอดตัวดำเป็นเหนียง
ต้องโสลกมีบริวาร
ทำเป็นหลอกพรานป่ามาเห็น
ช้างเผือกคู่โตเจ้าอยู่กลาง
ฝูงช้างอ้อมทางหน้าทางหลัง
ลงลางอยู่หนองโชคบัวชุม
พากันหมอบภายใต้คอยดู
ทั้งเจ้าฟ้าพี่น้องทั้งสอง
คำกล่าวอ้างเกิดเป็นความจริง
เจ้าอ่านอ้างเรียกเชียงทั้งฟอง
จงคอยว่าเอ็นช้างเอาคืน
สารภาพรองเวทย์อาคม
เอาเทียรใหญ่ชี้ฝั่งดงหลวง
เสกไฟป่าไว้สามกำมือ
เอ็นสามเหล่าพญาพลายสาร
กันชี้ถึงเสียงฮ้องครวนคาง
เดินก้อยก๊อบเข้าหาตาสี
ให้ชมขึ้นเห็นเจ้าของตน
ค้นหาทาบสะอาดขาวนวล
เลยตั้งท่างักเพื่อเอาแสง
นกชุมฮึดเสื่อฮ้องชนพอง
ไต้ต้นไม้ฮ้างใหญ่ใกล้หนอง
ไปบ่อข้าถึงเมืองพิมาย
ไปอยู่ตามสมโภชน์พลายสาร
ให้โตเที่ยวไปเยี่ยมยามเขา
จักยอมมอบยศแก่เกลอขวัญ
ฮอดปีหน้ากรุงกว้างต่างรอ

เตรียมกันพอพวกเชียงทั้งห้า
สัตว์บ้านเฮานกยูงไก่อีฟ้า
ทั้งแกนฝางจันทร์หอมเต่าป่า
ทั้งผ้าลายไหมสีส้มม่วง
นำถวายแก่เจ้าจอมราช
ตามโคลโคกเงินเนินป่า
ทั้งแสงอาหารพรานขวา
ได้เผิงหวานถวายหลายอย่าง
พากันเขาเกลือบเดือนถึงดง
ถึงบุรีเจ้าฟ้าพระบาท
เจ้าบอหวงนอนวังนั่งแท่น
เข้าวันทาเหนือหัวเกศเกล้า
เป็นสันไต้เมืองเทิงเหิงอยู่
พวกไทยสุมีความสุขบ่อ
บ่อผัดเคื่องทำนาพันไร่
เขานับถือกฎหมายนายแต่ง-
พวกเผ่าสี่เชียงปุมเชียงชะ
เชียงขันธันเชียงไชโยใครรู้
ทำนาบะฟ้าฝนมีบ่อ
ยังอยู่เขาในดงพงป่า
มีหมู่ลิงจ๋วบาเมยหมั่ง
นกกระหาเขาเขียวแซกตู้
มันงอยแควนทำฮังยังอยู่
มันคาบกินหมูหนอนในป่า
ฝูงนกแกงกระชุมคอก่าน
ยังเป็นฝูงหากินตามป่า
ของผาอกตูมีอันใดแต่
มรคาเดินทางเจ็บไข้
คอยฟังเสียงจาไปชาวส่วย
พวกข้าหมายเผิงบุญทางพี
เพราะว่าฝนบางปีมันแล้ง
ได้บันดานกั้งบั้งมุงเหลื่อม
มีฤดูปีเดือนคือเก่า
มีสุขชั่งแก่กันทั่วหน้า
จึงบันดานให้ฝูงข้าบาท
เกิดสุขใจเจริญเอื้องฟุ้ง
ทั้งชมพุมีสุขทั่วหน้า
อยากฝากตัวเป็นข้าพระบาท
ของกำนันข้านำมาฝาก
มีมัดหวายเขากว้างน้ำเผิง
นกยูงนวลสีขาวยืนคู่
ช้างพลายตามงาามสองเชือก
ผ้าไหมลายของตีมีค่า
นอแอคจอมปลายแหลมขนเหม็น

เตรียมช้างม้าเข้าไถ่นอเขา
มีของป่านอแอคเขากวาง
มีชิงช้ากะได้มัดหวาย
ลาโหรงต่วงเป็นแผ่นผืนลาย
ยุรยาตเดินดั้นแอ่วไพร
ต่างมุงหน้ากรูงเก่าเขาแสง
ได้ไก่อีฟ้าพวกแกงพวกฟาน
จนเขาหว่านแหชอกตรอกเขา
พากันส่งนำส่วยกรุงศรี
อนุญาตเข้าสู่วังหลวง
อำมาตย์แน่นป่าไพรเสนา
ตนเป็นเจ้าทักทายปราศัย
บ่อมีหมู่คำเด็กศัตรู
พวกเจ้าก่อปลุกบ้านแปลงเมือง
พวกบ่าวไพร่ยังอยู่สุขฤ
ตามตำแหน่งหัวหน้าพามี
มีมานะขันอดทน
ยังคอยอยู่หมู่ตากะจะ
เผิงแลต่อฝูงหมู่ม่วงเงา
เขาเล่าว่ามีช้างเสียสิ่ง
มีหมู่ช้างฝูงวอกเรียงผา
นกอีจู้จับบาแจนแวน
ฮ้องสั่งขูโกนโคกเจียบิน
บ่างผีบ้าฮ้องทำยามแลง
นกเปิดผ่านหงส์ทวนคอสูง
ฤาหากว่าหนีจากไทยสุ
เอาหยิ่งแก่เขินลากจากมา
ยังบ่อโกสั้งเบียดพวกเชียง
ความใช้ป่วยมีแต่บ่อหลาย
แต่ก่อนก็ลำบากยากจน
บัดนี้แต่งด้วยบุญสมภาร
บ่อได้เสียมคำเด็กศัตรู
บ่อผัดเคื่องแต่ก่อนปางหลัง
เพราะฝูงข้าได้เผิงสมภาร
ด้วยอำนาจพระบารมี
ตั้งคือหมู่หม่องใหญ่ญาครู
พวกฝูงข้ามาเผิงจอมหัว
อยากเป็นญาติท้าวชาติเดียวกัน
ด้วยลำบากเดินป่าไกลหลาย
งาช้างเน็งแปดคู่พอควร
ไก่อีฟ้าฮู้หนึ่งคู่พองาม
กับมันเผือกของปามีหลาย
กับไม้ป่าจันทร์แดงจันทร์หอม
ของนั่งเล่นตั้งกำไมยง

• อาคารพาณิชย์หลังแรกที่มีการค้าขาย

ทั้งตะลุงเตานาปลาตาก
 แดดอยู่โพนแดดขอนแก่น
 ขอวันทามอบมนเคนให้
 มีดคมบางพระแสงอีดาบ
 เป็นดาบไชยฝักเงินเงินแดง
 ขอมอบตัวส่งสาเกณต์ส่วย
 สังขยาจาไปบทใหม่
 กรุณายกยอขอแต่ง
 อย่าขัดเคืองเชียงสีบ้านเต่า
 ตามกระหวงหลวงศรีนครเต่า
 เป็นที่หมายชื่อนครเต่า
 ชื่อพระศรีนครคนเก่า
 ได้เสนอภายหลังเมืองใหม่
 รัตนบุรีเมืองมีไม้แก้ว
 ขอลำนากะจะหลวงแก้ว
 โดยพลันได้เลื่อนชั้นใหม่
 ตามทำนองโบราณแต่เค้า
 ให้เป็นศรีลำตวนถ่วนบาท
 ก็สมควรตั้งชื่อเสียใหม่
 จนทุกวันนี้มาแต่เก่า
 อยู่กลางดงเชียงชะคนกล้า
 อยู่มานานได้เลื่อนชั้นใหม่
 จนทุ่งเอื้องเจริญก้าวหน้า
 ยกบ้านมาดงยางบ้านเก่า

ของมาฝากเห็ดปวกเห็ดโคน
 ได้หมูข้างลากแก่นขนมา
 มัดกะได้ของสองเอื้องทาง
 เป็นคมปราบแสงเหลื่อมคือไฟ
 มอบตำแหน่งให้เจ้าขุนหัว
 ขอได้ช่วยทรงพระเมตตา
 พระบาทให้มีพระเมตตา
 ให้ตำแหน่งสู่เจ้าถิ่นเมือง
 ให้สู่เจ้าเป็นแม่บ้านหลวง
 ยกบ้านเก่าคือบ้านกุดหวาย
 ภายหลังเค้าเลื่อนชั้นขึ้นดี
 แต่มีเท้าต่อท้ายเค้าเธอ
 เมืองจึงได้ชื่อใหม่บุรี
 เขากล่าวแล้วหลานหล้าจงจำ
 ได้ชื่อแล้วหลวงแก้วสุวรรณ
 ประทานให้เป็นพระชั้นรอง
 ชื่อตัวเจ้าพระไกรภักดี
 บ้านปราสาทสี่เหลี่ยมลำตวน
 เอาชื่อใส่ว่าเมืองขุขันธ์
 ให้สู่เจ้าจำไว้อย่าหลง
 ให้ชื่อว่าหลวงเพชรใจหาญ
 เอาชื่อไว้เป็นพระครองเมือง
 ได้ชื่อว่าพระสังฆะบุรีศรีอจจะ
 เป็นเมืองเท่าสังฆะบุรี

ตามบัญญัติพงศาวดารภาคสี่
บางภาษาอักษจะไม่ตัน
เขียนปุมวางเป็นนายหัวหน้า
ได้มอบหมายเป็นหลวงตามถื่น
มีความดีสอยงานเลวสู่
ได้ยศราพระณรงเดช
ครั้นครจางวางอ่าแงอ้าง
มีขอบขันธกำแพงแต่งตั้ง
ให้หุงเอื้องเจริญก่าวหน้า
เลยบันดานขอตั้งเมืองใหม่
คือพระอินทร์เฒ่าเป็นคนกล้า
เกณฑ์ทหารสอยเลวบอย่าน
เฒ่าเคยเที่ยวสงครามสอยเจ้า
เขมรปนภาษาชาวส่วย
ที่เขารเห็นภาษาขอมต่ำ
สารวานภาษาเปลี่ยนเป็น
เขายังคุยอยู่แถวบ้านนอก
เฒ่าเชียงสีเฒ่าเป็นคนส่วย
ตะโตตั้งฟังไปบทใหม่
เมืองสุราสุรินทร์ถิ่นช้าง
โดยขยันสอยเล็กผาบแพ
ได้มาหั้นครองเมืองคุ้มไพร
ลูกแลเมียรับมุลคุณต่อ
ตามพระบวงเขาเขียนไว้อ่าน
จักกล่าวไปมันยาวมันยัด
ขออวยพรจบลงท่อนี้

แต่ก่อนก็เรียกว่าดงยาง
ปะนึ่งสันเป็นน้ำมันยาง
เป็นเมืองทำบ้านคูพะพาย
หลวงสุรินทร์ต่อท้านักดี
ได้เป็นผู้ต่างหนาท่างดา
อัครเสตอท้ายักดี
มีมาช้างปะทายสมันต์
มีที่นั้งคือจวนเจ้าเมือง
เป็นผู้กล้าทางราชการ
เอาชื่อใส่ว่าเป็นเมืองสุรินทร์
หนักบ่อว่าช่วยราชการ
บ่อซัดร้านเอาสุคนเดียว
ไปกวาดเต้าขอมต่ำมาบน
ภาษาส่วยปนพวกเขมร
กฤษะสำลิมเว้าของตน
เกลือบหมดสิ้นภาษาของกฤษ
ขึ้นบ่บอกหลายหล่าเหล่าลิม
เท่าสู่มือลิมส่วยเป็นลาว
สามพ่อใหญ่ได้เป็นพระยา
กับของช้างสังชะชูขันธ
ไปสอยแก้บเอาเวียงจันทร์
ส่วนพ่อใหญ่เฒ่าสิดายเสีย
จึงบ่อพ่อได้เป็นแต่หลวง
ให้พวกท่านจำไว้ในใจ
ดาก็มีดมือสั้นเขียนกลอน
ชอกกล่าวชี้ไว้แจกลูกหลานนั้นแล้วฯ

ตามหลานตามาเที่ยว... “บ่อพันขัน”

อาจารย์อลอง สุขทอง
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

• พระธาตุพระโมกข์สถาน วัดกลาง อ.สุวรรณภูมิ
จ.ร้อยเอ็ด หลังบูรณะเสร็จเมื่อสามปีก่อน

“ตาๆ เล่านิทานให้ฟังหน่อยคับ”
คอตลาร์เอ่ยขอร้องตาให้เล่านิทานให้ฟัง
เช่นทุกครั้งที่มาหาตาและยายที่บ้าน
“วันนี้เขาเรื่องอะไรดีห๊ะลูก...เรื่องยักษ์ตาเคียวดีไหม?”
“คอตลาร์เคยได้ฟังแต่เรื่องยักษ์ในตะเกียงวิเศษนะ”
“เรื่องนี้ก็สนุก...”
แต่ตาบอกไว้ก่อนนะว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง
เกิดอยู่ใกล้บ้านตาด้วยนะ
เขาไว้เล่าเสร็จแล้วเคียวตาจะพาไปดู...”

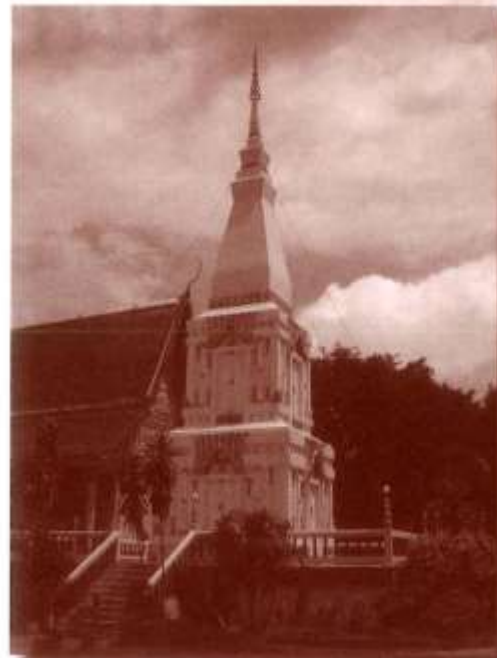

• พระธาตุพระนิมิตสถานี่มณฑลต่างๆ

สมัยพุทธกาลในมณฑลใหญ่แห่งหนึ่งชื่อว่า นครจำปาขัน กษัตริย์ผู้ครองนครทรงโปรดการล่าสัตว์มาก วันหนึ่งทรงออกไปล่าสัตว์เช่นเคย พร้อมเหล่าข้าทาสบริวาร เดินป่ามาพบเข้ากับ ยักษ์ตนหนึ่งเป็นยักษ์ตาเดียว รูปร่างสูงใหญ่ เป็นยักษ์ที่มีพลังกำลั่งมีอิทธิฤทธิ์มาก พระองค์เสียที ถูกยักษ์จับไว้ได้ แต่ด้วยไหวพริบปฏิภาณ จึงทรงออกอุบายยื่นข้อเสนอต่อยักษ์ว่า

“นี่เจ้ายักษ์ หากว่าเจ้าตกลงยอมปล่อยเราไป เราสัญญาว่าจะส่งนักโทษของเมืองเรามา ให้เจ้ากินเป็นอาหารวันละคน... เจ้าจะตกลงไหมล่ะ?”

เจ้ายักษ์ตาเดียวได้ยินดังนั้นก็รีบตอบตกลงทันที ด้วยเชื่อในคำพูดของกษัตริย์ที่ตรัสแล้ว ย่อมไม่คืนคำ จึงยินยอมปล่อยกษัตริย์ให้เป็นอิสระ กษัตริย์นครจำปาขันก็รักษาสัญญาจัดส่งนักโทษมาให้ยักษ์กินเป็นอาหารทุกๆ วันเรื่อยมา...

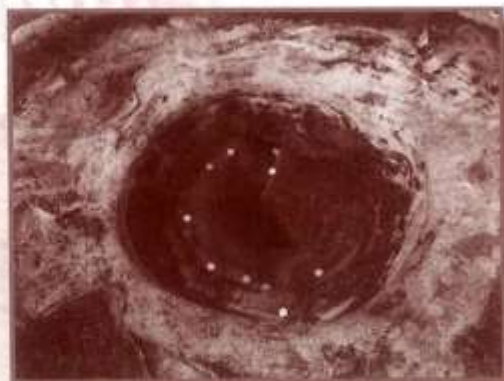

• น้ำจากบ่อสามารถใช้อาบและดื่มกินได้

- พระธาตุบ่อพันขัน ก่อด้วยอิฐฉาบปูน ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลง
สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕
ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุง
(บ้านคาแคว่ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด)

- ขนาดของบ่อกว้างและลึกราว ๒-๔ นิ้ว
ตัวบ่อพันขันที่มีน้ำจืดไหลออกมาตลอดเวลาเป็นที่น่าสนใจ

“ตาๆ เจ้ายักษ์ตาเดียวมันตัวใหญ่เบอะเริ่ม
เต็ม ไหมหะละตา?”

“ก็ตัวใหญ่ซี...ปากมันสามารถเคี้ยวตอลล่าร์
กลืนได้สบายเลยหะ”

ครั้นเมื่อพระพุทธองค์เล็ดจ์เผยแพร่มรร
ธมนผ่านมาถึงนครจำปาขันโดยเดินทางมาจาก
นครจำปาครี (นครจำปาครี เข้าใจกันว่าเป็น
ชุมชนโบราณบริเวณพระธาตุนาดูน อำเภ
อนาดูน จังหวัดมหาสารคาม) ได้พบเห็นดวง
วิญญาณเร่ร่อนจำนวนมากของนักโทษที่ถูกจับ
ส่งไปให้ยักษ์ตาเดียวกินเป็นอาหาร ก็รับรู้ด้วย
ญาณว่านครจำปาขันมีความเดือดร้อนเรื่องใด
พระองค์จึงส่งพระโมคคัลลาน์มาช่วยปราบยักษ์
ตาเดียวให้ พระโมคคัลลาน์เป็นพระที่มีทั้งอิทธิ
ฤทธิ์และเวทย์มนต์ เมื่อต่อสู้กับยักษ์ก็สามารถ
จับยักษ์ทุ่มลงไปในอนกับพื้นแต่เจ้ายักษ์ตาเดียวก็
อดทนยังไม่ตาย พระโมคคัลลาน์ก็เลยเอาจักร
หมคมคลุมทับเอาไว้และสั่งสอนเพื่อให้ยักษ์รู้สำนึก

“บริเวณที่ยักษ์ถูกจับทุ่มลงไปก็คือ...บ่อพันขัน
ที่ตาจะพาไปดูนี่ไง ...ไปๆ ขึ้นรถ”

“ไปดูยักษ์นะ”

“เออ”

“ตาๆ...แล้วพระหะไปไหน?”

“อ้อ... พระโมคคัลลาน์ ดาสิมไป พระโมค
คัลลาน์เมื่อปราบยักษ์ได้สำเร็จแล้วก็ตั้งใจจะเหาะ
กลับไปเฝ้าพระพุทธองค์ที่อินเดียโน้นนะ แต่ด้วย
ความที่เสียแรงไปมากในการต่อสู้กับยักษ์ เมื่อ
เหาะมาถึงเมืองสุวรรณภูมิก็เลยหมดแรงนิรพาล
ลงที่นั่น”

“นิรพาล เป็นอย่างไรหะตา?”

“นิรพาล หรือ นิพพาน ก็คือ ตาย นั่น
แหละหลานเอ๊ย แต่เขาใช้สำหรับพระอรหันต์

• คอธลำนกั้มคุณคานน้ำพระราชมอพันัน

เท่านั้นเข้าใจไหมล่ะ?"

"อ้อ... และที่พระธาตุเก่าแก่ของวัดกลาง อำเภอสวรรณภูมินี้ เขาเล่าว่ายังเป็นที่เกิดอริ หรือกระดูกของพระโมคคัลลาน์ไว้ที่นั่นด้วยนะ ไว้เราจะหาไปดูวันหลัง"

บ่อพันขัน ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตตำบลเตน ราชบุรี ถึงอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะเป็นบ่อน้ำจืดธรรมชาติที่อยู่ลึกลงไปจากระดับผิวดินปกติประมาณ ๓ เมตร ตัวบ่อมี ขนาดความกว้างและลึกประมาณ ๖-๘ นิ้ว คล้ายตาน้ำซึ่งไหลรินอยู่ตลอดเวลาไม่หยุด น้ำ เป็นน้ำจืดใช้ดื่มกินได้ เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจ แต่ บริเวณโดยรอบบ่อดังกล่าวเป็นพื้นที่ทรายแดง ลักษณะแตกเป็นร่องคล้ายแผ่นกระดานหมากรุก และปกคลุมไปด้วยเกลือกเรียกว่าบ่อเกลือกมี เนื้อที่กว้างประมาณ ๖๐๐ - ๗๐๐ ไร่ ในอดีต ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงเช่น บ้านตาเนร บ้านภูพาน้อง บ้านเตนราชบุรี ฯลฯ พวกกันมา ขุดตัก ซึ่ทา (ดินเกลือกซึ่งต้องเอาไปกรองน้ำก่อน แล้วจึงนำน้ำมาดื่มจนได้เป็นเกลือกสินเฮว) เพื่อ ไปดื่มทำเป็นเกลือก นำไปบริโภคและจำหน่าย

ด้วยรูปร่างหน้าตาของบ่อพันขันมีลักษณะ คล้ายกับครก ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า "น้ำสร้าง ครก" หรือ "น้ำสร้างโอ" (โอ คือ ชันขนาดใหญ่) หมายถึงน้ำที่ไหลออกมาจากบ่อที่มีรูปร่าง คล้ายกับครกหรือขัน

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า บ่อ พันขัน เป็นชุมชนเมืองโบราณ มีแนวกำแพง เมืองและคูเมืองรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสล้อมรอบ อายุ

• ทางลงไปชมบ่อพันธัน พื้นดินแข็งคือบ่อเกลือ กองรีทา (รีเกลือ) ที่มีขนาดใหญ่ตามคำบอกเล่า ปัจจุบันกลายเป็นเกาะกลางน้ำ ภายหลังถูกสร้างเป็นวัดขนาดใหญ่ คือ "วัดเกาะบ่อพันธันรัตนโสภณ"

• การปลูกดอกสาหร่าย บริเวณบ่อพันธัน ของกลุ่ม "Green World" จากสหภาพยุโรปร่วมกับชาวบ้านตำบลเด่นราษฎร์ ถึง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด

อยู่ในราว ๑,๕๐๐-๒,๕๐๐ ปีก่อน มีการขุดค้นพบโบราณวัตถุศิลปะสมัยขอม โดยมีพระธาตุบ่อพันธัน (ปัจจุบันตั้งอยู่ที่บ้านตาเฒ่า) เป็นศูนย์กลาง บ่อพันธันถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตเกลือสินเธาว์ที่ใหญ่ที่สุดในเขตอีสานตอนใต้ แต่การจำหน่ายจ่ายแจกสมัยนั้นเป็นเพียงการนำเอาพืชผักหรือเอวียนมาแลกเปลี่ยน

ประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๕ จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีโครงการจัดทำฝายกั้นน้ำขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับการเกษตร เป็นเหตุให้บ่อเกลือหลายส่วนจมหายกลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ คงเหลือพื้นที่ที่ทำเป็นคันดินกั้นไว้บริเวณรอบๆ ตัวบ่อพันธันซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๓ ไร่เศษ ที่ยังคงอยู่ในสภาพเดิมสามารถมองเห็นพื้นดินแดงโดยรอบได้ ต่อมาได้มีการพัฒนาภูมิทัศน์ใหม่อีกครั้งพร้อมกับสิ่งปลูกสร้างใหม่ๆอย่างอื่น เพื่อฟื้นฟูบูรณะให้บ่อพันธันเป็นแหล่งโบราณสถาน แหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในเขตทุ่งกุลาร้องไห้

"คอลลาร์เห็นแล้วยังหละ อันนั้นที่เห็นหินสีแดงๆ เป็นตาๆ นะก็คือจิวรของพระโมคคัลลาน์ที่ใช้เสกคลุมยักษ์ไว้ไม่ให้หนีไปรังแกชาวบ้านอีก ส่วนดอกเกลือสีขาวๆ ที่หนูเห็นบนหินทรายสีแดงนั้นก็คือเหงื่อของยักษ์ตาเฒ่าที่เดินไปเดินมาจนเหงื่อตกไหลลงลูก หนูลองลงไปชิมดูซิว่ามันเค็มหรือเปล่า"

"แล้วที่เขาล้อมไว้ตรงกลางหละตา"

"อันนี้ต้องเข้าไปดูใกล้ๆ...บ่อนี้คือน้ำตายักษ์ที่สำคัญได้และรู้สึกเสียใจน้ำตาจึงไหลซึมออกมาตลอดเวลาไม่หยุด ตกเป็นพันๆ ชั้น ก็ไม่หมดสักที "

"เหตุนี้แหละตำบลที่ตาอยู่เขาจึงเรียกว่า...บ่อพันธัน"

"ตา...แล้วตอนนี้ยักษ์มันตายหรือยัง คอลลาร์สงสัยจริงๆจังเลย !!!"

ทุกๆ วันเสาร์อาทิตย์หรือวันหยุดครอบครัวเรามักจะพากันขับรถมาเยี่ยมตาและยายที่บ้านเปลือยน้อย ตำบลบ่อพันธัน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดร้อยเอ็ดเสมอๆ ระยะทางจากสุรินทร์มาสุวรรณภูมิประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร เป็นระยะทางที่ไม่ไกลไม่ใกล้และใช้เวลาไม่มากนัก ผ่านเรื่องว่างกลางทุ่งกุลาร้องไห้ในเขตรอยต่อของอำเภอท่าตูมกับอำเภอสว่างแดนดิน ที่ปัจจุบันพื้นที่แถบนี้ได้กลายเป็น

• “วัดเกาะบ่อพันขันรัตนโสภณ”

แหล่งปลูกข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ของเมือง
เกษตรอินทรีย์ เช่นสุรินทร์ไปแล้ว ท้องทุ่งแถบนี้
เปลี่ยนแปลงสีส้มตัวเองในทุกฤดูกาลให้ผู้สัญจร
ผ่านได้ทบทวนย้อนคืนตาอยู่เสมอ

คุณตา คือ อาจารย์วัน ทอนศรี อดีต
ครูใหญ่ของหลายโรงเรียนในเขตตำบลบ่อพันขัน
ใช้ชีวิตผูกพันอยู่กับชาวบ้าน เข้าถึงรากเหง้าและ
แก่นแกนของชุมชนที่นี่ยังลึกซึ้ง หลังจาก
เกษียณอายุราชการจึงยังคงใช้ชีวิตอยู่ที่นี้ทั้งๆ ที่
เป็นคนมาจากถิ่นอื่น เด็กๆมีความสุขทุกครั้งที่ได้
ฟังเรื่องเล่าหรือนิทานที่คุณตาเล่าให้ฟัง บ้าง
เป็นนิทานพื้นบ้าน บ้างเป็นนิทานจากหนังสือ
แบบเรียนของเด็กๆ ในยุคก่อน บ้างเป็นนิทาน
ปรัมปรา รวมทั้งเรื่องเล่าอันเป็นตำนานของ
บ่อพันขันบนความผูกพันอันดาลตา

“

“จำปาขัน” อดีตคนแรกก่อนเก่า
มีเรื่องเล่าอีกนิทานเดียวเที่ยวก่อเชื้อ
พระโมคคัลลาน์มาสนบภพมเณ
ปรากฏเป็นตำนานบ้านบ่อเกลือ
นับหมื่นขันพันขันน้ำใสใส
ค่อยรินไหลผุดมาคจท่าเหนือ
จากสว่างครกกลางใจในบ่อเกลือ
ช่างเหลือเชื่อ “บ่อพันขัน” จวบวันนี้

”

តំរូវការឃាបបោក
ការកាត់បន្ថយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង
ការកាត់បន្ថយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង

ข้าราชการบำนาญ / กุณิสนักหรือดารา

ហ៊ុំហ៊ុំ ច.សិនៈ ច.សិនៈ ច.សិនៈ

๑. ทัง ซ็อก ปิณู บอรัมเม๊ แด พ็อด รบ็อด
เน๊ว กน็อง กำน็อด ปเร๊ยฮ วัชชา
ชนา ซลือว ตเร๊ย ซัก นักซัตรา
ชาต ชนา ปิร เป๊อิน บุน รวย ปลาย
 ๒. นัง ทแลง ปิ เร็อิ๊ด เร็ยจ บุแรร็
กน็อง แพน แคน แด๊ย นกวร อย
กอ เกิด อัด ชรัน จัน เต็ยง ลาย
กแลง กลาย เต็ยง กรบ ซ็อบ ซัง กแด๊ย
 ๓. ดัง แด เน็ยะ ชงาย กิ โจล มอก(โม)
เน๊วีกน็อง กุก ตลวก เร็ยจ บุแรร็
กอ เกิด เจ็ย เฮด เพด แพน แด๊ย
เต็ยง มน็ือ ปรีอจ ชแรร็ ปแระ จินดา
 ๔. แบ แบก บือฮ บือง แบบ บุราณ
กรบ ปราน ปุม เมียน ตาม ตำรา
ซัง ตแรก คอย ตเร๊อิบ กรบ รูปา
ปุม เมียน เน็ยะ นา ตาม ชันดับ
 ๕. เต็ยง นือ แฮด แด เพด เซมา
ปเร๊ยฮ ปุด ชาต ชนา ปแระ กระลับ
บันดาล กน็อง เจ็ดี จังติ อับ
ยิวก ค็อฮ เจ็ย เก็อิบ กระลับ ปแระ
 ๖. เน็ยะ ปราจ ปรับ เด็ว คเลา มิน ตาม
มิน คอย ตำ นิม ตำนวง คเมร
จเจฮ เจ็ดี แอง อาง ปูแก
ดเป็ด แด เมียน กิ มอก เน๊ว ทเม๊ย
 ๑. วันศุกร์ ๑๕ ค่ำเดือน ๑๐
ยังอยู่ในช่วงเข้าพรรษา
ปิณฺตุริสัณฺก์ เป็นปีนักษัตร
พุทธศักราช ๒๔๐๐ ช่วงท้าย (๒๔๕๐ กว่า)
 ๒. จะบรรยายเหตุการณ์บ้านเมือง
ที่เกิดในแผ่นดินนี้ เมืองนี้
ซึ่งเป็นที่ยศจรรยแก่ชนทั้งหลาย
ได้เปลี่ยนแปลงไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง
 ๓. ตั้งแต่คนจากแดนไกลเขาเข้ามา
ยังแผ่นดินป่า “นคร โคก ตลวก”
เป็นเหตุการณ์ให้เกิดอาเพศในแผ่นดิน
ทั้งชายทั้งหญิงใจแปรเปลี่ยน
 ๔. ได้ทั้งชนบทรรมเนียมที่มีมาแต่โบราณ
ทุกคนไม่ได้ประพฤติตามแบบแผน
พากันชื่นชมด้วยทรัพย์ทุกรูปทุกนาม
ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดเชื่อฟังเลย
 ๕. ทั้งนี้เหตุอาเพศเกิดมาจากทางบ้านเมือง
ทั้งนี้พระพุทธศาสนาแก้แปรเปลี่ยน
บันดาลให้จิตใจมีตมัว
เอาผิดเป็นถูกแปรเปลี่ยนไปหมด
 ๖. นักปราชญ์บอกสอน คนโง่เขลาไม่ทำตาม
ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมประเพณีเขมร
เอาแต่ใจตัว อาวดอ้างว่าตัวเก่ง
เพียงแต่มีมาอาศัยใหม่

๓. อุด อ่าง คลุน แอง เมียน เมียฮ ปรัก
เมียน บือน เมียน ชัก เจีย มนดเรีย
เฮีย เกิด ทม เจ็ด ทม ชำเดีย
อ้อด แบีย อ้อด เบอ นิง คนนะเนีย

๔. คำแก้ง คลุน แอง ออย ก็ คลาง
เปียก กอง บัง กัจ เตียยัง รึกเปีย
มิน กอด มิน คลาง จัฮ พรืดเตีย
อ่าง เมียน ตเรือบ เจีย ดี บัง

๕. คลัฮ อ่าง คลุน แอง เมียน จำเนือ
ปราชญา ไว แจฮ จักก รัง
จแซก ยัวก ขเนียฮ ซลัวฮ ตติง
มิน เมียน จำปัง กิด ค้อฮ ตรือว

๑๐. เมียน ตเรือบ เกือบ เจ็ด ขบือด หรือ บือน
พลัง เพลิน พลึง กุน แม กุน อ้อว
กิด เต หรือ ขนร นิง ลัวก ซรือว
แอ พลือว เตัว ซูร มิน กิด ซ้อฮ

๑๑. นิส เฮีย เจีย กัม อุก ซ้อล
ม็อก พตือล ออย คเมียน บือน เลิง ซ้อฮ
เบอ คาง ซี เพอะ นิก เตียยัง อ้อฮ
นุฮ ตีบ ซรูล ซรือฮ กิด เรือล ทัง

๑๒. คลัฮ เมียน บือน ชัก เมิล เจียฮ ซ้อง
ปรีวฮ ขาง เจีย อ้อง แอง ทแก้ง ไกร
ชำเปียฮ ปรียฮ ซ้อง กแรง ทอก ได
ขเมิง ขไม วิชัย โจร กราว ซาฮน

๑๓. เมียน บือน บือน เน็ง ปริง กระเอ็ด
จำกอง ขดุย วเท็ด ตีฮ อากาฮ
จ้อง ทม เต คลุน คเมียน กิด คมาฮ
จ้อง ซ้อง บ้อง ซาฮ ทโล อุดม

๑๔. รุน กาล ตรือว การ เดิร โจล เรือด
เปียะ มุก บัง ชัด หรือ รม ตม
โจล กน็อง อาราม คเมียน อารม
อ่าง คลุน เจีย ทม ปุน นือฮ แอง

๑๕. เนียะ เฮีย นิส เฮีย เฮา โลโพ
โทโซ โมโฮ เนือม วัง วัง
บ้อง เว เนือม เจ็ด อ้อด กิด กแรง
นุฮ เฮา วัง เวก กน็อง ซาฮ ซนา

๓. อวดอ้างว่าตนมีเงินทอง
มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่เป็นจรัสมนตรี
เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ใจใหญ่ พุดใหญ่
ทำสิ่งไม่สมควรเหลือ คนน่าับ

๔. ยกตนเองยิ่งใหญ่ให้คนกลัว
พุดกลับกลอกไร้สำจะอยู่เสมอ
ไม่ยำเกรงผู้หลักผู้ใหญ่อำมาตย์มนตรี
อ้างว่าตนมีทรัพย์สิน(มาก) เป็นที่พึง

๕. บ้างอ้างว่าตนมีความรู้สูง
มีความคิดหลักแหลม เป็นคนดีอื่น
ค้นทุกข์เอาแต่ชนะได้เถียงไม่เอาเหตุผล
ไม่มีคิดวิเคราะห์สิ่งใดผิดสิ่งใดถูก

๑๐. มีทรัพย์สินมาก สาบานไม่ทำบุญ
ผลิตเพลินจนลืมคุณของคุณแม่คุณพ่อ
คิดแต่ทำนาและค้าข้าว
หนทางจะไปสวรรค์ไม่คิดแม้แต่บุญนิต

๑๑. นี่แหละเป็นอุกศลกรรม
ทำให้ไม่มีกุศลบุญเกิดขึ้น
หากเรื่องกินเรื่องคืบนั้นยกให้
ชอบอกชอบใจหาเรื่องกินทุกวัน

๑๒. บางคนมีศคักดีดูลงสงฆ์
โดยคิดว่าตนเองนั้นยิ่งใหญ่
ไหว้พระสงฆ์ที่ก็คิดว่าไม่สมควร
ลืมนลืมหันตักตนไม่มีศาสนา

๑๓. มีบุญ มีศค่านั้นทำเป็นยึด
ทำยังกับตัวเองใหญ่คับฟ้า
อยากยิ่งใหญ่อย่างไรรายอายุ
ทั้งสงฆ์ทั้งศาสนาที่มีคุณอันยิ่งใหญ่

๑๔. เวลายามใดจำเป็นต้องเข้าวัด
ใส่หมวกกางร่มทำเป็นคนสำคัญ
เข้าไปในอารามทำเป็นไม่มีอารมณ
อ้างตนเป็นใหญ่โตไปเช่นนั้นเอง

๑๕. เออเอ๋ย นี่แหละเรียกว่าความโลภ
โทโส โมโห ทำให้หลง
ชักนำไปทางผิด ทำให้ใจมียาเกรง
ที่เรียกว่าหลงในพระศาสนา

๑๖. มนีส โลก แอสูว กราว กรอม กริต
เกิด เมียน พรุช เจ็ด แบย ประการ
เจ็ด มุย มิน คลาจ กรู อาจารย์
เจ็ด มุย ขอด นา มิน คลาจ จัฮ

๑๗. เจ็ด มุย มิน คลาจ แม อีอว แอง
อ้อด กอด อ้อด กแรง แรง กระลือ
ตระลือบ ตระแลง กรบ ซ้อบ ซาช
เรื่อล รูป เรื่อล เรือย ชิง วง วัง

๑๘. วิล วีล กน็อง เจ็ด กิด วี วอร
ปรือว เพด นกาว เกิด แฮด ปริง
ตีบ เมียน อะกูซ้อล โคจ จเน็ย แอง
กลาย กแลง วง วัง วร จินดา

๑๙. นิส เฮา ปแระ เรียจ ปแระ ชักราด
เชือข ขอด มิน คลาจ กรู อาจารย์
แอ โจน มิน คลาจ เนียะ มี บา
วี แอ พรีเยย มิน คลาจ ปแต่ย

๒๐. ก็อง แกบ มิน จ็อง คลาจ ปิวช แวก
ชัต กแอก จ็อง จัวล นิง ต่ำเรย
เด็ม เจก ปรีอง จัวล นิง กระแบย
จี ตนเรย จ็อง จัวล นิง กระแบย

๒๑. แฮด เพด เต็ยง นิส เกิด เมียน มอก
เนอัม ออย จัวน ยวก เจีย เกะ रेะ ยา
เจ็จ จอล ชันดับ จับบ มาตรา
ตีบ ลูก อุปมา โคจ จเน็ย เนย

๒๒. กู ชร็อก เดวี โจล แอ โพง ซา
แอ ซมา บ็อง ปเตยช เดวี ปิง ปรีย
มัชชา จอง เบจี้ เดวี ปิง จรีย
กระแบย จอล ตรัญ ชระลัญ ตแรง

๒๓. ยวก เจีย ฟ่านัก โน อาตมา
พลึง แชือ กาล นา ตีบ ซว้อ ซวาง
พลึง ซาบ รูล เรียล ค้อล คลุน แอง
ตีบ จอล ปิง ตแรง มอก รวาก ตรัญ

๒๔. เรียจ อ็อง เฮิร บ็อง จอล ซำบ็อก
เฮิร เดวี ยวก ก๊อก เจีย ซำลัญ
ค้อล เมียน ปเรียน ปเรย โม ประบัญญัติ
ก๊อก ซอ ซะ ชรัญ เฮิร จอล อ็อง

๑๖. มนุษย์โลกทุกวันนี้ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น
มีความซำซำในใจ ๓ประการ
ใจหนึ่งไม่กลัวเกรงครูบาอาจารย์
อีกใจหนึ่งไม่กลัวเกรงคนเฒ่าคนแก่

๑๗. ใจหนึ่งไม่กลัวพ่อแม่ตนเอง
ไม่มีความยำเกรง คือตั้ง
ตระหลบตระแลงทุกรูปแบบ
ทุกผู้ทุกนามต่างหลงผิดไปหมด

๑๘. จิตใจสับสนวุ่นวายไปหมด
เหตุเพราะเกิดอาเพศในแผ่นดิน
จึงเกิดเรื่องราวอุกุศลเช่นนี้
ทำให้จิตใจที่บริสุทธิ์ต้องแปรเปลี่ยน

๑๙. นี่เรียกว่าเปลี่ยนไปทั้งราชย์และศักราช
ศิษย์แท้ๆไม่ยำเกรงครูบาอาจารย์
ลูกๆไม่ยำเกรงบิดามารดา
ส่วนภรรยาก็ไม่ยำเกรงสามี

๒๐. กบไม่กลัวงูเห่า
อิกายากต่อสู้กับช้าง
ต้นกล้วยเตรียมตัวจะชนกับควาย
แม้ปลาก็อยากชนกับงูเห่า

๒๑. เหตุอาเพศเช่นนี้ที่เกิดขึ้น
มีผลทำให้บุคคลทั่วไปมีพฤติกรรมต่างๆ
เช่นละทิ้งประเพณีที่มีมาแต่เก่าก่อน
ตั้งเช่นคำเปรียบเทียบดังนี้

๒๒. วัวบ้านเข้าไปอยู่ในฝูงลิง
แมวทั้งบ้านไปพึ่งป่า
ปลาทั้งลำน้ำไปพึ่งฝั่งต้นไทร
ควายละทิ้งทุ่งหญ้าไปรักกอดต้นอ้อ

๒๓. เอา(ไม่)อ้อเป็นที่พำนักพักพิง
ไฟไหม้คราวใดจึงตื่นรนแสวงหา
เปลวไฟพัดกระพือลามเลียถึงตัว
จึงละทิ้งป่าอ้อมาหาทุ่งหญ้าต้นเดียวๆ

๒๔. พญาหงส์บินหนีออกจากกรัง
บินไปคบคนกระสาเป็นเพื่อนเกลอ
พอมินายพรานมาข่มขึง
นกกระสาสีขาวเพื่อนเกลอบินหนีหงส์

๒๕. บแล็ช เอิร์ ซ้อม นิง อซาร ซุน
อัน ตราย โคจ คลุน วินัยส บ้อง
ป รือส ปรีล กำเนิด เจ็ด กัด จ้อง
ขบาย คีบ บ้อง ปี ซ่าบ็อก

๒๖. ล้วง ลุช เมียน เพีย โคจ จเนือ แอง
คืบ บาน เอิร์ ขวาง รือก ดี ซ็อก
รวก เดวี รวก มอก เมียน แด ตุก
ปรีวส บ้อง ซ่า บ็อก ทาน อาตมา

๒๗. โฮ แน อ้อช จิว เตยจิง ลาย เอย
เนียะ เอย นิธ เอย เฮา อ้อบ ปมา(อุปมา)
อุปมัย ออย เต็ง แสด กรบ คเนีย
การ จ้าง เวต คเนีย เจีย ปรา ก้อด

๒๘. ปรีวส จิว เมียน เจ็ด เจีย วิปลาด
ซาง อุก ซ้อล กราย ตอย ชันปี มืด
ลูป เค็ง วัง วัง เจีย แบบ บ๊อด
กำน้อด อ้อด กแรง ทาน อเวจี

๒๙. คเมียน นิก รลิก ท้อล ทาน นาย
กิด แด สบาย เนวี โสเกีย
จ้อ บาน จ้อ เมียน อูธ ปิก คเมีย
เมียน อเวีย อูธ เนิจ์ อ้อด คนะเนีย

๓๐. เมียน ภู อุด ปูแก เกือบ
เมียน ตเรียม อุด เตริอับ ปะเวร เจีย
แจ้อ ภู อุด ภู อ้อด คนะเนีย
แจ้อ เปีย อุด เปีย อ้อด เบอ วแต่ย

๓๑. เมียน โจน อุด โจน โดย คำเนิร
เมียน กเลอ อุด กเลอ ตอย เมด ตเรีย
เมียน แช้อ อูธ ออย บาน ลเบีย
เมียน อเวีย อูธ เนิจ์ ออย บาน กปวช

๓๒. เนียะ นา โคจ จเนือ นุช ลุก ทา
วัง ชุง มนุษชา มฮา ขอด ฮูธ
เซ็ง ลุช อำนาจ คเลา จรุส จรุช
ปี ปรวส มิน ตรือว กัน ลวง เลีย

๓๓. โฮ เนียะ จิว เตยจิง ลาย จูญ ซอจ เจ็ด
ซอจ กาย ประ พรีด เดวี เนียะ เอย
ตเบ็ด ปเรียส วาด ขนา จิต ค้อล เฮีย
กุม ทวือ ค้อจ เดีย ภู ออย ปเริจ์

๒๕. เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่มีประโยชน์อันใด
อันตรายเสียหายตัวเองพินาศสิ้น
เพราะตามใจอยากทำอะไรก็ทำ
อยู่ในรังสบายๆก็ทิ้งร้างไป

๒๖. เมื่อคราวมีภัยตั้งว่า
จึงโยยบินแสวงหาที่สงบสุข
หาไปหนามมีแต่ทุกข์
เพราะทิ้งวางรังตั้งเดิมตน

๒๗. นี่แน่ มหาชนทั้งหลายเอ๋ย
นี่แหละเรียกคำอุปมาเปรียบเทียบ
เพื่อให้รู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นทุกคน
จะประสบกับภัยพิบัติน่าเวทนาแน่นอน

๒๘. เพราะประชาชนมีจิตใจแปรเปลี่ยน
ทำอกุศลกรรมหรือทำบาปหนา
โลก โกรธ หลง เป็นต้น
กระทำไปไม่เกรงกลัวนรกอเวจี

๒๙. ไม่มีความคิดนึกถึงสถานสวรรค์
คิดแต่สบายในโลกนี้
อยากมั่งอวยมั่งเงินกันไป
มีอะไรอดสิ่งนั้นจนเหลือที่จะกล่าว

๓๐. มีว่าอดว่าว่ามีกำลังมากดียิ่ง
มีทรัพย์อดทรัพย์ว่าเป็นของดี
รู้เขียนรู้วาดรู้อวดฝีมือว่าเก่งเลิศ
รู้เล่นการพนันก็ยังอดแม้ไม่ควรจะพูด

๓๑. มีลูกอวดลูกตามเรื่องตามราว
มีเกลดอเดกลอเพราะความเป็นเพื่อน
มีม้าอวดม้าเพื่อให้เลื่องลือ
มีอะไรอดสิ่งนั้นให้เป็นที่รู้จักโดยทั่ว

๓๒. ใครเป็นดังที่ร่ำมา พระท่านว่าไว้
เป็นมนุษย์ผู้มีมิต ใจตเลาเป็นที่สุด
ลุแต่อำนาจ ไร้เหตุผลคือตั้ง
ดำเนินชีวิตไม่ถูกต้องทำนองคลองธรรม

๓๓. นี่แน่ ท่านทั้งหลายโปรดปรับปรุงจิต
ปรับปรุงกายเปลี่ยนความประพฤติเสีย
ด้วยว่าพระศาสนาเกือบจะถึงแล้ว
อย่าได้ทำเฉยเมย ควรที่จะใส่ใจ

๓๔. ทวี่อ บ้อน ทวี่อ เตียน กุม รีน คเลา
กุม กาง โคร เคา ซอด ซับ เค็ง
ทวี่อ เจ็ด ออย ทงวัน ต้วน ตับ นิง
บาน เจีย ปิม นิง เตวี ทาน นาย

๓๕. ซัง กแค็ย นิส กแรง อ้อฮ เนียะ พอง
ปุม เต็ง ตำนวง การ-ชาจาย
เนวี อ้อฮ เก็จ การ พอง เตียง ลาย
โน นกวร อาย เกิด กุน กแค็ย

๓๖. โคน มุย เจีย บือน มุย เจีย บอง
เตีร ตรัง ตระของ ขาง บาร์เมีย
แอ อ้อฮ มฮา จ้วน เตียง ปรีฮ ซแน็ย
บาน เต็ง วัก กแค็ย โน ซุคัง

๓๗. กู เลื่อน แอ โบร ทงวัน กัน ตก
เนียะ ตา มจ้อ ซร็อก ออบ โต ยม
กำปือ เล็ง ปวง กำปูล พนม
กแอก ซอ วรรณ้อม กน็อง กุม ตแรง

๓๘. ปู พรัก เรียบ กิวล ปุม จัก รือ
ปวอ เวียก ตรำปือ ปด้า กันแลง
กระแบ็ย เลยะ คลุน สำรูก ขแนง
เรี่ยจ อ้อง เอีร วแวง กัจ วำบ็อก

๓๙. ประบิจ กราบ ปวง กรอม กงเกีย
กะแอก เปี่ยม พลล เเรียย กรบ ซร็อก
เนียะ พอง เค็ญ เอีย ปเร็จ รือ ตก
จำเนิร เตวี มุก ตับ เต็ง คลุน

๔๐. ขาว กแร็ช กระเบ็ง ปเร็จ อัด กุน
ลุด เค็ญ แซ็ช ลุน ตับ ริวต ปุน
ก๊อก ซอ กอ เวง แอ อุด คลุน
ทาเต็ง จำนูน ตแร็ย กน็อง คัก

๔๑. ก๊อก ซับ รวก วิ กันดาล ตรัย
ซราก ซรัญ ปุม เมียน พลิก
ซี อนาคต กเกียต เจีย ปันลิก
จับ ตแร็ย เรือล ปรัก คเมียน เมตตา

๔๒. คลา เป็ รวก วิ กน็อง ชม ขาน
เล็ก ปราน ลำอาน จำ วาดขนา
ลุด ค้อล ปกวร เลื่อน บุน ตือ ขา
ตับ คลา เอีย ตรา ปี กน็อง ปเร็ย

๓๔. ทำบุญทำทาน อย่าเรียนโง่
อย่าทะลุตัน โกรธอะไรง่าย
ทำใจให้หนักแน่น อ่อนโยน
ทำเช่นนี้จึงจะนำไปสู่แดนสวรรค์

๓๕. เรื่องราวเช่นนี้เกรงพวกท่านทั้งหลาย
จะไม่รู้เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
รวมทั้งเหตุการณ์อื่นๆอีก
ในครั้นเมื่อมีลูกอ่อนหรือทารกเกิด

๓๖. ลูกคนหนึ่งเป็นน้อง อีกคนเป็นที่
ต่างเดินสรางบารมีกันทั้งคู่
โดยมหาชนทั้งหลายชายหญิง
ต่างรู้ซึ่งโดยทั่วกันในสันติสุขนั้น

๓๗. พ้าผ่าเปรี้ยง เสียงหนักหน่วงทางทิศตะวันออก
เทพเจ้าที่คุ้มครองเมืองกอดอกร้องให้
กุ่มขึ้นไปวางไข่นบนยอดเขา
นกกระสาอ่อนตัวอยู่ในพงอ้อ

๓๘. ต้นโพธิ์ช่วงส่วนรากไม่ออกชอนไช
งูเห่า นอนซดแซพ่ายอยู่กับที่
ควายหลบซ่อนเพื่อเลี่ยงเขาให้แหลม
พญาหงส์บินร่อนหักกิ่งไม้ทำรัง

๓๙. นกกระเจี๊ยบปักไข่ได้สำน้ำ
กาคาบผลมะเดื่อเอาไปทิ้งทุกหมู่บ้าน
ชาวบ้านที่เห็นต่างพากันเก็บเอาไว้
อยู่ต่อไปภายหน้าจึงรู้ตัว

๔๐. ลิงแสมตัวน้อยนิตเร้งฝึกกลยุทธ
เมื่อได้พบม้าศึกจึงวิ่งหลบหนี
นกกระยางขาวคอยาวอวดอ้างตน
ว่ารู้จำนวนปลาทั้งสิ้นในผืนน้ำ

๔๑. นกกระยางหากินกลางท้องทุ่ง
สาละวันวันยังค่ำไม่เกรงกลัวสิ่งใด
วางมาด เปล่งสีหนาท แผลกพิลึก
จับปลาทุกเข้าปราศจากความเมตตา

๔๒. เสือตัวเมียหากินในที่สงบเงียบ
ซ่อนเร้นร่องรอยที่อยู่เพื่อรอคอยศาสนา
จนกระทั่งฟ้าร้องพร้อมกันทั้งสี่ทิศ
จึงได้เดินออกมาจากพงไพร

๔๓. ออย อ้อฮ มฮา จ้วน ขวาย จ้านอด
แดล คณุม แจง จอด อทิ ชัง กแต่ย
เบอ เนียะ แอนา ปราช ญา ไว
เติ้อบ เต็ง ชัง กแต่ย ไน ปินฮา

๔๔. รี แอ ภู ขร็อก นิง ก๊อก ซอ
เช็บ ไท ออย ออร ชระลัญ คเนีย
ทวือ ฮาก โตจ มิตร เจดี ชแน ฮา
แต ทา กำ นิด กิด ดี เดีย

๔๕. แอ ก๊อก นิง คลา นุช คอย คลุน
มิน เตือน รุป รุน คเนีย เลีย เนีย
แต รุป กาล นา ยัด ชัง ไกร
ซ็อบ ซาฮ์น ดี เดีย เพีย มิน คาน

๔๖. คเบดี เนียะ เตียัง ปิร เซ็ง กาง กัดด
อุด อาง อาวุด แต เรือส ปราน
กาน รัด เจชตา ปวาน ประ มาน
เซ็ง กาง ฮาว ฮาน อ้อด อุปมา

๔๗. แอ ลีว คณุม ชูร เนียะ เตียัง ลาย
ขมัด เจดี ขมัด กาย เตวี คาง นา
ทา ขมัด คาง ก๊อก รือ คาง คลา
เนียะ เมียน ปราช ญา ดับ ทา ตรือว

๔๘. อี มนือ รัง ชุง อาวา แช
เคิญ แตก กปาว โตจ จนีอ เตวี
มลอฮ เอีย พเดก คลุน โจล เจดี
แอบ ออบ นิด เนวี พนุอ อาตมา

๔๙. นือ เอีย ชง เกริยม ชัก เรียง ทเมีย
เนียะ ลเมีย นิง ลปือ ลบอง เจ ชดา
แอ ตรือว ซเนียฮ จัญ มิน เอียน ทา
แต นิง อุปมา โตจ จเนือ เนีย

๕๐. อัง แกบ คลุน ตูจ แต เตอ
พติม ลเมีย ออย ชเมอ นิง ต่ำเรีย
อัง แกบ เนวี แต ตอย รุง แดีย
พติม มเต็จ เรียง แชย เมียน คู เอีย

๕๑. อำปิล อำเปก ตูจ มุย มัญ
มเต็จ เอีย กิด ปัจญ ปเรียว จันเตริย
ชัต จาบ คลุน ตูจอ อด คน นะเนีย
มเต็จ เอีย ปุส เปียร จิวล นิง เมออัน

๔๓. ขอให้มหาชนทั้งหลายแก้ปริศนา
ที่ข้าพเจ้าถามคำปริศนาอันสำคัญยิ่งนี้
ถ้าท่านผู้ใดมีปัญญาฉลาดเฉลียว
จึงจะรู้เรื่องราวต่างๆที่ได้กล่าวมา

๔๔. ส่วนวัวบ้านและนกกกระสาสีขาว
ทุกวันต่างรักใคร่ชอบพอกัน
ทำเหมือนกับเป็นคู่รักคู่เสน่ห์หา
แต่ว่าความคิดนั้นก็คิดต่างกัน

๔๕. สำหรับนกกกระยางและเสือนั้น
ยังไม่ได้พบกันเลย
แต่ถ้าได้พบกันเมื่อไรอัศจรรย์ยิ่ง
ทุกชาติศาสนาจะกล่าวกันอย่างแน่นอน

๔๖. เพราะท่านทั้งสองนั้นร้ายกาจยิ่ง
ต่างก็อวดอ้างอาวุธที่ตนมี
(ความแค้น) ผึงลึกในดวงใจเหลือประมาณ
ความร้ายกาจห้าวหาญเหลือที่จะกล่าว

๔๗. ณ บัดนี้ข้าพเจ้าจะขอถามท่านทั้งหลาย
สมัครใจสมัครกายจะไปทางไหน
ว่าสมัครใจไปอยู่ฝ่ายนกกกระสาหรือฝ่ายเสื่อ
คนที่มีปัญญาเท่านั้นที่หายถูก

๔๘. สำหรับคนที่โง่เขลาเบาปัญญา
เห็นแต่เขาโตดเด่นเพียงแค่นั้น
ก็ยื่นตมอบทั้งกายมอบทั้งใจ
ฝากชีวิตไว้ตลอดกาล

๔๙. นี่แหละสงครามในยุคใหม่
จะมีชาวสื่อที่นั่นที่นี่เพื่อทดสอบใจ
ในสำนวนเรื่องแพ้นะไม่กล้าพูด
แต่จะเปรียบเทียบไปก่อน

๕๐. กบตัวเล็กเตี้ยๆมิใช่หรือ
จะเปรียบเทียบอะไรได้กับช้าง
กบอยู่แต่เพียงกับรูดิน
จะเทียบอะไรได้กับราชสีห์ที่อยู่ใต้น้ำ

๕๑. หังห้อยตัวเล็กนิดเดียว
ทำไมไปคิดสู้กับพระจันทร์
นกกกระจับตัวเล็กนิดเดียว
ทำไมนะ จึงอาจหาญชนกับไก่ชน

๕๒. รี ซอด ก๊อก ซับ อับ วัวง ซา
มเด็จพระ มอก ปราด ทนา ฮ้อง โซพิน
ซ่านอ ซลอส เสียว กาโล ซเปอีน
พติม มเด็จพระ ชูวัน เมียฮ เจีย ระโน
๕๓. โดจ จแนฮ เนียะ เฮีย จูญ เนียะ กิด
จำปิง กน็อง เจ็ด กม ชง ซัย
ทำดา แอ คลา ทเลฮัน เนวี กน็อง ปเรีย
กัน ดุย เวง ไว บัม ปิน ตุก
๕๔. แอ ลือว คลา เต็ง ตำนึง เจียก
เฮีย ญ โม ชมก เตียก นิง ก๊อก
วิชัย แอ คลา ตัน ซาย ซร็อก
เต็ง เฮีย เกิด ตุก อืด อุปมา
๕๕. ปก๊วล เลฮัน แอ จิง เฟลึง แซฮ ตัก
แซฮ เต็ม ปุปริก ปเรีย บับ ปตา
ลุต ค้อล รซัล ปเรียฮ ซุรียา
ตีบ คลา เบีย ตรา ลัด เฟลึง ปเรีย
๕๖. โฮ อือฮ มฮา จีวน เตีย
เนียะ เฮีย เต็ง เฮีย ญูร จำเปีย
จำปิง จวก ทาน คลุน ตีเตีย
รวีฮ รไว ออย ซับ รา
๕๗. ซัง กน็อย นือ เมียน เมน ปิด เฮีย
เนียะ เฮีย ญม ตุญ เตียล ปราชญา
ริง นือ เนียะ ปราช ญก อุปมา
ออย เนียะ เรือล คเนีย กิด ออย ยิวล
๕๘. ซาด ซนา ปิร เปอีน บุน รวย ปลาย
ตาม ดอย ตาเรียฮ ปเรียฮ ทศพล
เนียะ บือน จับ พเตีย กน็อง มน ทน
เกิด โกลา ฮือล ครือล จำเปียก
๕๙. เกิด กาบ ลูจ ปลือน กน็อง นการ
ชง เกรียม วิก วัวร คเมียน ตี พัก
คเมียน ตี อา ซรีย เจีย พำนัก
ปุม นิง ปิง พัก อาตมา เลีย
๖๐. เนียะ เฮีย ลือ เฮีย ญูร เฟียว เนีย
ทวือ บือน เรือล คเนีย ญม กันเตย
เชล เตียน เฟียว เนีย ทวือ ออย
ตีบ เนียะ บาน ซเบีย ปี ตุก เฟีย
๕๒. หรือแม้นกกระสาที่ไร้ศักดิ์วงศ์ตระกูล
ทำไมจึงปรารถนาพญาหงส์
ตะกั่วละลายปนกับทองเหลือง
จะเทียบอะไรได้กับทองคำที่เจียรนัย
๕๓. เมื่อเป็นเช่นนี้ท่านเอ๋ยได้โปรดคิด
พิจารณาในใจอย่าได้สงสัย
ธรรมดาสื่อย่อมอยู่ในปา
ทางยาวปราดเปรียวยังขัดซ่อนไว้
๕๔. เตียวนี้เสื่อรู้ชาวชัดเจน
ว่าวัวสมัครใจอยู่กับนกกระสา
วิสัยของเสื่อฉลาดอย่างกระต่ายบ้าน
รู้แล้วเป็นทุกข์ไม่รู้จะเปรียบเทียบอย่างไร
๕๕. พิจารณาทางด้านทิศเหนือไฟจะไหม้ป่า
ไฟจะไหม้ต้นโพธิ์ไหม้ป่าไหม้ภูเขา
จนกระทั่งตะวันจะลับขอบฟ้า
เสื่อจึงออกมาดับไฟป่า
๕๖. นี่แน่ มหาชนทั้งหลายเอ๋ย
ท่านเอ๋ยรู้แล้วควรที่จะได้คิด
คิดพิจารณาต่างหาที่อยู่ตัวใครตัวมัน
ให้รีบเร่งทำโดยเร็ว
๕๗. เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่จะเกิดขึ้นแน่นอน
ท่านเอ๋ยอย่าหมดหวังสิ้นหวัง
เรื่องนี้นักปราชญ์ท่านได้เปรียบเทียบ
ให้ท่านทุกคนคิดให้ได้
๕๘. ศาสนา พ.ศ.๒๕๐๐ตอนปลาย(๒๕๕๐)
ตามด้วยคำทำนายของพุทธทำนาย
ผู้มีบุญได้บังเกิดในแผ่นดิน(จักปฏิสนธิ)
เกิดโกลาหลวุ่นวายกับหนี้สิน
๕๙. มีการฆ่าฟันปล้นสะดมกันในตัวเมือง
มีสงครามยึดเยื้อไม่อาจจะสงบลงได้
ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นที่พึ่งพิงพำนัก
ที่จะคุ้มหัวให้แก่ตัวเองเลย
๖๐. ท่านเอ๋ยได้ยินแล้วควรอธิษฐานภาวนา
ทำบุญทุกๆ คนอย่าทำเฉยเมย
ศีล ทาน ภาวนา ทำเสียแต่บัดนี้
ท่านจึงจะสบายพ้นจากทุกข์ภัย

๖๑. การ นิธ เนยะ ปราช อาจ ปราย ปรับ
ชม เนยะ พอง ขดับ เอีย จไว
รวือช ขาง เมียก พ้อล ประเบีย
เดิม แบีย ออย เตียน ปเรียช ซืออาร์

๖๒. ไฮ ! อื้อฮ จ้วน พอง เตียยัง ลาย
กุ่ม เฟลิด เฟลีน กาย พเล็จ เมียต ตา
พเล็จ พเลี้ยยัง กุน กรู กุน อาจารย์
เตียยัง กุน แบียตา เตียยัง กุน บอง

๖๓. แต พเล็จ เซิง พเล็ชิต กแต็ย ปราต ทนา
พเล็จ นิธ เฮา มฮา ค้อฮ ปิก ฮอง
เนยะ นา ทวือ ตาม ดอย กัน ลอง
นิธ ฮอง นิง บาน จูบ ปราต ทนา

๖๔. แอ ลือว นิง บ้อง อ้อง ชแล
ปัน จ้อบ ตร็อง แเน็ช ปุม จอระจา
ซังแคบ ซัง กแต็ย แเน็ช ปเรียช ชนา
ซือม จ้อบ การ บแล็ช แอ่ง ฮอง

๖๑. เหตุการณ์นี้นักปราชญ์อาจอธิบายได้
ขอให้ท่านผู้ฟังแล้วรับแจ้ง
สร้างคุณงามความดีให้เกิดมรรคผล
เพื่อให้ทันองค์พระศรีอารย์

๖๒. โอ ! มหาชนทั้งหลายเอ๋ย
อย่าเฟลิดเฟลีนจนลืมพระคุณแม่
ลืมเลือนทั้งคุณครูบาอาจารย์
ทั้งคุณบิดาและคุณของพี่

๖๓. แต่ลืมสิ่งใดขออย่าลืมสิ่งที่ปรารถนา
ถ้าลืมสิ่งนี้ถือว่าเป็นความผิดใหญ่หลวง
หากใครปฏิบัติตามครรลองคลองธรรม
จะประสบกับสิ่งที่ปรารถนา

๖๔. บัดนี้ จะขอจบเพียงแค่นี้
จบกันตรงนี้จะไม่พูดอีก
ขอสรุปเรื่องราวในปริศนา
ขอจบแต่เพียงเท่านี้ แล

การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทรและ การวิจัยนอกประเทศด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในงาน Bandung International Folklore Festival

อาจารย์สุดใจ สะอาดยิ่ง
ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อเทศกาล
เทศกาลศิลปะพื้นบ้านนานาชาติ เมืองบันดุง
ครั้งที่ ๑

ระยะเวลา
๒๗ สิงหาคม ถึง ๑ กันยายน ๒๕๕๐
สถานที่

เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย

คณะกรรมการ
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอินโดนีเซีย
โดยความร่วมมือของเทศบาลนครบันดุงอินโดนีเซีย

รายชื่อประเทศที่เข้าร่วมงาน
ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศไทย
ประเทศศรีลังกา ประเทศมาเลเซีย
ประเทศอิตาลี ประเทศโปแลนด์
ประเทศสเปน

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้รับแจ้งจากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เรื่อง หนังสือเชิญจากสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย อินโดนีเซียเชิญให้ประเทศสมาชิกที่สนใจส่งคณะนักแสดงจากประเทศสมาชิกเข้าร่วมงานเทศกาลศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ ๒๗ สิงหาคมถึง ๑ กันยายน ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์โดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมและอาศรมภูมิปัญญาจึงสมัครเข้าร่วมโครงการและได้รับคัดเลือกจากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นตัวแทนของประเทศเข้าร่วมงานเทศกาลครั้งนี้และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้อนุมัติโครงการและงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการ

รายชื่อคณะตัวแทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

• ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นางปราณี	ดารา
ผศ.ดร.สรเชต	วรคามวิชัย

•อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์

นายสุตใจ	สะอาดยิ่ง
ผศ.เครือจิต	ศรีบุญภาค
นายฉลอง	สุขทอง
นายสมพร	จินากุล

•ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันที่เป็นนักแสดง
และนักดนตรี

นางสาววรรณิศา	ศิริชาติ
นางสาวสิริกร	กกรัมย์
นางสาวศณิย์	สุทธิดี
นางสาวน้ำฝน	อุดม
นางสาวคนिता	วรางกูร
นายธงชัย	สามสี
นายประจักษ์	พอกสนิ
นายไพโรจน์	ครบอยู่
นายราวี	นันทา
นายอมรวัฒน์	นระรัมย์

• หมายเหตุกิจกรรมในแต่ละวัน •

•วันอาทิตย์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

คณะผู้แทนจากประเทศสมาชิกถึงท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ท- ภูเก็ต กรุงเทพฯ จักรการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ตัวแทนสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยและผู้จัดการงานจัดรถยนต์โดยสารรับคณะตัวแทนของประเทศต่าง ๆ ไปยังเมืองซีเรบอนซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ๔๕๐ กิโลเมตรใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๗ ชั่วโมงเนื่องจากสภาพถนนแคบและอยู่ระหว่างการปรับปรุงหลายช่วง ผู้จัดการงานจัดให้คณะตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เข้าพักที่รีสอร์ทพริมาซึ่งเป็นรีสอร์ทตั้งอยู่บนเนินเขา ผู้จัดการงานได้จัดให้มีผู้ประสานงานประจำคณะตัวแทนประเทศต่าง ๆ คณะละ ๒ คนซึ่งเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซียเป็นผู้ประสานงานเป็นชายหนึ่งคนชื่ออินดรา และหญิงหนึ่งคนชื่อนาเรส ซึ่งจะติดตามคณะตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ ไปตลอดการจัดงาน ผู้ประสานงานแจ้งว่าวันนี้พักผ่อนได้ตามอัธยาศัยและแจ้งเกี่ยวกับกำหนดการต่าง ๆ ในวันต่อไป สถานที่ รับประทานอาหารและกิจกรรมการประชุม

•วันจันทร์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

ช่วงเช้ารับประทานอาหารเช้าที่สถานที่จัดอาหารรวมกันเกือบทุกชาติยกเว้นศรีลังกาที่ไม่นักแสดงรับประทานอาหารมังสวิรัต ผู้จัดจึงจัดสถานที่รับประทานอาหารให้ต่างหาก ได้รับแจ้งจากผู้ประสานงานว่าวันนี้จะมีพิธีเปิดเทศกาลศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ณ อาคารแสดงของรีสอร์ทโดยให้แต่ละประเทศจัดการแสดง ๑ ชุด ไม่เกิน ๑๐ นาทีและข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงในชุดนั้น ๆ เป็นภาษาอังกฤษ ได้รับมอบเอกสารเกี่ยวกับเทศกาลบางส่วนที่จำเป็นให้แก่คณะตัวแทนและกำหนดสถานที่ซ้อมการแสดงสำหรับคืนวันนี้ โดยนัดหมายเวลารับประทานอาหารค่ำและสถานที่แสดงตลอดจนเวลาที่จะแสดงให้ทราบ ช่วงบ่ายคณะนักแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้แลกเปลี่ยนเทคนิคการร่ายรำกับคณะนักแสดงจากประเทศศรีลังกา

พิธีเปิดเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ที่พริมารีสอร์ทดำเนินการโดยคณะกรรมการเทศกาลซึ่งเป็นคนหนุ่มสาว เจ้าของพริมารีสอร์ทซึ่งเป็นคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอินโดนีเซียด้วย กล่าวเปิดงาน เป็นการแสดงจากประเทศเจ้าภาพและการแสดงจากประเทศต่าง ๆ ทุกประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เลือกการแสดงชุดอัปสรสาธนาซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ชมซึ่งเป็นชาวเมืองซีเรบอนรวมทั้งนักแสดงจากชาติอื่น ๆ เป็นอย่างมาก เมื่อจบการแสดงได้มีการสัมภาษณ์สอบถามความเห็นจากผู้ชมและกรรมการจัดงานพบว่าต่างชื่นชมในความงดงามของการแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

•วันอังคารที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

ผู้จัดจัดรถยนต์โดยสารรับคณะตัวแทนทุกชาติจากเมืองซีเรบอนเดินทางไปยังเมืองบันดุง โดยเดินทางย้อนมาทางตะวันตกแต่เป็นคนละเส้นทางกับขามา ระยะทางประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตรเป็นทางขึ้นภูเขาเกือบตลอดทาง เส้นทางวกวนคดเคี้ยวไปตามไหล่เขาและทางแคบมาก บางครั้งต้องจอดรถยนต์เพื่อรอหลีกเลี่ยงกับรถบรรทุก คณะนักแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์บางคนเกิดอาการเมารถ ผู้ประสานงานจัดยาสมุนไพรเป็นน้ำบรรจุในขวดทันสมัยให้ดื่มพบว่าช่วยได้มาก มีผู้สนใจอยากซื้อกลับบ้านด้วยการเดินทางใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง เมื่อถึงเมืองบันดุงผู้จัดให้แยกพักเป็นกลุ่ม คณะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้พักที่โรงแรมโปสเตอร์ โรงแรมนี้เดิมเป็นของเอกชนแต่ปัจจุบันได้โอนมาเป็นของรัฐ สภาพโดยทั่วไปจึงค่อนข้างเก่าและขาดการซ่อมแซม คณะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์พักร่วมกับคณะจากโปแลนด์และสเปน วันนี้ได้รับแจ้งว่าให้เตรียมการแสดงในงานเปิดเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ โดยให้ใช้เวลาในการแสดงประมาณ ๓๐ นาที จึงหารือและตกลงกันว่าจะให้ชุดการแสดงระบำสี่ภาคและมโนราห์เล่นน้ำเนื่องจากเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวง่าย แต่ในที่สุดได้รับแจ้งว่าในพิธีเปิดวันนี้ไม่มีการแสดงจากประเทศต่าง ๆ ที่มาร่วมงาน การแสดงในการเปิดงานวันนี้จะเป็นการแสดงจากประเทศเจ้าภาพทั้งหมด แต่ให้ไปร่วมงานด้วยชุดประจำชาติ พิธีเปิดจัดที่ Nu Art Gallery ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงศิลปะของศิลปินที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของอินโดนีเซียซึ่งเป็นชาวบันดุง เมื่อเดินทางไปถึงที่จัดงาน เจ้าภาพพาชม Gallery ซึ่งพบว่ามีงานศิลปะที่เป็นโลหะและภาพเขียนของศิลปินร่วมสมัยท่านนี้จัดแสดงได้อย่างน่าสนใจ มีการจัดอาหารเลี้ยงแขกและคณะตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เป็นขบวน มีอาหารหลากหลายทั้งที่เป็นอาหารพื้นเมืองและอาหารสากล จัดเวทีการแสดงในที่โล่งคร่อมอย่างน้ำพุ เวทีประดับด้วยกลองยาวและที่ขาดไม่ได้ในการจัดแสดงเครื่องดนตรี คือ วงกาเมลันหรือวงฆ้องซึ่งใช้บรรเลงประกอบการแสดงหลายชุด พิธีเปิดเริ่มด้วยผู้อำนวยการจัดงานกล่าวรายงานและ

ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยอินโดนีเซียกล่าวเปิดงานโดยให้ตัวแทนประเทศต่าง ๆ ในชุดประจำชาติขึ้นอังกะลุงเป็นสัญญาณการเปิดงาน จากนั้นเป็นการแสดงในชุดต่าง ๆ ของจังหวัดชาวตะวันตกซึ่งเป็นชาวซุนดา เจ้าภาพจัดให้นักศึกษามหาวิทยาลัยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในบันดุงมาเป็นผู้ช่วยคอยดูแลแขกจากประเทศต่าง ๆ โดยให้แต่งกายในวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ นักเรียนนักศึกษาที่มาดูแลคณะจากประเทศไทยนั่งผ้าโลงคล้ายนั่งขึ้นและสวมเสื้อสีเหลืองทุกคน ได้สัมภาษณ์นักศึกษา นักเรียนบางคนเกี่ยวกับการแสดงชุดต่าง ๆ และประเพณีการทำข้อมือเพื่อประกอบในวงกาเมลันเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการฆ่าควายในประเพณีกินฮิดของชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอนาคตเคย ได้ข้อมูลจากคณะนักดนตรีพื้นเมืองว่าไม่มีการฆ่าควายในชาวตะวันตกหรือแม้แต่ในเกาะชวาทั้งหมด จะยังคงมีการฆ่าควายเพื่อประกอบพิธีกรรมเฉพาะในหมู่เกาะบอร์เนียวเท่านั้น พิธีเปิดงานและการแสดงจบลงเมื่อเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. กลับถึงที่พักร่วมประชุมกับคณะจัดงานซึ่งเป็นนักศึกษาและตัวแทนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบันดุง

•วันพุธที่ ๒๕ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ และวันศุกร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

ได้รับการประสานงานจากผู้ประสานประจำคณะว่ามีการยกเลิกการเดินทางไปตามท้องถนนในเมือง จะมีการแสดงในช่วงบ่ายของทุกวันโดยแบ่งสายเดินทางไปแสดงยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และศูนย์การค้าใหญ่ ๒ แห่งในเมืองบันดุง ซึ่งอยู่ห่างจากที่พักประมาณ แต่เดินทางสะดวกเนื่องจากเจ้าภาพจัดรถยนต์บัสให้ ๑ คัน เพื่อบริการคณะในการเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ อาหารที่โรงแรมไม่ค่อยน่ารับประทานและบางวันไม่พอกับคนที่มาพัก สถานที่จัดแสดงที่ศูนย์การค้าจัดได้ดีพอควรทั้งที่เป็นเวทีในศูนย์การค้าและเวทีกลางแจ้ง แต่เวทีที่มหาวิทยาลัยจัดได้ไม่ดีนัก

•วันเสาร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันที่คณะผู้จัดจัดให้ตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่

สำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ปล่องภูเขาไฟที่ภูเขาตังกุบันเปราฮู น้ำตก พิชอร์กันท์ คณะตัวแทนจากประเทศไทยเลือกเดินทางไปชม น้ำตกซึ่งอยู่ในเขตสงวนพันธุ์สัตว์ดึกดำบรรพ์ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๓๐ นาที เดินไปไม่ถึงน้ำตกเพราะอยู่เข้าไปในอุทยานประมาณ ๖ กิโลเมตร ได้เยี่ยมชมถ้ำถ้ำปูนและถ้ำคัทซึ่งเป็นที่สถิตที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในสมัยที่ฮอลันดาเข้ายึดครองอินโดนีเซีย ใช้ถ้ำนี้เป็นที่สะสมเสบียงอาหารและอาวุธ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นได้เจาะถ้ำอีกแห่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นที่พักพิงและเก็บเสบียงอาหารและอาวุธ ออกจากเขตสงวนพันธุ์สัตว์เดินทางไปพิชอร์กันท์อีกไกลสูง มีการแสดงอังกะลุงบรรเลงเพลงออเครสตราและเพลงประจำชาติของแขกที่มาเยี่ยมชม มีการจำหน่ายของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น หน้ากากในการแสดงระบำบาหลี หุ่นขี้ผึ้ง โกลีแอต สุรินทรน้ำจะจัดให้มีศูนย์การแสดงดนตรีพื้นเมืองและจำหน่ายของที่ระลึก อย่างนี้จะเป็นการช่วยสนับสนุนชาวบ้านได้อย่างดียิ่ง

พิธีปิดเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุง ครั้งที่ ๑ จัดที่ศาลาว่าการเมืองบันดุง ซึ่งเป็นอาคารเก่าสมัยที่ดัชต์ครอบครองอินโดนีเซีย จัดให้ตัวแทนประเทศต่าง ๆ ได้แสดงปิดงานประเทศละประมาณ ๒๐ นาที มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เลือกชุดอัสสรราญแต่ไม่มีแห่ได้รับความสนใจจากผู้ชมมากเช่นเดิม

•วันอาทิตย์ที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐

เดินทางกลับประเทศไทยโดยออกเดินทางจากบันดุงเมื่อเวลา ๐๕.๐๐ น. ทางเป็นไฮเวย์ตลอดเส้นทางจากบันดุงถึงจาร์การ์ตา ขอให้ผู้ประสานงานพาไปรับประทานอาหารเที่ยงที่ร้านพื้นเมืองซึ่งเป็นร้านที่คนนิยมไปรับประทานมาก เดินทางจากร้านอาหารไม่เกิน ๑๐ นาทีถึงท่าอากาศยานนานาชาติ Soekarno-Hatta

จาร์การ์ตา เจ้าหน้าที่ที่ท่าอากาศยานอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีเนื่องจากได้รับการแจ้งล่วงหน้าถึงงานเทศกาลนี้ ขณะนั่งรอขึ้นเครื่องบินมีชาวอินโดนีเซียซึ่งจะเดินทางไปเยอรมันตรงเข้ามาทักด้วย นึกว่าเป็นชาวอินโดด้วยกัน หน้าตาคนไทยและคนอินโดคล้ายกันมาก เดินทางกลับถึงสุวรรณภูมิประมาณ ๒๑.๐๐ น. และเดินทางต่อถึงจังหวัดสุรินทร์โดยสวัสดิภาพ

การเดินทางไปร่วมงานเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุง ครั้งที่ ๑ นี้ ได้พบและทราบถึงวิธีการในการจัดงานการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติที่ดีอีกแห่งหนึ่ง พบว่ามีการวางแผนงานที่ค่อนข้างรัดกุมและเป็นระบบ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีการระดมสรรพกำลังในทุก ๆ ด้านได้อย่างยอดเยี่ยมทั้งในเรื่องงบประมาณและกำลังคน ซึ่งเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับการจัดงานเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติของสุรินทร์ที่จะจัดขึ้นในเดือนมกราคม ๒๕๕๑ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ซุนดาในเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบสานส่งเสริมการแสดงพื้นบ้านระหว่างทั้งสองชาติพันธุ์

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เป็นอย่างสูงที่ให้การสนับสนุนการไปร่วมงานในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และคณาจารย์ที่ร่วมเดินทางตลอดจนศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่เป็นนักดนตรีและนักแสดงที่ทำให้การไปร่วมงานครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ได้ส่งเสริมให้ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยและของประเทศไทยเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติยิ่งขึ้น และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กเดืบโตบ กเดืบขลา

รองศาสตราจารย์อารีย์ กองแก้ว

ภาคนามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

“

นางกเดืบขลา
ที่หายไปไหนหาสมุทรกลายเป็นนางเงือก
อาศัยอยู่ในมหาสมุทร
ไม่ยอมพบผู้คนด้วยความอับอาย
ตราบนานแสนนาน ...

”

กเดืบโตบ กเดืบขลา เป็นภาษาเขมร
หมายถึง ลูกมะพร้าว ลูกหมาก

มีครอบครัวหนึ่งประกอบด้วยแม่และลูกสาว
หนึ่งคนชื่อ กเดืบโตบ พ่อของนางกเดืบโตบ ได้
ตายจากไปนานแล้ว ฐานะของครอบครัวยากจน

วันหนึ่งแม่ของนางกเดืบโตบ ไปซดหนองน้ำ
และทำเสียมติดอยู่ในกอไผ่ นางพยายามดึงก็ไม่
ได้สักที จนตะวันบ่ายคล้อยใกล้ค่ำก็หมดปัญญา
นางจึงพูดกับนางว่า ถ้าใครสามารถเอาเสียม
ของนางออกจากกอไผ่ได้ นางจะยกลูกสาวคน
เดียวให้

นางพูดยังไม่ทันขาดคำ ก็มีเสียงหนึ่งถามว่า
“พูดจริงไหม?” นางตอบว่า “ใช่” ทันใดนั้นก็
ปรากฏงูใหญ่ตัวหนึ่งเลื้อยออกมาและเอาเสียม
ออกจากกอไผ่ให้ แม่ของนางกเดืบโตบตกใจมาก
ที่เห็นงูขนาดใหญ่เท่าต้นมะพร้าว แต่ก็ไม่รู้จะทำ
อย่างไรเพราะได้ลั่นวาจาไปแล้วจึงถือความสัตย์

ฝ่ายงูถามแม่ของนางกเดืบโตบ ว่า “จะไป
บ้านนางได้อย่างไร” นางจึงบอกให้ไปตาม
เปลือกหนองน้ำที่นางจะแกะทิ้งไว้เป็นระยะตาม
ทางถึงบ้าน

เมื่อกลับถึงบ้านก็เล่าให้ลูกสาวฟัง นางตกใจ
มากแต่ก็ยอมทำตามความประสงค์ของแม่
ดกกกลางคืนงูใหญ่ก็ไปที่บ้านของนางกเดืบโตบ
จริงและเข้าไปอยู่ในห้องของนางกเดืบโตบ

งูใหญ่ แท้จริงเป็นงูเทพจำแลงกายมาล่องใจ
ว่าแม่ของนางกเดืบโตบ จะรักษาคำสัตย์หรือไม่

เมื่อเข้าไปในห้องจึงได้คืนร่างเป็นเทพรูป
งามและบอกความจริงแก่นางกเดืบโตบ และได้
นางเป็นภรรยาในคืนนั้นพร้อมกับเนรมิตความ
ร่ำรวยให้ครอบครัวของนางจนเป็นที่รำลือไปทั้ง
หมู่บ้าน

ยังมีอีกครอบครัวหนึ่ง มีลูกสาวชื่อ นาง
กเดืบขลา เมื่อแม่ของนางกเดืบขลา ได้ยินเรื่อง
นี้เข้าก็เกิดความอิจฉาและอยากร่ำรวยบ้าง

กิจกรรมและโครงการ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ปี ๒๕๕๐

- นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

- การแสดงแบบผ้าไหม ในงานสงกรานต์ประจำปี ๒๕๕๐ ณ บริเวณปราสาทภูมิโพน องค์การบริหารส่วนตำบลม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๐

- กิจกรรมวันผู้สูงอายุและวันครอบครัวอบอุ่น เนื่องในวันสงกรานต์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐

•การบรรยายพิเศษ เรื่องพระพุทธศาสนาในมุมมองทางวิทยาศาสตร์ โดย ศ.นพ. คงศักดิ์ ตันไพจิตร ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสหรัฐอเมริกา ห้องประชุมทันตทวารลือชัยเดอรั วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๐

•พิธีทำบุญตักบาตร เนื่องในวันสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

•การนำเสนองานวิจัย เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการแสดงกระโน้ปติงตอง" โดย อาจารย์อัคราพร สุขทอง ณ ห้องประชุมทันตทวารลือชัยเดอรั วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐

•งานแสดงแฟชั่นโชว์ผ้าไหมสุรินทร์ ในงานจำหน่ายสินค้าด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ณ ศูนย์สรรพสินค้าเดอะมอลล์ จามวงส์วาน จ.นันทบุรี วันที่ ๑๗ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

•การแสดงแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
นานาชาติในงานBandung International
Folklore Festival ปี ๒๐๐๗ ประเทศ
อินโดนีเซีย
วันที่ ๑๕ สิงหาคม - ๒ กันยายน ๒๕๕๐

•การแสดงแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมไทยและ
พื้นบ้านในเทศกาลไทย ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์
วันที่ ๖ กันยายน - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐

•การแสดงประกอบ แสง เสียง เรื่อง สารท
พิธีกรรมบูชาบรรพบุรุษตำบลกระเทียม
ณ วัดโพธิ์ศรีอาราม ตำบลกระเทียม อำเภอสว่าง
จังหวัดสุรินทร์
วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

•งานวันแห่งความสำเร็จประจำปี ๒๕๕๐"
วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐

•โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรมและมารยาท
ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
วิทยาการในการบรรยายพระมหานรินธร ปสนโน
วันที่ ๑๔ กรกฎาคม, ๘, ๒๒ สิงหาคม และ
๕ กันยายน ๒๕๕๐

•การต้อนรับคณะกรรมการประกันคุณภาพ
ภายนอก จาก สมศ.
วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐

•นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องใน
วันเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
วันแม่แห่งชาติ
วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

•การเดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ
เกาะซิกิชิ ประเทศอิตาลี ประจำปี ๒๕๕๐
ครั้งที่ ๓
วันที่ ๒๖ กรกฎาคม - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

• การแสดงในพิธีเปิด มหกรรมคอนเสิร์ต กองทัพบกและเวทีไทย เพื่อคนไทยรักแผ่นดิน สัจจะ ณ สนามแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ กองทัพบก ถ่ายทอดสดทั่วประเทศ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

• ชมรมดนตรี สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร เดินทางมาเข้าค่ายสืบลานดนตรีพื้นบ้าน ครั้งที่ ๑๐ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดย สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้จัดวิทยากรบรรยาย และสาธิตการแสดง การละเล่น พื้นบ้านจังหวัด สุรินทร์ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ถึง ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

• พิธีถวายปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
กิตติมศักดิ์ แต่ พระคำหาญ ปัญญาธโร
ณ วัดป่าอ้าเจียง บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

• จัดการแสดงโปงลางโน้ในพิธีสมโภช
องค์กริณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์วันที่
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยนักศึกษา
โปรแกรมวิชานาฏศิลป์ และ พิธีทอดกริณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ณ วัดสุนทร
ธรรมาราม ตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม
จังหวัดสุรินทร์
วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

สมัคร สมาชิก ฟรี!!

ใบสมัครสมาชิก

วารสารศิลปะและวัฒนธรรม

กลุ่มแม่ชีมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เพื่อการจัดส่งเอกสาร

โปรดกรอกรายละเอียดในใบสมัครดังต่อไปนี้

(ถ่ายเอกสาร/สำเนาได้)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อ - สกุล

อาชีพ

ตำแหน่ง

บ้านเลขที่ หมู่ที่

ถนน/หมู่บ้าน

แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ

จังหวัด รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ โทรสาร

อีเมล

สถานที่ทำงาน

ถนน แขวง/ตำบล

เขต/อำเภอ จังหวัด

รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

โทรสาร อีเมล

ส่งมาที่ :

งานเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

**ความหมายตราสัญลักษณ์
งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐**

**(Unofficial Translation)
The Royal Emblem in Commemoration
of the Celebrations on the Auspicious
Occasion Of His Majesty the King's
Eightieth Birthday Anniversary
5th December 2007**

พระราชลัญจกรประจำพระองค์รัชกาลที่ ๙ เป็นภาพพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ประกอบด้วยวงจักรกลางวงจักรมีอักษรเป็น อุณาโลม รอบวงจักรมีรัศมีเปล่งออกโดยรอบ เหนือวงจักรเป็นพระเศวตฉัตร ๗ ชั้น ตั้งอยู่บน พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ อันหมายถึง พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ มีพระบรม เดชานุภาพเป็นใหญ่ในแผ่นดิน โดยในการพระ ราชพิธีบรมราชาภิเษก พระองค์ได้ประทับเหนือ พระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ตาม โบราณราชประเพณี และสมาชิกรัฐสภาได้ถวาย น้ำอภิเษกจากทิศทั้งแปดเป็นครั้งแรกแทนราช บันฑิต ส่วนพระแท่นลำนันไริยด้วยดอกพิกุล เงินพิกุลทอง ๙ ดอก พระราชลัญจกรล้อมรอบ ด้วยเพชร ๘๐ เม็ด หมายถึง พระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ด้านบนพระราชลัญจกรเป็นพระ มหาลิขิตมงคล อันเป็นเครื่องประกอบพระบรม ราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ และเป็น เครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จพะบรม ราชอัครราช ภายใต้มหาลิขิตมงคลเป็นเลข ๙ หมายถึงรัชกาลที่ ๙ พระมหาลิขิตมงคลนั้น อยู่ด้านหน้าพระนพปฎล มหาเศวตฉัตรซึ่งอยู่ กึ่งกลางและขนานข้างด้วยพระเศวตฉัตร ๗ ชั้น อันเป็นเครื่องแสดงพระอิสริยยศ อันยิ่ง ใหญ่ของพระมหากษัตริย์ ด้านล่างพระ ราชลัญจกรเป็นเลข ๘๐ หมายถึง พระองค์มี พระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ถัดจากเลขไทย ลงมาเป็นแพรแถบบอกชื่องานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ แพรแถบบอกจากบอกชื่อ งานพระราชพิธีแล้วยังรองรับประดิษฐาน พระเศวตฉัตรด้วย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

The Royal Emblem depicts the Privy Seal of the Ninth Reign. Which is composed of the Octagonal Throne. The Discus (Chakra). In the middle of which is the symbolic letter "Unalome" insignia. Around the Chakra Discus, there are rays radiating all round Above the Chakra Discus is the Seven Tiered Umbrella over the Octagonal Throne meaning that His Majesty the King has sovereign power in the realm, for at the Coronation Ceremony His Majesty sat upon the Octagonal Throne and received consecrated water from the eight cardinal points in accordance with ancient Royal custom which for the first time was presented by Members of Parliament instead of Royal pundits. As for the platform on which rests the Octagonal Throne, it is strewn with nine silver and golden "Bikul" flowers.

The Privy Seal is encircled by eighty diamonds meaning the 80th Birthday Anniversary. On top of the Seal is the Great Crown of Victory which signifies the Royal Dignity of the Sovereign and symbolizes supreme Kingship. Within the Great Crown of Victory is the Thai numeral 9 meaning the Ninth Reign. The Great Crown of Victory is in front of the Great White Umbrella of State, which is in the centre and flanked by two Seven-Tiered Umbrellas. Marking the great rank of the Sovereign. Beneath the privy Seal is the Thai number 80 meaning that His Majesty the King has reached His Eightieth year. Under the number 80 is the silk ribbon bearing the words "The Celebrations on the Auspicious Occasion of His Majesty the King's 80th Birthday Anniversary 5th December 2007". Apart from naming the Royal Ceremony. The silk ribbon also supports the two Seven-Tiered Umbrellas

Office of the Permanent Secretary

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อภิปรัชญาศิลปะวัฒนธรรม
สู่สังคมอาเซียน

นิตยสารศิลปวัฒนธรรม
ฉบับพิเศษอาเซียน

สำนักศิลปวัฒนธรรม ชั้น ๓ อาคาร ๓๑
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โทรศัพท์ / โทรสาร ๐ ๔๔๕๒ ๑๓๘๗
E-mail : artculture @ sru.ac.th